JAARSTUKKEN 2025

Inhoudsopgave

Samenvatting **7**

Samenvatting 7
Voorwoord 7
Resultaat 2025 8
Verklaring financiële afwijkingen 9
Resultaat Grondbedrijf - Afval - Riolering 10
Financiële positie 11
PDF 12
Toelichting afwijkingen - (op website anders weergegeven) 12

Programma's **13**

1. Eigentijds bestuur en dienstverlening op maat in Etten-Leur 14
1.1 Vertrouwen in de overheid 15
1.2 Communicatie en participatie 17
1.3 Dienstverlening en menselijke maat 19
1.4 Ondermijnende criminaliteit 22
Risico's 23
Verbonden partijen 24
Wat kostte het? 24
Toelichting financieel resultaat 25

2. Sociaal Etten-Leur 27
2.1 Iedereen moet mee kunnen doen 28
2.2 Minima- en armoedebeleid 31
2.3 Wijkvoorzieningen en - gebouwen/accommodaties 33
2.4 Jong zijn in Etten-Leur 36
2.5 Gezond oud worden en zelf- en samenzorg 39
Risico's 41
Verbonden partijen 42
Wat kostte het? 42
Toelichting financieel resultaat 43

3. Ruimte voor wonen en leven in Etten-Leur 45
3.1 Woningbouw 46
3.2 Verkeersafwikkeling 49
3.3 Verkeersveiligheid 51
3.4 Beheer en onderhoud van het openbaar gebied 53
3.5 Huisvesting bijzondere doelgroepen 55
Risico's 56
Verbonden partijen 58
Wat kostte het? 58

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting financieel resultaat 59

4. Economie en werk in Etten-Leur 61
4.1 Zo veel mogelijk mensen aan het werk 62
4.2 Het versterken van de economie 64
4.3 Toerisme en recreatie 66
4.4 Een levendig centrum 68
4.5 Agrarische sector 70
Risico's 71
Verbonden partijen 72
Wat kostte het? 72
Toelichting financieel resultaat 73

5. Duurzaam denken en doen in Etten-Leur 74
5.1 Duurzaam wonen 75
5.2 Duurzame woon- en leefomgeving 77
5.3 Duurzaam produceren 79
5.4 Duurzame bedrijven- en industrieterreinen 81
Risico's 82
Verbonden partijen 83
Wat kostte het? 83
Toelichting financieel resultaat 84

Paragrafen 85

Lokale heffingen 86
Lokale heffingen 86
Kwijtscheldingsbeleid 86
Begrote en werkelijke opbrengst 2025 86
Kostendekkendheid tarieven 87

Weerstandsvermogen en risicobeheersing 90
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 90
Onderdelen risicomanagement 90
Risico's 90
Weerstandsvermogen 93
Financiële kengetallen 94

Onderhoud kapitaalgoederen 95
Onderhoud kapitaalgoederen 95
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 1 95
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 2 96
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 3 98
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen gebouwen 98
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen sportaccommodaties 99
Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen 100

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Financiering 101
Financiering 101
Financieringsbehoefte 2025 101
Kasgeldlimiet en renterisiconorm 101
Renteschema 102
Verloop leningportefeuille 103
Opgenomen geldleningen 103
Schatkistbankieren 104
Verstrekte leningen en garantstellingen 104
Bedrijfsvoering 105
Bedrijfsvoering 105
Loonkosten 106
Risico's 106
Gegevensbescherming 107
CO_2–prestatieladder 108
Indicatoren 109
Rechtmatigheid 110
Verbonden partijen 115
Verbonden partijen 115
Verantwoording 115
Financieel overzicht 115
Verbonden partijen 116
Grondbeleid 118
Grondbeleid 118
Wonen 119
Bedrijventerreinen 123
Winstnemingen 124
Kostenverhaal en financiële bijdragen 125
Kwaliteitsverbetering landschap 126
Risico's 127
Investeringen 130
Overzicht kredieten 130
Kredieten overgenomen naar 2026 132
Kredieten beëindigd in 2025 135
Openbaarheid 136
Openbaarheid 136
Subsidies 137
Subsidies 137
Verstrekte subsidies 138
Ontvangen subsidies 142

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Jaarrekening **143**

1. Lasten en baten per programma 143
   1.1 Totaaloverzicht 143
   1.2 Algemene dekkingsmiddelen 144
   1.3 Post onvoorzien 145
   1.4 Overhead 145
   1.5 Vennootschapsbelasting 146
   1.6 Overzicht incidentele baten en lasten 146
   1.7 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 150
   1.8 Wet Normering Topinkomens (WNT) 151

2. Balans 153
   2. Balans 153
   2.1 Immateriële vaste activa 155
   2.2 Materiële vaste activa 155
   2.3 Financiële vaste activa 156
   2.4 Voorraden 157
   2.5 Vorderingen 159
   2.6 Liquide middelen 161
   2.7 Overlopende activa 161
   2.8 Eigen vermogen 163
   2.9 Voorzieningen 163
   2.10 Langlopende schulden 163
   2.11 Kortlopende schulden 164
   2.12 Overlopende passiva 165
   2.13 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 165
   2.14 Onzekerheden 169
   2.15 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 169
   2.16 Gebeurtenissen na balansdatum 174

3. Reserves 175
   Overzicht reserves 175
   Toelichting algemene reserves 175
   Toelichting bestemmingsreserve 176
   Toelichting bestemmingsreserve (overig) 176
   Toelichting reserves Grondbedrijf 177

4. Voorzieningen 178
   Overzicht voorzieningen 178
   Toelichting onderhoudsvoorzieningen 178
   Toelichting overige voorzieningen 179
   Toelichting voorziening Grondbedrijf 181

5. Rechtmatigheidsverantwoording 182
   Rechtmatigheidsverantwoording 182

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

6. Accountantsverklaring 183
7. Single information, Single audit (SiSa) 183
8. Lasten en baten per taakveld 184
Totaal taakvelden 184
Programma 1 Eigentijds bestuur en dienstverlening 190
Programma 2 Sociaal 191
Programma 3 Ruimte voor wonen en leven 192
Programma 4 Economie en werk 192
Programma 5 Duurzaam denken en doen 192
Overig **193**
Kerngegevens 193
Inhuur externe adviseurs 2025 194
De raad luistert - klachten en meldingen 195
De raad luistert 195
Klachten en melding openbare ruimte 195
Interbestuurlijk toezicht 196
Score interbestuurlijk toezicht 2025 196
Toelichting score 196
Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) 196
Verantwoordingsjaar 2025 197
Besluitvorming **198**
Besluitvorming 198
Besluitvorming 198
Toezeggingen 198
Vragen gemeenteraad 198
Accountantsverslag 198
Contact en privacy **199**
Contact 199
Contact 199
Privacy beleid 199

Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Samenvatting

Samenvatting

Voorwoord

Met deze jaarrekening kijken wij terug op 2025. Het voorlopige resultaat komt uit op ruim € 8 miljoen positief. Ten opzichte van de tweede bestuursrapportage 2025 is dat € 1,4 miljoen meer dan gedacht.

Positieve cijfers niet direct beïnvloedbaar

Bij dit positieve resultaat past ook een kanttekening. Een deel hangt namelijk samen met factoren waarop wij als gemeente maar beperkt invloed hebben, zoals de algemene uitkering en de pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers, die voortkomen uit landelijke regelgeving en afrekeningen. Daarnaast zijn er posten die gedeeltelijk beïnvloedbaar zijn, zoals middelen binnen het Integraal Zorg Akkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord. Ook bij open-eindregelingen, zoals jeugdzorg en Wmo, blijft het een opgave om uitgaven vooraf precies te ramen. Juist de extra middelen voor jeugd, die pas laat beschikbaar kwamen, hebben invloed gehad op het jaarbeeld. Bij de resultaatbestemming vinden wij het belangrijk om ook vooruit te kijken. Opgaven op het gebied van jeugd en onderwijs vragen immers ook in de komende periode aandacht. Het positieve resultaat biedt ruimte om juist daar keuzes te maken die bijdragen aan continuïteit en aan een stevige basis voor de toekomst.

Terugblik op 2025 en de bestuursperiode

Terugkijkend op 2025 zien wij een gemeente die financieel gezond is en die de afgelopen jaren met zorg en stabiliteit koers heeft gehouden. Ook de solvabiliteit van de gemeente is goed. Dat is niet vanzelfsprekend in een tijd waarin onzekerheden groot zijn en autonome kostenstijgingen steeds vaker voelbaar zijn. Deze jaarrekening laat zien dat in de afgelopen bestuursperiode is gewerkt aan een solide financiële basis. De structurele versterking van de algemene reserve sinds 2019 draagt daaraan bij, net als het financiële beleid dat in de afgelopen jaren is gevoerd. De eindrapportage van het raadsprogramma ‘Vier jaar voor ELkaar’ dat we in januari uitbrachten, liet zien dat de brede inzet van raad en college in de afgelopen vier jaar goede resultaten bracht. Alles bij elkaar geeft dit vertrouwen voor de komende periode, al blijft alertheid nodig.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording laat zien dat binnen de geldende spelregels veel goed is verlopen. Tegelijk zien wij op onderdelen van de begrotingsrechtmatigheid nog aandachtspunten. Dat vraagt om blijvende zorgvuldigheid en biedt tegelijk de mogelijkheid om processen en onderbouwing verder te versterken. Ook op dit punt blijven we werken aan een financiële verantwoording die zorgvuldig, transparant en betrouwbaar is.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Tot slot

Met deze jaarrekening leggen we verantwoording af over het afgelopen jaar en markeren wij tegelijk de basis voor de periode die voor ons ligt. Wij zien dat de gemeente er financieel solide voor staat en dat in de afgelopen jaren met zorg en verantwoordelijkheid is gebouwd aan die basis. Dat geeft vertrouwen om ook de komende tijd koers te houden en te blijven investeren in de opgaven die voor onze inwoners en onze gemeente van betekenis zijn.

Het college van burgemeester en wethouders

Resultaat 2025

We sluiten 2025 af met een positief resultaat van € 8.012.000.
Het saldo van de tweede bestuursrapportage 2025 was € 6.597.000 voordelig.
Een groot deel van de mutaties die na deze bestuursrapportage plaatsvonden waren incidenteel en niet te voorzien.
De afwijking bij de jaarrekening is € 1.416.000

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verklaring financiële afwijkingen

Het resultaat ontstaat door diverse afwijkingen. Bij de programma's lichten we de financiële afwijkingen verder toe.

Hieronder staat een samenvatting op hoofdlijnen (hier alleen bedragen > € 75.000):

In het overzicht nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.

(bedragen x € 1.000)	**bedrag**
1. Algemene uitkering	763
2. Jeugdzorg	719
3. Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (IZA)	304
4. APPA	289
5. Onderhoud verhardingen	241
6. Wmo	224
7. Werkplein organisatiekosten	130
8. Implementatie omgevingswet	113
9. Specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	110
10. Omgevingsvergunningen	100
11. Post onvoorzien	100
12. Inburgering	-232
13. Openbaar groen	-180
14. Rendabele uren	-173
15. Treasury	-126
16. Paardenbak Concordia Florebit	-121
17. ICT - exploitatiekosten	-114
18. Dienstverlening Zundert	-112
19. Overig	-619
Afwijking	**1.416**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Resultaat Grondbedrijf - Afval - Riolering

Bij het Grondbedrijf, afval en riolering verrekenen we positieve en negatieve resultaten binnen een gesloten systeem met de reserves en voorzieningen. Deze verrekeningen hebben daarom geen invloed op het rekeningresultaat.

Grondbedrijf

Het resultaat van het Grondbedrijf is € 460.000 positief.
Dit resultaat ontstond onder andere door tussentijdse winstnemingen op de exploitaties van De Streek, Haansberg-Oost en Vosdonk-Zuid. In 2025 zijn er mutaties op de voorziening. We maakten voor € 151.000 kosten voor projecten die niet in exploitatie zijn.

Riolering

In 2025 is het resultaat op riolering € 91.000 negatief. We dekken dit tekort uit de voorziening. We gaven meer uit aan rioolinspectie en reiniging, onder andere door meer calamiteiten.

Afval

De samenwerking met Breda voor de afvalinzameling verliep ook in 2025 prima. Van het Rijk ontvingen we voor 2023 en 2024 nog een uitkering voor het project Single Use Plastic. Ook de vergoeding die we ontvingen PBD-afval (plastic, verpakkingen, blik en drinkpakken) was hoger dan verwacht.
Hierdoor is het resultaat voor afval € 282.000 positief. Van dit resultaat zetten we € 75.000 door naar 2026. Dit is voor het beschikbaar gestelde budget voor het uitwerken van de businesscase voor het Circulair Ambachtscentrum. Door het positieve resultaat onttrekken we minder uit de voorziening afval. We dachten € 455.000 nodig te hebben maar dat blijkt nu € 277.000 te zijn. Door minder aan de voorziening te onttrekken blijft het geld in de voorziening beschikbaar voor onverwachte tegenvallers of is het in te zetten om de tarieven stabiel te houden en waar mogelijk zelfs de verlagen.

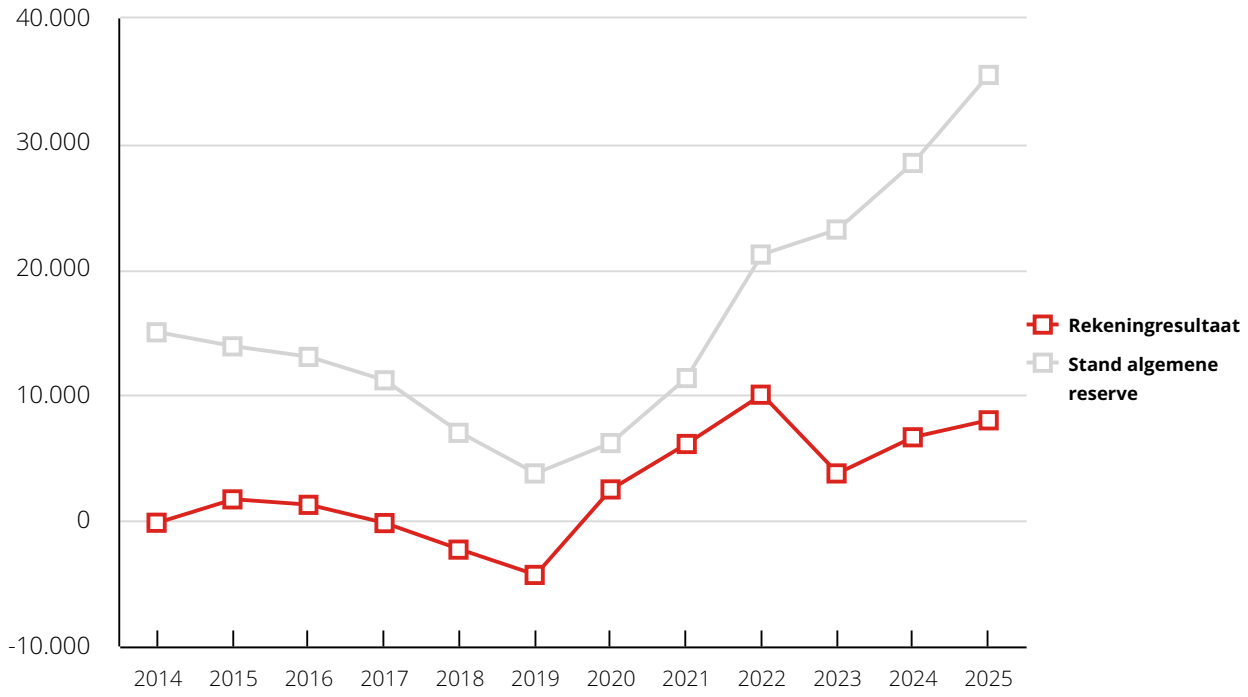
bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Financiële positie

Ontwikkeling rekeningresultaat en algemene reserve

In de grafiek staat het verloop van het rekeningresultaat en de algemene reserve over de afgelopen 10 jaar.
In 2018 en 2019 hadden we negatieve jaarresultaten. De jaren daarna was het jaarresultaat steeds positief.

Hetzelfde beeld zien we bij de algemene reserve. Tot 2019 daalde deze omdat we de reserve voor verschillende projecten gebruikten. Door de positieve resultaten vanaf 2020 stopte de daling van de algemene reserve en konden we deze weer tot een gezond niveau laten groeien. In de grafiek gaan we ervan uit dat het gehele resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Resultaatbestemmingen brengen hier nog verandering in aan.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

PDF

Klik op deze link om het Pdf bestand van de jaarrekening 2025 te lezen.

De ‘pdf-versie’ van de jaarrekening ziet er niet optimaal uit. De digitale presentatie staat voorop.

Toelichting afwijkingen - (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Algemene uitkering	De algemene uitkering werd bij de decembercirculaire verhoogd. Ook is de afrekening van de Algemene Uitkering over de jaren voor 2025 hoger dan verwacht.
2. Jeugdzorg	Minder jeugdigen deden een beroep op de niet vrij toegankelijke jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering.
3. Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (IZA)	In de regio was eind 2025 sprake van een overschot op het IZA budget. Om te voorkomen dat we dit budget moeten terugbetalen aan het Rijk, verantwoorden we al bestaande activiteiten onder het IZA budget.
4. APPA	Bureau PROambt berekende voor ons de hoogte van de voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). De Commissie BBV heeft in december 2025 een uitspraak gedaan over de uitgangspunten en het Appa-fonds. PROambt verwerkte deze uitspraak in de nieuwe berekening. Hierdoor kan de voorziening worden verlaagd.
5. Onderhoud verhardingen	Over investeringen die niet waren afgerond in 2024 schrijven we nog niet af in 2025. Omdat er ook minder is uitgegeven waren ook de rentelasten lager. Het gaat hier om de herontwikkeling Stationsomgeving, Beverdam, Dasseburcht, reconstructie Spoorlaan en Uitbreiding Van 't Hoffstraat.
6. Wmo	Minder inwoners ontvingen een Wmo maatwerkvoorziening voor begeleiding, beschermd wonen en deeltaxi. Inwoners maakten wel meer gebruik van huishoudelijke ondersteuning en woonvoorzieningen.
7. Werkplein organisatiekosten	De loonkosten zijn lager door het later invullen van vacatures. Het Werkplein huurt na de verbouwing van het stadskantoor Etten-Leur minder vierkante meters. Hierdoor zijn de huisvestingskosten lager.
8. Implementatie omgevingswet	Door de efficiënte inzet van eigen personeel was het budget voor de implementatie van de omgevingswet niet volledig nodig.
9. Specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	Het Samen Gezond Leven Etten-Leur (het Etten-Leurse GALA Akkoord) heeft als doel te werken aan een gezonde samenleving in 2040. In 2025 financierden we deels al lopende projecten ten laste van deze specifieke uitkering. Het bedrag dat we hiervoor in de begroting reserveerden was daarom niet nodig.
10. Omgevingsvergunningen	Hogere leges door meer aanvragen voor omgevingsvergunningen.
11. Post onvoorzien	De post onvoorzien is in 2025 niet volledig ingezet.
12. Inburgering	We ontvangen een lagere uitkering voor inburgering omdat er minder statushouders zijn gehuisvest dan verwacht.
13. Openbaar groen	De kosten zijn hoger door: - Hogere indexeringen; - Voor de nieuwe groenploeg huren we ook materieel in. Deze kosten waren niet opgenomen in de begroting van het groenplan. De jaarlijks terugkerende kosten nemen we op in de tweede bestuursrapportage 2026 en de begroting 2027; - Extra veiligheidsnoei bomen na de vijfjaarlijkse boominspectie.
14. Rendabele uren	Door latere invulling van vacatures en ziekte rekenden we minder uren toe aan projecten dan waar we in de begroting op rekenden.
15. Treasury	We berekenen minder rente toe aan projecten omdat de investeringen lager zijn dan verwacht.
16. Paardenbak Concordia Florebit	Het college besloot een incidentele subsidie te verstrekken aan Concordia Florebit voor het realiseren van een paardenbak.
17. ICT - exploitatiekosten	Door de toename van het aantal medewerkers bij de gemeente, het verwerken van data in de cloud en het gebruik van CoPilot stijgen de kosten die we hiervoor aan ICT WBW betalen.
18. Dienstverlening Zundert	We factureerden een voorschot aan de Gemeente Zundert op basis van het vorig boekjaar. De eindafrekening op basis van de werkelijke kosten valt lager uit.
19. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 75.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Programma's

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

1. Eigentijds bestuur en dienstverlening op maat in Etten-Leur

We werken aan een betrouwbare en servicegerichte organisatie voor onze inwoners en partners zoals het onderwijs, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties, verenigingen en instellingen. Een organisatie zonder onnodige drempels en procedures waarbij de menselijke maat het uitgangspunt is van onze dienstverlening. Dat vraagt om professionals die binnen de wetten en regelgeving ruimte voor maatwerk zien en benutten. De gemeente inspireert, stimuleert en faciliteert en zoekt actief de dialoog en samenwerking op. Veel aandacht gaat uit naar het vroegtijdig betrekken van inwoners en andere partijen bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid. Bestuurders en de organisatie gaan tijdig met inwoners in gesprek over maatschappelijke vraagstukken. Voor een goed functionerende gemeente is ook de relatie tussen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie van groot belang, evenals een goede samenwerking in de regio zowel ambtelijk, bestuurlijk en politiek.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

1.1 Vertrouwen in de overheid

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op het vergroten van het vertrouwen van de inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners in het gemeentebestuur. Meer en beter contact vanuit de gemeente met hen zodat zij weten waar ze aan toe zijn. De gemeenteraad wil zichtbaar en benaderbaar zijn.

Maatschappelijk effect

- Inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners krijgen meer vertrouwen in de gemeente/het gemeentebestuur.
- De gemeente betrekt (we betrekken onze) inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners meer en beter bij wat de gemeente doet (we doen).
- De gemeente(-raad) is zichtbaar en benaderbaar.

Wat waren de doelen?

1. Inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners weten altijd wie hun contactpersoon is bij de gemeente.
2. Raadsvergaderingen worden gehouden op een prettig toegankelijke locatie.
3. Inwoners, ondernemers en andere maatschappelijke partners worden verwelkomd wanneer ze 'aankloppen' bij de gemeente.
4. De gemeente treedt vaker naar buiten en spreekt met inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners die met de gemeente willen spreken.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Waardering alle inspanningen van de gemeente	2025	6,3	6,3
Opkomstpercentage voor de gemeenteraadsverkiezingen	2022	48,74 % (2018)	46,3 %

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Afstemming met maatschappelijke partners
Op 24 maart 2025 vond het eerste overleg van 2025 plaats. Onderwerp van bespreking was slimmer samenwerken op het gebied van Wmo en jeugdzorg. De opbrengst van het overleg wordt verwerkt in het rapport over de beheersing van de kosten voor de Wmo en de jeugdzorg. Bureau HHM stelt dit rapport op. Op 1 september 2025 vond het eerste wijkbezoek plaats in wijk "de Grauwe Polder". Inwoners informeerden de raad over actuele onderwerpen in de wijk. De griffie stuurt een overzicht aan de raad van de zaken die zijn besproken. De griffie zet dit overzicht ambtelijk uit voor eventuele vervolgacties.
Toegankelijkheid van raadsvergaderingen
Het raadscommunicatieplan voeren we uit. Wanneer een nieuw onderdeel uit het plan ter hand wordt genomen, vindt dit in afstemming met de raadswerkgroep participatie plaats. De nieuwe website van de gemeenteraad ging eind 2024 live. De verbouwing van de begane grond van het Stadskantoor, waarin ook de nieuwe raadzaal is gerealiseerd, is afgerond.
Project Raadzaal en Herindeling Publiekshal
De heringerichte begane grond is in januari 2026 in zijn geheel in gebruik genomen. De officiële opening vindt plaats op 5 maart 2026. Daarbij worden het hologram van Koning Willem-Alexander in de raadzaal en de nieuwe plaquette ter gelegenheid van de opening onthuld.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?
Afstemming met maatschappelijke partners
Op 18 maart 2026 vinden de verkiezingen voor de gemeenteraad plaats. De partijen hebben aangegeven het werken met een raadsprogramma te willen continueren in de raadsperiode 2026-2030. Participatie over het concept raadsprogramma is nodig. Voor de bijdrage van maatschappelijke partners is woensdag 6 mei 2026 gepland. Deze datum communiceren we kort na de installatie van de nieuwe gemeenteraad met ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en inwoners.
Toegankelijkheid van raadsvergaderingen
Inspanningen voor de nieuwe raadzaal en inspanningen voor het bevorderen van de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen vergen meer tijd dan geraamd. In overleg met de gemeenteraadswerkgroep participatie zijn enkele kleine aanpassingen doorgevoerd bij het uitvoeren van het raadscommunicatieplan.
Project Raadzaal en Herindeling Publiekshal
-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:
Afstemming met maatschappelijke partners	Tweemaal per jaar (ruim voor de kadernota en ruim voor de begroting) een bijeenkomst organiseren met maatschappelijke partners om antwoord te krijgen op de vraag: 'liggen we op koers met de uitvoering van het raadsprogramma en zijn er eventueel bijstellingen nodig gegeven maatschappelijke ontwikkelingen?'	**2025**
Toegankelijkheid van raadsvergaderingen	De gemeenteraad wil zichtbaar en benaderbaar zijn.	**2025**
Project Raadzaal en Herindeling Publiekshal	Toegankelijke locatie voor raadsvergaderingen en een publiekshal die aansluit bij de opgave dienstverlening. (Met oog voor werkplekken van RWB/Werkplein).	**2025**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

1.2 Communicatie en participatie

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Het doel van de gemeenteraad is dat inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners beter begrijpen wat de gemeente doet en waarom. Door duidelijke communicatie in heldere taal weten mensen beter waar ze terecht kunnen bij de gemeente en worden ze dus beter geholpen. Met goede communicatie en participatie verlopen projecten beter en hebben inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners meer invloed op wat de gemeente doet. Inwoners moeten meer regie krijgen over hun woon- en leefomgeving doordat de gemeente openstaat voor hun expertise en initiatieven en deze waar nodig ondersteunt. Dat geldt ook voor ondernemers en andere (maatschappelijke) partners. De gemeenteraad zet in op een betere toegankelijkheid van de gemeente, zowel digitaal als persoonlijk. Voor inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners moet duidelijk zijn welke informatie zij waar kunnen vinden en met wie zij contact kunnen opnemen.

Maatschappelijk effect

- Inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners begrijpen wat de gemeente doet en waarom.
- Inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners weten, zowel persoonlijk als digitaal, waar en waarvoor ze bij de gemeente terecht kunnen.

- Inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners hebben (meer) regie over hun woon- en leefomgeving.

Wat waren de doelen?

1. We gebruiken heldere taal (altijd, maar in het bijzonder wanneer we met onze inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners communiceren).
2. We zijn bereikbaar en informatie is vindbaar en begrijpelijk.
3. We leggen altijd uit wat we doen en waarom.
4. We betrekken inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners actief bij (communiceren actief over) plannen en activiteiten.
5. De gemeente biedt ruimte voor initiatieven van inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Waardering samenwerking met inwoners	2025	5,7	5,8
Gemiddelde cijfer dat inwoners geven voor de communicatie en voorlichting van de gemeente	2025	6,0	6,1

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Online participatie/communicatiestrategie
In 2024 is de online strategie participatie / communicatie vastgesteld door het college en is de gemeenteraad geïnformeerd.
Evaluatie wijkgericht werken
Evaluatie wijkgericht werken is begin 2025 afgerond. Een projectleider is gestart om de aanbevelingen uit de evaluatie door te voeren in het wijkgericht werken.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?
Online participatie/communicatiestrategie
-
Evaluatie wijkgericht werken
-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Evaluatie wijkgericht werken	Wijkgericht werken als methodiek en de positionering van de wijkmanager evalueren.	**2025**	**2026**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

1.3 Dienstverlening en menselijke maat

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Het doel is dat iedereen mee kan doen in Etten-Leur. Inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners mogen niet belemmerd worden door te complexe regels, door te weinig digitale vaardigheden of andere obstakels zoals een taalbarrière of fysieke ontoegankelijkheid. In onze dienstverlening moet de mens, het bedrijf, de vereniging of de maatschappelijke organisatie meer centraal staan. We verplaatsen ons beter in de persoon, ondernemer of (maatschappelijke) partner en helpen diegene door de complexe wereld van de overheid heen.

Maatschappelijk effect

- Inwoners en andere partners vinden de gemeentelijke dienstverlening, zowel persoonlijk als digitaal, duidelijk, vindbaar, toegankelijk, betrouwbaar en begrijpelijk. Dit geldt ook voor mensen die minder digitaalvaardig zijn.
- Inwoners en andere partners ervaren de gemeentelijke dienstverlening als eerlijk en begripvol.

Wat waren de doelen?

1. We leggen zowel digitaal als fysiek beter en persoonlijker contact met inwoners, ondernemers en andere (maatschappelijke) partners.
2. De gemeentewebsite en andere dienstverleningskanalen zijn duidelijk vormgegeven en goed toegankelijk, ook voor mensen die minder digitaalvaardig zijn.
3. Goede dienstverlening is gebaat bij ‘regelruimte’: handelingsperspectief om te doen wat in een specifiek geval nodig is.
4. Voor burgers die zelf goed aan de slag kunnen, richten we de werkprocessen zo in dat hun zelfwerkzaamheid beloond wordt met vloeiende dienstverleningsprocessen, korte tijdsbelasting en vlotte afhandeling.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Waardering inwoners van de directe dienstverlening	2025	6,6	6,6
Percentage inwoners (helemaal) eens tevreden over hostmanship van de gemeente	2025	64 %	62 %
Waardering inwoners van de digitale dienstverlening	2025	6,5	6,8

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?

Inclusieve gemeente en de menselijke maat
In 2025 voerden we diverse trainingen heldere taal uit. Er wordt een actieplan hostmanship en menselijke maat uitgevoerd. We geven hostmanship en menselijke maat een plek in ons inwerkprogramma en leer- en ontwikkelplatform.
Bereikbaarheid gemeente bevorderen
Er startte een werkgroep om de integrale vraagbenadering binnen de toegangen van Wmo, Jeugd en Werkplein te verbeteren. Ontwikkelingen uit andere opgaves zoals sterke lokale teams volgens het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming nemen we hierin mee. Er wordt gewerkt aan een gedragslijn dienstverlening (waaronder bereikbaarheid).
Werken aan uitvoering dienstverlening en menselijke maat
In 2025 voerden we diverse trainingen heldere taal uit. Er wordt een actieplan hostmanship en menselijke maat uitgevoerd. We geven hostmanship en menselijke maat een plek in ons inwerkprogramma en leer- en ontwikkelplatform.
Inzicht in de mensen, ondernemers en instellingen
We voerden het cliëntervaringsonderzoek Wmo over 2023 uit. De resultaten deelden we met de gemeenteraad. De resultaten van de kwaliteit van onze dienstverlening en de kwaliteit van de ondersteuning waren goed. De werkgroep indicatoren raadsprogramma heeft voor de programma's 1 en 2 mogelijke indicatoren beschreven. Onderzocht wordt of de gevraagde gegevens zonder al te grote inspanningen geleverd kunnen worden. Er wordt gewerkt aan een gedragslijn dienstverlening (waaronder hostmanship en menselijke maat). We voerden in 2025 een Burgerpeiling uit.
Verbeteren digitale dienstverlening
Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer: deze wet regelt dat burgers en bedrijven hun zaken met de overheid digitaal kunnen afhandelen. Alle teams zijn bezig met de benodigde aanpassingen. Hoewel inwerkingtreding van de wet is uitgesteld tot 1 januari 2026 gaan we wel verder met de implementatie.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?

Inclusieve gemeente en de menselijke maat
-
Bereikbaarheid gemeente bevorderen
-
Werken aan uitvoering dienstverlening en menselijke maat
-
Inzicht in de mensen, ondernemers en instellingen
-
Verbeteren digitale dienstverlening
Voortgang projecten en acties digitale overheid is sterk afhankelijk van landelijk te realiseren randvoorwaarden. Zoals wetgeving en digitale infrastructuur. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) is nu een belangrijk kader voor alle overheden.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:	
Inclusieve gemeente en de menselijke maat	We werken eraan dat onze dienstverlening voor iedereen, zowel fysiek als digitaal, toegankelijk is en dat iedereen kan meedoen. In de wijze waarop we onze dienstverlening uitvoeren houden we rekening met de persoonlijke mogelijkheden en behoeften van mensen. We betrekken onze inwoners hierbij.	**2025**	
Bereikbaarheid gemeente bevorderen	We zetten in op moderne communicatiemiddelen om bereikbaarheid van de gemeente meetbaar en voor iedereen toegankelijk te maken. Daarnaast investeren we in het gedrag van onze medewerkers. Afhankelijk van het onderzoek rond communicatie (zie onderzoek behoefte communicatie en bereikbaarheid) nemen we concrete maatregelen.	**2025**	
Inzicht in de mensen, ondernemers en instellingen	Verkennen hoe we beter (integraal) inzicht kunnen krijgen in de interactie tussen mensen, ondernemers, instellingen en gemeente. Zodat we op basis van dit inzicht de mens, ondernemer of instelling centraal kunnen stellen in onze dienstverlening en onze dienstverlening kunnen ontwikkelen.	**2025**	
Verbeteren digitale dienstverlening	Met de rapportage van de onderzoeksopdracht digitale dienstverlening bepalen we de agenda van ontwikkelingen en verbeteracties voor de digitale dienstverlening in de komende vier jaren. We zetten in op het vernieuwen gemeentelijke website www.etten-leur.nl en het verbeteren van de integrale sturing op de online dienstverlening. We doen dit samen met onze inwoners.	**2025**	**2026**
Werken aan uitvoering dienstverlening en menselijke maat	We investeren in houding en gedrag van onze medewerkers. Hostmanship moet in alle geledingen van de organisatie voelbaar worden. We monitoren voortdurend wat landelijk ontwikkeld en beschikbaar gesteld wordt en sluiten daarbij aan als het onze gemeente voordelen geeft in verbetering van onze dienstverlening.	**2025**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

1.4 Ondermijnende criminaliteit

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

We willen het fenomeen ondermijnende criminaliteit zo effectief mogelijk aanpakken. Er wordt blijvend gewerkt aan de bewustwording voor bewoners, ondernemers, maar zeker ook ons eigen bestuur en organisatie. We zetten samen met partners zoals de Taskforce-RIEC, politie en andere partners in op het voorkomen van ondermijnende criminaliteit en (woon-) fraude. Bij constateren van ondermijnende criminaliteit wordt hierbij ook door de gezamenlijke partners opgetreden, en worden door deze partners de boetes opgelegd die binnen hun mogelijkheden liggen.

Maatschappelijk effect

Inwoners en ondernemers voelen zich veilig in hun woon- en werkomgeving.

Wat waren de doelen?

1. Inwoners, ondernemers en onze eigen organisatie weten wat ze (ook anoniem) kunnen doen bij een vermoeden van ondermijnende activiteiten in hun omgeving.
2. We onderzoeken en pakken ontvangen signalen op met de samenwerkingspartners.

Wat hebben we gemeten?

De actuele cijfers staan hier:

Waarstaatjegemeente.nl

Let op: wijzig bovenaan de pagina de gemeentenaam 'Aa en Hunze' in 'Etten-Leur'.

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?

Ondermijning
Continue aandacht voor bewustwording. In oktober 2025 in de week van de veiligheid informeerden we inwoners over verschillende thema's op het gebied van ondermijning.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?

Ondermijning
-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:	
Ondermijning	Ondermijning op de agenda zetten (onder andere cybercrime en aanpak mensenhandel), werken aan bewustwording, zorgen voor een duidelijk meldpunt voor signalen. Samen met partners pakken we deze signalen aan. Het veiligheidsprogramma passen we daarop aan.	**2025**	**2026**

Risico's

De belangrijkste risico's in dit programma zijn:

Desinformatie

We krijgen in onze samenleving steeds meer te maken met desinformatie. Daarnaast is er een maatschappelijke ontwikkeling gaande waarbij mensen steeds minder gevoelig zijn voor feiten. Deze ontwikkelingen kunnen chaos veroorzaken, het vertrouwen in en imago van de overheid schaden en samenwerking bemoeilijken.

Ondermijning

Bij ondermijning gaat het om vermenging van de onder- en bovenwereld. Ondermijnende criminaliteit is vooral een politiek- en imago risico. Het risico is dat we signalen onvoldoende oppakken, hiermee ondermijning van de samenleving onvoldoende aanpakken en de gemeente Etten-Leur imagoschade lijdt. Inwoners voelen zich mogelijk niet veilig, ondernemingen willen zich hier niet vestigen en het leefklimaat gaat achteruit. Een tweede risico op het gebied van ondermijning is dat de onderwereld onze eigen organisatie binnendringt, bijvoorbeeld door het invullen van vacatures. Hierbij kan de (informatie)veiligheid in het geding komen. Ook het risico op fraude en corruptie neemt hiermee toe.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant (RWB);
- Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB);
- Gemeenschappelijke Regeling ICT West-Brabant-West;
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG);
- Stichting Inkoopbureau West-Brabant;
- Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg);
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant.

Wat kostte het?

1. Eigentijds bestuur en dienstverlening *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Aangepaste begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Lasten	-25.572	-24.827	-23.040	-24.056	-1.016
Baten	112.584	112.763	119.274	120.710	1.436
Totaal saldo van baten en lasten programma	**87.012**	**87.936**	**96.235**	**96.654**	**420**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-978	-1.527	-1.527	-3.452	-1.926
Onttrekking reserves	2.404	167	1.208	4.613	3.406
Resultaat programma	**88.439**	**86.576**	**95.915**	**97.815**	**1.900**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-1.179	-141		-1.892	
Incidentele baten	2.404	141		1.208	
Resultaat structureel programma	**87.214**	**86.576**	**95.915**	**98.499**	**1.900**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Algemene uitkering	453
2. Algemene uitkering oudere jaren	310
3. APPA	289
4. Post onvoorzien	100
5. Rendabele uren	-173
6. Treasury	-126
7. ICT - exploitatiekosten	-114
8. Dienstverlening Zundert	-112
9. Jurdische kosten	-61
10. Onderhoud voertuigen	-59
11. Arbo kosten	-53
12. Personeelskosten gemeenteraad	-52
13. Software burgerzaken	85
14. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	-85
15. Het verhaal van Etten-Leur	11
16. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	-11
17. Algemene reserve	-1.788
18. Algemene reserve	3.405
19. Overig	-119
Resultaat programma 1	**1.900**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Algemene uitkering	De algemene uitkering werd bij de decembercirculaire verhoogd. We ontvingen onder andere meer geld door een stijging van het aantal huishoudens met een laag inkomen en een vergoeding voor het opvangcentrum. Ook werden we gekort omdat de WOZ-waarde van de Etten-Leurse woningen is gestegen.
2. Algemene uitkering oudere jaren	De afrekening van de Algemene Uitkering over de jaren voor 2025 is hoger dan verwacht. Tot en met het jaar 2022 is de algemene uitkering definitief vastgesteld door het Rijk.
3. APPA	Bureau PROambt berekende voor ons de hoogte van de voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). De Commissie BBV heeft in december 2025 een uitspraak gedaan over de uitgangspunten en het Appa-fonds. PROambt verwerkte deze uitspraak in de nieuwe berekening. Hierdoor kan de voorziening worden verlaagd.
4. Post onvoorzien	De post onvoorzien is in 2025 niet volledig ingezet.
5. Rendabele uren	Door latere invulling van vacatures en ziekte rekenden we minder uren toe aan projecten dan waar we in de begroting op rekenden.
6. Treasury	We berekenen minder rente toe aan projecten omdat de investeringen lager zijn dan verwacht.
7. ICT - exploitatiekosten	Door de toename van het aantal medewerkers bij de gemeente, het verwerken van data in de cloud en het gebruik van CoPilot stijgen de kosten die we hiervoor aan ICT WBW betalen.
8. Dienstverlening Zundert	We factureerden een voorschot aan de Gemeente Zundert op basis van het vorig boekjaar. De eindafrekening op basis van de werkelijke kosten valt lager uit.
9. Jurdische kosten	We maakten in 2025 meer kosten voor juridische ondersteuning voor loonheffing en aanbestedingsvraagstukken.
10. Onderhoud voertuigen	Door het mislukken van de aanbesteding voor nieuwe voertuigen maakten we meer kosten voor het onderhoud van het huidige wagenpark
11. Arbo kosten	Het arbobudget is niet meer toereikend voor de kosten die gemaakt worden voor preventie en verzuimbegeleiding. We investeren meer aan de voorkant om uitval te voorkomen.
12. Personeelskosten gemeenteraad	Stijging vergoeding raadsleden en een vrijwilligersvergoeding voor commissieleden.
13. Software burgerzaken	Het regionale softwareproject Burgerzaken loopt door in 2026. We storten het overschot in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.
14. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Het regionale softwareproject Burgerzaken loopt door in 2026. We storten het overschot in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.
15. Het verhaal van Etten-Leur	We gaan in 2026 verder met het implementeren van het Verhaal van Etten-Leur.
16. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	We gaan in 2026 verder met het implementeren van het Verhaal van Etten-Leur. We storten het overschot in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.
17. Algemene reserve	Uit de reserve Realisatie Omgevingsvisie storten we dit bedrag in de Algemene reserve.
18. Algemene reserve	Uit de Algemene reserve storten we dit bedrag in de reserve Grondexploitatierisico's.
19. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2. Sociaal Etten-Leur

Etten-Leur is een inclusieve gemeente waar iedereen alle kansen krijgt om mee te doen. Iedereen moet zich prettig en veilig kunnen voelen in zijn eigen leefomgeving. Samen zijn we verantwoordelijk voor schone en leefbare straten, buurten en wijken. Voor iedereen in Etten-Leur die dat nodig heeft moeten (sport)voorzieningen, zorg en ondersteuning toegankelijk en beschikbaar zijn. We denken vanuit het perspectief van mensen. Daarom spannen we ons in om zoveel als mogelijk problemen te voorkomen en de zorgvragers vroegtijdig te signaleren en te ondersteunen. We werken samen aan een gemeente waarin iedereen zelf regie voert over zijn/haar leven en de mogelijkheid krijgt om talenten en kwaliteiten te ontwikkelen en te benutten. Het beleid van de gemeente richt zich op alle doelgroepen, zogenaamd inclusief beleid. De komende jaren is er vanuit dit beleid wel extra aandacht voor de doelgroepen jongeren en ouderen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

2.1 Iedereen moet mee kunnen doen

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Iedereen moet mee kunnen doen in Etten-Leur. De gemeenteraad zet in op het voorkomen dat jongeren vertrekken en zorgt ervoor dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. De gemeente moet voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen, in een armoedesituatie terechtkomen of grotere (gezondheids-)problemen krijgen. Ook gaat de raad voor een dementievriendelijke gemeente. Dat alles vraagt om meer activiteiten die gericht zijn op preventie, goede ondersteuning, zorg, hulpverlening, algemene voorzieningen, sport- en cultuurvoorzieningen. Ook hierbij is de menselijke maat leidend en doen we dit samen met de inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en andere partners door goede communicatie en participatie. Door het samen te doen vergroot dit het gemeenschapsgevoel en wordt de afstand tussen gemeente en inwoners kleiner.

Maatschappelijk effect

- Iedereen kan meedoen en is welkom in de Etten-Leurse samenleving.
- (Kwetsbare) inwoners kunnen langer zelfstandig blijven.
- Etten-Leurenaren voelen zich verbonden met elkaar en met de gemeente.

Wat waren de doelen?

1. Er zijn voldoende en laagdrempelige zorg- en welzijnsvoorzieningen dichtbij voor (kwetsbare) inwoners om langer zelfstandig te blijven leven in de eigen woning.
2. Voorzieningen en activiteiten, gericht op preventie, goede ondersteuning, zorg, hulpverlening, algemene voorzieningen, sport- en cultuur worden door de inwoners optimaal benut.
3. In deze voorzieningen en activiteiten samen optrekken met inwoners, zorg- en welzijnsondernemers, verenigingen en andere partners.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage van de inwoners dat (zeer) tevreden is over de sportvoorzieningen in de nabijheid	2025	67 %	66 %
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de inspanning van de gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij	2025	6,2	6,3
Percentage van de volwassenen dat nauwelijks of geen gevoelens van eenzaamheid ervaart	2024	50,5 %	54,4 %

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?

Uitvoeringsplan Woonzorgvisie

Gewerkt wordt aan het uitvoeringsplan van de woonzorgvisie. De scans toekomstbestendige wijken zijn afgerond. De twee pilots van zorgzame buurten gingen medio juni van start. De woon-, welzijn- en zorgtafel kwam inmiddels tweemaal bij elkaar. De laatste keer is gesproken over vernieuwende woonvormen. Het normenkader voor een toegankelijke openbare ruimte is door de raad vastgesteld. We stelden een gewijzigde starterslening vast. In de regelgeving van het nieuwe omgevingsplan verwerken we de doelgroepenverordening. We verstrekten opdracht aan het Centrum voor Wonen om woningeigenaren te informeren over het langer thuis blijven wonen. Het regionaal afsprakenkader wonen-zorg is eveneens vastgesteld. We verstrekken (toekomstige) huurders informatie over de Wet goed huurderschap en de Wet betaalbare huur.

Opstellen Woonzorgvisie

De woonzorgvisie Etten-Leur, inclusief het uitvoeringsplan, is door de raad in april 2024 vastgesteld.

Versterkingsprogramma mantelondersteuning

We gebruiken de mantelzorgtest. Regionale samenwerking op het gebied van mantelzorg breidden we uit. In 2026 onder andere op het gebied van jonge mantelzorgers. We zien in de periode van februari tot en met oktober een stijging van 14,2% in het aantal ingeschreven mantelzorgers bij het steunpunt Mantelzorg. Deze stijging komt deels door de mantelzorgwaardering en de dag van de mantelzorg. Na dit soort activiteiten zijn er altijd wat mantelzorgers die zich weer uitschrijven. De voorbereiding van de mantelzorgwaardering 2026 loopt. Deze wordt op 9 mei 2026 in het Stadskantoor uitgereikt.

Aanpak laaggeletterdheid

De aanpak wordt breder dan alleen taal. Steeds meer programma's richten zich op basisvaardigheden: taal, rekenen, digitale vaardigheden en gezondheidsvaardigheden. Door kortere trajecten aan te bieden, worden meer mensen geholpen.

Notitie mantelzorgwoningen, inclusief pre-mantelzorgwoningen

De gemeenteraad stelde de notitie vast.

Een aanspreekpunt / Integrale vraagbenadering

Project integrale vraagbenadering is afgerond met de toegangen Wmo-loket, Centrum Jeugd en Gezin en het Werkplein. Tevens zijn afspraken gemaakt over doorverwijzen en regievoering. De raad ontving in augustus 2025 een brief over de afronding en resultaten van dit project.

Eén tegen eenzaamheid

De week van de verbinding in september was een groot succes. Veel deelname vanuit de inwoners.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?

Uitvoeringsplan Woonzorgvisie

-

Opstellen Woonzorgvisie

-

Versterkingsprogramma mantelondersteuning

De druk op mantelzorgers blijft groot. Ondanks al onze inspanningen blijft dit een zorgpunt. Het steunpunt heeft inmiddels te maken met wachtlijsten. We zijn bezig met een plan om deze wachtlijsten weg te werken en nieuwe wachtlijsten te voorkomen.

Aanpak laaggeletterdheid

Extra aandacht is nodig voor het bereiken van mensen in kwetsbare posities. We moeten hen laten ervaren dat taal geen doel op zich is, maar een middel om hun zelfredzaamheid, gezondheid, financiële stabiliteit en deelname aan de samenleving te versterken.

Notitie mantelzorgwoningen, inclusief pre-mantelzorgwoningen

We zijn alert op de landelijke ontwikkelingen, zoals de regeling voor vergunningsvrije mantelzorgwoningen die op dit moment wordt uitgewerkt.

Een aanspreekpunt / Integrale vraagbenadering

-

Eén tegen eenzaamheid

De werkgroep heeft voortdurend ondersteuning nodig.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:	
Woon-zorgvisie voor alle aandachtsgroepen	Realiseren van voldoende voorzieningen voor wonen en zorg voor de aandachtsgroepen.	**2025**	**2026**
Versterkingsprogramma mantelondersteuning	Ondersteunen en waarderen van mantelzorgers om hun draagkracht en draaglast te versterken.	**2025**	**2026**
Eén tegen eenzaamheid	Inwoners met gevoelens van eenzaamheid en het netwerk ondersteunen om mee te laten doen in de samenleving.	**2025**	
Aanpak laaggeletterdheid	De basisvaardigheden van onze minder taalvaardige volwassen inwoners op een laagdrempelige manier vergroten.	**2025**	
Eén aanspreekpunt	Inwoners met een hulpvraag krijgen de juiste hulp op het juiste moment om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven.	**2025**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.2 Minima- en armoedebeleid

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De raad zet erop in dat mensen niet buiten de boot vallen door financiële problemen.
Ook mensen met een smalle beurs moeten mee kunnen doen in de Etten-Leurse samenleving.

Maatschappelijk effect

- Niemand mag buiten de boot vallen door financiële problemen.
- Mensen met een smalle beurs moeten mee kunnen doen in de samenleving.

Wat waren de doelen?

1. Het terugdringen van het aantal mensen met schulden.
2. Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum maken zoveel mogelijk gebruik van voorzieningen voor minima.
3. We zorgen voor laagdrempelige voorzieningen.
4. Het vroegtijdig signaleren en preventie van mogelijke schuldenproblematiek.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Aantal verstrekte minimaregelingen via het Werkplein (gespecificeerd naar regeling):			
• collectieve ziektekostenverzekering in huishoudens	2025	1.156	1.208
• collectieve ziektekostenverzekering in personen	2025	1.541	1.562
• maatschappelijke participatie	2025	751	728
• bijzondere bijstand	2025	631	539
Aandeel particuliere huishoudens dat te maken heeft met geregistreerde problematische schulden.	2025	8,1%	7,6%

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Uitvoeringsbeleid schuldhulpverlening
De raad stelde in maart 2025 het Beleidsplan schuldhulpverlening vast. Hierna stelde het college in september 2025 het uitvoeringsplan vast.
Voorzieningencheck
Met behulp van campagnes hebben we in 2025 de bekendheid van de VoorzieningenWijzer vergroot onder samenwerkingspartners en inwoners.
Vroeg erop af
We bereiken inwoners met betaalachterstanden per e-mail, briefpost of door een huisbezoek.
Pact tegen armoede
Ongeveer 30 maatschappelijke organisaties en verenigingen ondertekenden het Armoedepact.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?
Uitvoeringsbeleid schuldhulpverlening
We zetten in op preventie en nazorg.
Voorzieningencheck
In 2025 is het aantal online checks toegenomen. Dit heeft niet direct geleid tot meer aanvragen van minimaregelingen. In 2026 organiseren we hierop gerichte activiteiten.
Vroeg erop af
We willen de acceptatie van het hulpaanbod verhogen.
Pact tegen armoede
De belangrijkste aandachtspunten voor het Armoedepact Etten-Leur zijn het versterken van de betrokkenheid, het concreet maken van afspraken en het verdiepen van samenwerking op het thema armoede. Daarnaast willen meer partners laten aansluiten bij het Armoedepact.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:
Uitvoeren speerpunten regionale armoedebeleidsnota	Bestrijden van armoede door deelprojecten: - Project Vroeg erop af - Invoering Voorzieningencheck - Uitwerken en uitvoeren Pact tegen armoede Relatie met project onderzoek armoedeval.	**2025**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.3 Wijkvoorzieningen en - gebouwen/accommodaties

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op een levendig netwerk van wijk- en sportvoorzieningen zodat we contact tussen inwoners bevorderen, het gemeenschapsgevoel stimuleren, eenzaamheid en stress voorkomen en gezondheid bevorderen.

Maatschappelijk effect

- Inwoners, van jong tot oud, kunnen elkaar ontmoeten en deelnemen aan activiteiten in de wijk(voorzieningen).

Wat waren de doelen?

1. Wijkbewoners, verenigingen, maatschappelijke partners zetten zich actief in in de wijken en in de wijkvoorzieningen met als doel dat ze zich samen meer verantwoordelijk voelen voor de sociale samenhang in de wijk.
2. Er zijn voldoende maatschappelijke accommodaties die multifunctioneel gebruikt worden én toegankelijk zijn.
3. Wijkbewoners kunnen vinden welke activiteiten georganiseerd worden in de wijkvoorzieningen.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage van de inwoners dat (zeer) tevreden is over het aanbod van welzijnsvoorzieningen in de nabije omgeving	2025	48 %	87 %

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?

Samenwerking met sportverenigingen vormgeven

Het uitvoeringsplan 2024 is vastgesteld en uitgevoerd. Diverse initiatieven zijn tot stand gekomen, zoals de uitbreiding van het aanbod van Uniek Sporten met een parahockeyteam. Ook DSE werkt aan de oprichting van een G-team.

Verkoop Van Goghkerk

De verkoop is in 2024 afgerond. Het proces van bieding en gunning is doorlopen.

Verkoop vergadercentrum

De biedingsprocedure voor de verkoop van het vergadercentrum is afgerond. De verkoop is gegund. Nu loopt de contractuele fase. Levering in tweede kwartaal 2026.

Uitvoeringsplan Sportvisie 2024 -implementatie

In 2025 is het volgende gerealiseerd van het uitvoeringsplan: er start een G-team bij de hockey en bij voetbal. Er is een overeenstemming met de sportclubs over de huurverhoging. Het sportevent op de Markt vond plaats op 14 juni 2025. Het armoedepact is ondertekend en clubs gaan daarmee aan de slag. De Sportclubs bepalen gezamenlijk aan welke doelen ze willen werken, dit maakt dat ze toegewijd zijn. De wens is er om sneller de doelen uit de sportvisie uit te voeren. Dat is echter niet realistisch. De sportclubs hebben het draaiende houden van de sportclub met vrijwilligers op nummer één prioriteit staan en daarna komt de sportvisie qua doelstellingen.

Ondersteuning vrijwilligers

In oktober 2025 organiseerden we een succesvol vrijwilligersgala.. Ook in 2026 organiseren we dit. Etten-Leur voor Elkaar bestaat 10 jaar. In het tweede kwartaal wordt een grote bijeenkomst met interactieve theatervoorstelling voor vrijwilligers georganiseerd. Hierbij wordt ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen.

Huisvesting Jeugdland

Jeugdland heeft duidelijkheid dat ze naar Haansberg gaan en niet op het Wipakker terrein blijven. Proces en tijdspad volgen in het eerste kwartaal 2026.

Beleidsnota Maatschappelijke Accommodaties 2024

We maakten de eerste stappen voor de implementatie van de beleidsnota maatschappelijke accommodaties. We pasten de subsidieregelingen aan. We stelden een demarcatielijst (lijst wie waarvoor verantwoordelijk is wat betreft het onderhoud) op. De maatschappelijke accommodaties zijn toegankelijk voor iedereen.

Integraal Huisvestingsplan onderwijs opstellen

We hebben een goede verstandshouding met de schoolbesturen. De samenwerking gaat onderling goed en we hebben het inhoudelijke document zo goed als afgerond.

Beheer en onderhoud onderwijshuisvesting

Met de schoolbesturen is een vaststellingovereenkomst ondertekend. Hiermee is het financieel (verleden) tot en met 2022 afgesloten. Boekjaren 2023 en 2024 zijn afgesloten. Er is een duidelijkere systematiek ontwikkeld om de begroting nauwlettender in de gaten te houden. In 2026 is gestart met het opstellen van Statuten, voor de nieuw te vormen beheersstichting.

Haansberg onderwijs (integraal kindcentrum)

We hebben een definitief ontwerp voor het tijdelijk kindcentrum en we gaan starten we de planologische procedure. De kinderopvang aanbieder is in beeld en we doorlopen het participatietraject met omwonenden.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?
Samenwerking met sportverenigingen vormgeven
De sportclubs hebben geen uitvoeringsplan 2025 opgesteld, zij willen eigen prioriteiten bepalen. In die sportvisie zijn nog meerdere projecten benoemd, die nog niet opgepakt zijn, zoals onder andere de samenwerking met scholen, kleinere beweeggroepen en buurthuizen. Beleid voor sociale veiligheid, sportveiligheid en integriteit en gezamenlijke trainingen/cursussen op het terrein van veiligheid en inclusiviteit. Gezamenlijk sponsoren zoeken, promoten van de Meedoenregeling.
Verkoop Van Goghkerk
-
Verkoop vergadercentrum
-
Uitvoeringsplan Sportvisie 2024 -implementatie
Sportclubs draaien op vrijwilligers. Zij moeten goed aangehaakt blijven om de doelstellingen uit de Sportvisie te behalen. Dit gaat beter nu er meer eigen regie is in plaats van via de gemeente, echter het tempo ligt lager dan op voorhand gepland door de sportclubs.
Ondersteuning vrijwilligers
Het vrijwilligerstekort blijft aandacht vragen.
Huisvesting Jeugdland
Ontwikkelingen Haansberg moeten gevolgd worden voordat er gebouwd kan worden.
Beleidsnota Maatschappelijke Accommodaties 2024
We bepaalden nog niet wat we in 2025 gaan oppakken voor de implementatie van de beleidsnota maatschappelijke accommodaties. De prioriteiten liggen op dit moment bij huisvesting Jeugdland en scoutingen.
Integraal Huisvestingsplan onderwijs opstellen
Budget voor de aankomende investeringen onderwijshuisvesting. Er komen diverse ontwikkelingen in een gelijkluidende periode aan de orde. Dit geeft een forse investering voor onderwijs.
Beheer en onderhoud onderwijshuisvesting
Scherpe sturing op het Meerjaren Onderhoudsplan, goede borging van de afspraken en de voortgang. We hebben in de governance hierover afspraken gemaakt voor 2026. 2026 zal een beduidend beter jaar worden met heldere afspraken, overleggen en hopelijk rond de zomer ook de nieuwe beheersstichting.
Haansberg onderwijs (integraal kindcentrum)
Niet alle ambities (thema's) van Haansberg kunnen we in het tijdelijk kindcentrum volledig toepassen. De extra kosten moeten we nog in beeld brengen zoals bijvoorbeeld voor het bio-based (unit)bouwen.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Onderwijshuisvesting	Komen tot een nieuwe rechtsvorm en systematiek van beheer van de onderwijsgebouwen.	**2025**	
Huisvesting Jeugdland	Passende huisvesting Jeugdland zoeken.	**2025**	
Samenwerking met sportverenigingen vormgeven	Multifunctioneel gebruik mogelijk maken, zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid ontwikkelen, vrijwilligers stimuleren.	**2025**	**2026**
Verkoop Van Gogh kerk en vergadercentrum	Verkoop maatschappelijk vastgoed.	**2025**	
Ondersteuning vrijwilligers	Ondersteunen van vrijwilligers om met voldoende vrijwilligers het maatschappelijk veld te versterken in Etten-Leur.	**2025**	**2026**
Visie maatschappelijke accommodaties	Er is een netwerk van toegankelijke en multifunctionele voorzieningen, met actieve inzet van wijkbewoners, verenigingen en maatschappelijke partners.	**2025**	**2026**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.4 Jong zijn in Etten-Leur

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad gaat ervoor dat Etten-Leur voor de jeugd voldoende (vrijetijd- sport- en cultuur)activiteiten, een bruisend jongerencentrum en goed onderwijs heeft. De gemeente denkt actief mee met ondernemende jongeren en werkt aan meer huisvesting voor jongeren. We zetten in op een betere verbinding van jong tot oud. Zo zetten we in op een aantrekkelijke gemeente voor de jeugd.

Maatschappelijk effect

- Etten-Leur is aantrekkelijk voor de jeugd.
- Etten-Leur zorgt goed voor haar jeugd.

Wat waren de doelen?

1. Onderwijs zoveel als mogelijk dichtbij huis voor jongeren in Etten-Leur.
2. Ieder kind krijgt passende jeugdhulp en een veilig thuis.
3. Kwaliteit van zorg bevorderen door bundeling van jeugdhulp en onderwijs.
4. Goede, voldoende en betaalbare huisvesting voor jongeren.
5. De jeugd heeft/houdt eigen bruisende ontmoetingsplekken in Etten-Leur.
6. Jeugd verbinden aan Etten-Leur in samenwerking met sport- en wijkverenigingen en ondernemers.
7. Inzicht krijgen in de behoeften en wensen van de jeugd, inclusief onderzoek naar behoefte jongerenraad.
8. Actief meedenken met ondernemende jongeren.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage van de jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	2024	15,2 %	15,0 %
Waardering cliënten van de hulp van het Centrum Jeugd en Gezin (Kwaliteitsmonitor cijfer 2022 - indicator wordt niet meer gemeten)	2025	7,8	8,8

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?

Jong ondernemen
Dit is een doorlopend proces. We werken in 2026 weer samen met StartToGrow. Hierdoor kunnen we startende en groeiende ondernemers begeleiden en coachen bij de opzet van hun plannen. StartToGrow geeft extra begeleiding op verzoek. Denk daarbij onder andere aan het verder opzetten en begeleiden van Creative Factory. Het initiatief is doorgegroeid naar de stichting Solid Collective en gevestigd aan de Lambertusstraat. In maart 2026 starten de eerste ondernemers in Solid en gaan er activiteiten plaatsvinden.
Lokale onderwijsagenda en Nationaal Plan Onderwijs
Alle projecten uit de lokale onderwijsagenda voeren we nog steeds uit. De nieuwkomersklas breidden we uit door de komst van het AZC. De thuiszittersvoorziening is medio april 2025 officieel geopend. Deze was al in gebruik vanaf augustus 2024. De Trampolinegroep bij Het Kompas loopt goed. Het evenement 'Laat het licht aan' vond 3 april plaats. Veel groepen van het Munikkenheide college en KSE namen deel. Alle scholen nemen inmiddels deel aan het project TAEL. Ook maakten we afspraken met de GGD over het project M@zzel. Dit project is inmiddels na de zomervakantie gestart.
Uitvoeren regiovisie jeugdzorg en lokale paragraaf
Zowel de lokale paragraaf als de regiovisie voerden we volledig uit.
Jong zijn in Etten-Leur
Het in gesprek zijn en raken met jongeren met tussenkomst van het jongerenwerk gaat steeds beter. Het Jongerenwerk is steeds beter zichtbaard binnen de KSE en Munikkenheidecollege. Via aansprekende thema's als jong ondernemerschap (Solid Collective) en evenementen proberen we via jongerenwerk en de werkgroep jongeren en politiek de jongeren actief te betrekken bij gemeentelijk beleid.
Hervormingsagenda jeugdzorg
We stellen vast dat veel onderwerpen uit de landelijke Hervormingsagenda in onze regio al zijn uitgevoerd.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?

Jong ondernemen
Talent behouden in de regio. De gemeente heeft hierbij ondersteuning van Start-to-grow.
Lokale onderwijsagenda en Nationaal Plan Onderwijs
Alle projecten zijn in uitvoering. Op dit moment is er geen extra aandacht nodig.
Uitvoeren regiovisie jeugdzorg en lokale paragraaf
Voor 2026 stelden we een nieuwe regiovisie op. Ook aan deze regiovisie verbinden we een lokale paragraaf. De nieuwe regiovisie leggen we in februari 2026 ter besluitvorming aan de raad voor.
Jong zijn in Etten-Leur
De vertaling van ideeën en wensen naar concrete activiteiten. De rol van het jongerenwerk voor alle jongeren heeft meer aandacht nodig. We gaan proberen jongeren bij de organisatie ervan te betrekken.
Hervormingsagenda jeugdzorg
Het onderzoek van HHM en Cebeon bevestigt dat Etten-Leur goed presteert binnen de Wmo en Jeugdzorg. De resultaten zijn vertaald naar maatregelen om vorm te geven aan een toekomstbestendig stelsel voor Jeugdzorg. De maatregelen wat betreft jeugdzorg werken we uit in een plan van aanpak. Dit plan van aanpak ronden we in het eerste kwartaal 2026 af. Deze maatregelen richten zich onder andere op het vormgeven stevig lokaal team, standaardisatie van inkoop en het afbouwen van residentiële zorg.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:	
Lokale onderwijsagenda 2023 - 2027	Met partners (schoolbesturen, voorschool, gemeente) afspraken maken over de ontwikkeling van onderwijs en zorg in de onderwijsagenda.	**2025**	**2026**
Nationaal Plan Onderwijs	Maatregelen treffen om de onderwijsvertraging bij kinderen als gevolg van Covid-19 in te lopen op cognitief, uitvoerend, sociaal en emotioneel vlak aanvullend op de maatregelen van school.	**2025**	
Jong zijn in Etten-Leur	In gesprek gaan met jongeren om hun wensen en behoeften te kennen, behoefte aan een jongerenraad, meedenken met ondernemende jongeren en het behoud van een bruisende ontmoetingsplek.	**2025**	
Jong Ondernemen	Dienstverlening verbeteren aan startende en jonge ondernemers.	**2025**	**2026**
Uitvoeren regiovisie jeugdzorg en lokale paragraaf	Zorgen voor een dekkend landschap aan voorzieningen om voor elke jongere een passend aanbod van hulp te bieden.	**2025**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.5 Gezond oud worden en zelf- en samenzorg

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op maatregelen die ervoor zorgen dat inwoners langer gezond en zelfstandig kunnen blijven wonen. Dat vraagt inzet op het gebied van gezondheid, veiligheid, welzijn, eenzaamheid, activiteiten voor ouderen, maar ook op het gebied van (senioren-)huisvesting. Dit alles in samenwerking met onder andere partners in de wijken, jongeren, zorginstellingen en de woningcorporatie. Vanwege de verwachte toename van het aantal kwetsbare ouderen zet de gemeente in op een dementievriendelijke gemeente, houden we rekening met de mogelijkheden van (intensieve) zorg in de wijken en bouwen we aan een sterke gemeenschap.

Maatschappelijk effect

- Ouderen wonen langer zelfstandig en veilig in Etten-Leur.

Wat waren de doelen?

1. Versterken van zelfredzaamheid en gezondheid (preventie).
2. Sterke gemeenschappen, waarbij inwoners zelf en samen zorgen.
3. Voldoende ondersteuning op het juiste moment en in de juiste omgeving.
4. Etten-Leur is een dementievriendelijke gemeente.
5. Voldoende passende huisvesting (met zorg) voor senioren.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage van de mantelzorgers dat hoge belasting ervaart	2025	21 %	27 %
Percentage van de inwoners dat (zeer) tevreden is over het aanbod van (gezondheids-)zorgvoorzieningen in de nabije omgeving	2025	63 %	64 %
Waardering cliënten over het (keukentafel-)gesprek met een medewerker van de gemeente over zorg en ondersteuning (klanttevredenheidsonderzoek Wmo cijfer 2022)	2024	8,0	7,9

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Dementievriendelijke gemeente
De uitvoering van het jaarplan verliep volgens schema. Alle activiteiten (VR-brillen project voor bewustwording, diverse activiteiten en ondersteuningsgroepen in het voorliggend veld) en de samenwerking tussen de verschillende partners liepen goed. In 2025 zijn we met de VR-brillen onder andere bij het personeel van de AH geweest en ook voor 2026 zijn we in gesprek met ondernemers. Daarnaast hebben we, naast de open inloop, afspraken staan met Avoord en voor klassen van het Munnikenheide College. Samen met de panelgroep (groep mensen met dementie) blijven we periodiek in gesprek om te kijken wat er nodig is.
Versterken samenwerken gemeente-zorgverzekeraars (Integraal Zorgakkoord)
Het opgebouwde netwerk met zorg- en welzijnspartners is waardevol. We voerden het regioplan uit met de verschillende actielijnen daarin, zoals leefstijl, leefomgeving en kansengelijkheid, mentale gezondheid en kwetsbare ouderen. In oktober stemde de ledenraadpleging van de VNG in met ondertekening van het aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), dit is het vervolg op het Integraal Zorgakkoord.
Regisseren Community Care
Het project is geëvalueerd en afgesloten. De geleerde lessen worden meegenomen in de rollen en taken van functionarissen die in de wijk werkzaam zijn.
Samen Gezond Leven
We voerden het project Samen Gezond Leven Etten-Leur en de daarin opgenomen doelen en acties uit. Ook voor 2026 is er weer een uitgebreid aanbod aan acties en activiteiten. Er komen mooie initiatieven van of in samenwerking met partners en inwoners tot stand, die bijdragen aan de gezondheid van inwoners (variërend van projecten op gebied van bewegen en valpreventie tot gezond eten). We werken hiermee in de breedte aan preventie en gezondheid.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?
Dementievriendelijke gemeente
Het aantal inwoners met dementie blijft toenemen. Daarom is het goed de dementievriendelijke gemeente ook komende jaren door te zetten.
Versterken samenwerken gemeente-zorgverzekeraars (Integraal Zorgakkoord)
We wachten op de landelijke ontwikkelingen voor wat betreft het AZWA. Hier zou in de eerste helft van 2026 meer duidelijk over moeten worden. Dit heeft ook gevolgen voor de verdere financiering en de mogelijkheden om de lopende activiteiten voort te zetten. Het is nog niet duidelijk hoe de financiën verdeeld worden. Het is wel duidelijk dat gemeenten (tijdelijk) extra geld krijgen. We blijven de ontwikkelingen op de voet volgen.
Regisseren Community Care
Het project is afgerond.
Samen Gezond Leven
De landelijke ontwikkelingen maken de financiering en voortzetting van de activiteiten onzeker. We werken samen met partners om ook zonder financiële bijdrage van de gemeente waar mogelijk gezondheidsinitiatieven voort te zetten.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:	
Dementievriendelijke gemeente	Inwoners met (beginnende) dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee laten doen in de samenleving.	**2025**	**2026**
Versterken van de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars (sociaal en medisch domein)	Samenwerken aan preventie en positieve gezondheid met gezamenlijke financiering.	**2025**	**2026**
Regisseren Community Care	Sterke gemeenschappen waarin (kwetsbare) ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.	**2025**	**2026**
Project samen gezond leven (verbinding lokaal sportakkoord, lokaal preventieakkoord en lifestyle)	Preventiemaatregelen treffen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen en lifestyle.	**2025**	**2026**

Risico's

De belangrijkste risico's in dit programma zijn:

Beheersing kosten jeugdzorg en Wmo

Het onderzoek beheersing kosten jeugdzorg en Wmo is afgerond. Het plan van aanpak voor de korte termijn is opgesteld; het plan van aanpak voor de middellange en lange termijn wordt momenteel uitgewerkt. Er zijn maatregelen aan de gemeenteraad voorgelegd met als doel te komen tot stabilisatie dan wel krimp van de kosten in het sociaal domein. Daarbij dient te worden onderkend dat deze maatregelen naar verwachting bijdragen aan kostenbeheersing en mogelijk kostenkrimp, maar dat dit op voorhand niet met zekerheid kan worden vastgesteld.

Compensatie voor tekorten in jeugdzorg, maar zorgen na 2027

Tijdens de looptijd van het onderzoek naar de beheersing van de kosten jeugdzorg en Wmo werd in 'politiek Den Haag' de voorjaarsnota 2025 gepubliceerd. Met name voor de jeugdzorg zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld, ter compensatie van tekorten over 2023 en 2024. Het is echter van belang te erkennen dat deze aanvullende middelen geen algehele oplossing bieden en dat er vanaf 2028 opnieuw onduidelijkheid ontstaat. In 2027 wordt opnieuw onderzoek gedaan door de deskundigencommissie die afgelopen periode de financiële effecten van de Hervormingsagenda Jeugd heeft verkend. Daarna wordt duidelijk hoeverre gemeenten vanaf dat moment al dan niet in de kosten van de Jeugdzorg worden gecompenseerd.

Dekkend zorglandschap

De complexiteit van de jeugdzorg neemt toe. In de situatie van hoogcomplexe zorg overschrijdt de vraag het aanbod. Als gevolg hiervan is het zorglandschap in de regio West-Brabant West onvoldoende dekkend, waardoor we genoodzaakt zijn uit te wijken naar andere regio's met vaak hogere kosten als gevolg.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS);
- Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD);
- Gemeenschappelijke Regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV);
- Gemeenschappelijke Regeling voor Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Meldpunt Crisiszorg West-Brabant;
- Gemeenschappelijke Regeling Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant;
- Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Breda.

Wat kostte het?

2. Sociaal *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Aangepaste begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Lasten	-60.126	-58.575	-65.581	-64.338	1.242
Baten	12.363	6.143	10.914	10.949	35
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-47.763**	**-52.432**	**-54.667**	**-53.389**	**1.278**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-1.463	-	-1.096	-766	331
Onttrekking reserves	1.085	521	1.984	1.479	-504
Resultaat programma	**-48.141**	**-51.911**	**-53.779**	**-52.675**	**1.104**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-1.508	-50		-1.022	
Incidentele baten	1.085	521		1.479	
Resultaat structureel programma	**-47.718**	**-52.382**	**-53.779**	**-53.132**	**1.104**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Jeugdzorg - niet vrij toegankelijke zorg	534
2. Jeugdzorg - jeugdbescherming/jeugdreclassering	185
3. Wmo - Begeleiding	117
4. Wmo - Beschermd Wonen	90
5. Wmo - eigen bijdragen	66
6. Wmo - Deeltaxi	61
7. Wmo - Huishoudelijke ondersteuning	-59
8. Wmo - woonvoorzieningen	-51
9. Inburgering	-232
10. Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (IZA)	304
11. Specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	110
12. Inhuur WVS wijkgebouwen	85
13. Toeslagenaffaire	-81
14. Leerlingenvervoer	-56
15. Paardenbak Concordia Florebit	-121
16. Kunst in de wijken	50
17. Reserve Cultuur	-50
18. Project Normaliseren	51
19. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-51
20. Leefbaarheidsbudget	42
21. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-42
22. Nationaal Plan Onderwijs en gelden Onderwijsachterstand	37
23. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-37
24. Solid collective	30
25. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-30
26. Overig	152
Resultaat programma 2	**1.104**

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Jeugdzorg - niet vrij toegankelijke zorg	In 2025 gaven we minder (50) jeugdzorgarrangementen af dan in 2024. Daarnaast bedroegen de kosten van de landelijke transitiearrangementen (hoog-specialistische arrangementen) minder dan waarmee we in de begroting rekening hielden.
2. Jeugdzorg - jeugdbescherming/ jeugdreclassering	Het aantal afgegeven maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering in 2025 (86) is minder dan het aantal afgegeven maatregelen in 2024 (118).
3. Wmo - Begeleiding	Minder cliënten deden een beroep op de maatwerkvoorziening Begeleiding dan waarmee we in de begroting rekening hielden.
4. Wmo - Beschermd Wonen	Voor 2024 en 2025 bedraagt het positieve resultaat van de Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen respectievelijk € 65.000 en € 25.000. Dat is hoger dan waarmee in de begroting rekening hielden.
5. Wmo - eigen bijdragen	Het aantal cliënten met een Wmo maatwerkvoorziening steeg. Hierdoor ontvingen we via het Centraal Administratie Kantoor meer eigen bijdragen dan waarmee we in de begroting rekening hielden.
6. Wmo - Deeltaxi	De nieuwe aanbesteding vanaf januari 2025 valt goedkoper uit dan het vorige contract.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Onderwerp	Toelichting
7. Wmo - Huishoudelijke ondersteuning	Het aantal inwoners dat gebruik maakte van de maatwerkvoorziening Huishoudelijke ondersteuning steeg in 2025 met 4,5%. Het tekort (op een totaalbedrag van € 5,8 miljoen bleef beperkt omdat er sprake is van een forse stijging van het aantal (goedkopere) indicaties HO light. HO light is het verstrekken van eenmaal in de twee weken Huishoudelijke Ondersteuning met een gemiddelde inzet van 2 tot 2,5 uur. Dus niet elke week.
8. Wmo - woonvoorzieningen	Meer inwoners deden een beroep op woonvoorzieningen, omdat steeds meer inwoners thuis blijven wonen ook als zij beperkingen krijgen. De oorzaak is de sterke vergrijzing. Ook is de gemeente verantwoordelijk voor de verstrekking van woonvoorzieningen wanneer verpleeghuis zorg verstrekt wordt in de vorm van een Volledig Pakket Thuis of Modulair Pakket Thuis.
9. Inburgering	We ontvangen een lagere uitkering voor inburgering omdat er minder statushouders zijn gehuisvest dan verwacht.
10. Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (IZA)	In de regio was eind 2025 sprake van een overschot op het IZA budget. Om te voorkomen dat we dit budget moeten terugbetalen aan het Rijk, verantwoorden we al bestaande activiteiten onder het IZA budget.
11. Specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	Het Samen Gezond Leven Etten-Leur (het Etten-Leurse GALA Akkoord) heeft als doel te werken aan een gezonde samenleving in 2040. In 2025 financierden we deels al lopende projecten ten laste van deze specifieke uitkering. Het bedrag dat we hiervoor in de begroting reserveerden was daarom niet nodig.
12. Inhuur WVS wijkgebouwen	De WVS werd minder ingezet voor wijkgebouwen.
13. Toeslagenaffaire	Voor de toeslagenaffaire behandelden we minder dossiers dan in de begroting was voorzien. Hierdoor valt de ontvangen vergoeding lager uit dan verwacht.
14. Leerlingenvervoer	Door het steeds inclusiever worden van het primair onderwijs blijven leerlingen op Etten-Leurse scholen en neemt het aantal leerlingen in het leerlingenvervoer fors af. Bij die leerlingen die nog wel gebruik maken van het leerlingenvervoer, is sprake van meer dure ritten door de afstand en geringe combinatiemogelijkheden. In het voortgezet onderwijs loopt de ontwikkeling van inclusief onderwijs achter. Daardoor is ook hier het gebruik van het leerlingenvervoer hoger dan in het primair onderwijs.
15. Paardenbak Concordia Florebit	Het college besloot een incidentele subsidie te verstrekken aan Concordia Florebit voor het realiseren van een paardenbak.
16. Kunst in de wijken	In 2025 realiseerden we geen kunstwerk in een wijk.
17. Reserve Cultuur	In 2025 realiseerden we geen kunstwerk in een wijk en werd dit bedrag niet uit de reserve Cultuur onttrokken.
18. Project Normaliseren	Het project Normaliseren jeugd loopt door in 2026. Het budget nemen we via de reserve Nog uit voeren werkzaamheden mee naar 2026.
19. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	Het project Normaliseren jeugd loopt door in 2026. Het budget nemen we via de reserve Nog uit voeren werkzaamheden mee naar 2026
20. Leefbaarheidsbudget	Het overschot van het leefbaarheidsbudget nemen we via de reserve Nog uit voeren werkzaamheden mee naar 2026
21. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	Het overschot van het leefbaarheidsbudget nemen we via de reserve Nog uit voeren werkzaamheden mee naar 2026
22. Nationaal Plan Onderwijs en gelden Onderwijsachterstand	Voor de Onderwijsagenda gebruiken we de ontvangen NPO gelden als eerste. Het restant en de middelen die we al in de begroting opnamen, nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
23. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	Voor de Onderwijsagenda gebruiken we de ontvangen NPO gelden als eerste. Het restant en de middelen die we al in de begroting opnamen nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
24. Solid collective	Solid Collective is een initiatief om jong ondernemerschap in Etten-Leur te stimuleren en jong talent aan de gemeente te binden. Omdat er vertraging is, nemen we dit bedrag via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
25. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	Solid Collective is een initiatief om jong ondernemerschap in Etten-Leur te stimuleren en jong talent aan de gemeente te binden. Omdat er vertraging is, nemen we dit bedrag via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
26. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

3. Ruimte voor wonen en leven in Etten-Leur

We werken aan een groen, levendig en veilig Etten-Leur. Op wijk- en buurtniveau zorgen we voor een goed voorzieningenniveau en kijken we waar nieuwe(re) vormen van voorzieningen de ruimte kunnen krijgen. We werken aan een optimale inrichting van de openbare ruimte en zorgen ervoor dat het onderhoud van openbaar groen, wegen en straten in orde is, nu en in de toekomst. Met adequate preventie en projecten dragen we bij aan de versterking van de leefbaarheid en de veiligheid van wijken en buurten.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

3.1 Woningbouw

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Woningen toevoegen aan onze woningvoorraad zodat er een woning is voor elke Etten-Leurenaar, passend bij diens inkomen met een diversiteit aan woningen voor jongeren, gezinnen en senioren. We gaan voor gemengde duurzame, veilige wijken waarin sprake is van sociale samenhang.

Maatschappelijk effect

- Er zijn voldoende passende woningen voor iedere aandachtsgroep.
- Wijken en woningen zijn duurzaam, de omgeving is veilig en er is sociale samenhang.

Wat waren de doelen?

1. Het bouwen van gemiddeld 300 woningen per jaar.
2. De woon- en leefomgeving nodigen uit om naar buiten te gaan, elkaar te ontmoeten en te bewegen.
3. Er is voldoende groen, ruimte voor waterberging, infiltratie en er zijn voldoende speelvoorzieningen in woonwijken.
4. Het stimuleren van de verduurzaming van 3.000 woningen.
5. Het realiseren van nieuwe woonvormen om senioren beschut maar zelfstandig te laten wonen.

Wat hebben we gemeten?

- Aantal gerealiseerde woningen (onderverdeeld naar type, aandachtsgroep en koop/huur) in een jaar.
  Deze aantallen staan in de paragraaf grondbeleid.
- Waarstaatjegemeente.nl

Let op: wijzig bovenaan de pagina de gemeentenaam 'Aa en Hunze' in 'Etten-Leur'.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Lage Vaartkant: woningbouw en verplaatsing Intratuin
Het participatietraject is goed afgerond. De kaders zoals aantallen woningen, verdeling, water, groen en spelen zijn vastgesteld.
Haansberg: Masterplan
In december 2025 stelde de gemeenteraad het integraal Masterplan Haansberg vast inclusief de grondexploitaties.
Diverse woonprojecten
Op verschillende binnenstedelijke locaties zijn in 2025 totaal 118 woningen opgeleverd. Plannen Van Bergenpark, Podium en Spoor 3 worden in 2026 opgeleverd. Plannen Markt-Dreef en aan het Stationsplein zijn procedureel afgerond en gaan snel in 2026 van start. Voor de eerste fase Haansberg en te realiseren nieuwbouw aan de Lage Vaartkant worden de procedures in 2026 afgerond en vergunningen verleend. Start bouw van deze projecten is in 2027.
Uitwerking en uitvoering omgevingsvisie
Bij de adviestafel, een intern overleg, sluiten ambtenaren aan vanuit de thema's van het raadsprogramma. Aan de adviestafel leggen we vanaf de start van beleid of uitvoering de koppeling met de Omgevingsvisie.
Woningbouw transformatie kantoorpand
Dit project is afgerond in 2024.
Haansberg: stedelijk uitloopgebied
Het stedelijk uitloopgebied ontwikkeld mee met de woningbouw in Haansberg. In 2026 werken we het uitloopgebied een stukje verder uit in dialoog, onderzoek en landschapsvisie.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?
Lage Vaartkant: woningbouw en verplaatsing Intratuin
-
Haansberg: Masterplan
De uitvoering van het Masterplan. De ambities zijn immers hoog en dit brengt een keuze met zich mee per fase in relatie tot snelheid, financiën en arbeid.
Diverse woonprojecten
Zorgen voor meer snelheid in procedures en meer gerichte sturing op betaalbare huur- en koopwoningen. Dit vraagt goede gesprekken met bouwende partijen en voortdurend meebewegen.
Uitwerking en uitvoering omgevingsvisie
Het werken vanuit de integrale doelen uit de Omgevingsvisie is nog niet voor alle medewerkers vanzelfsprekend. We zijn acties gestart om de programma's onder de Omgevingswet concreter te maken. De adviestafel faciliteert afstemming, maar stuurt of bepaalt niet. We blijven de organisatie over de integrale doelen informeren. We onderzoeken de mogelijkheden om de programmadoelen uit de Omgevingsvisie meer sturend of bepalend door te laten werken naar de uitvoering.
Woningbouw transformatie kantoorpand
-
Haansberg: stedelijk uitloopgebied
De voortgang erin houden. De gesprekken en afspraken met omwonenden, de diverse belanghebbenden die er betrokken bij zijn, de initiatiefnemers die in het gebied willen landen.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:	
Diverse woonprojecten (met uitzondering van nieuwe wijken)	We ronden onder andere de volgende projecten af: Anna van Berchemlaan, Kloostervelden, Markt 9, Hoge Neerstraat 2, Schoenmakershoek-Oost, Spoorlaan 19, Stationsplein 45, Stationsplein 3, Flexwoningen en Wipakker. Verder zetten we actief in op andere minder omvangrijke projecten binnenstedelijk waar wenselijk en mogelijk.	**2025**	**2026**
Haansberg (Oost) Ontwikkeling	Wij starten met de gebiedsontwikkeling van Haansberg, met als doel start woningbouw in 2025.	**2025**	**2026**
Lage Vaartkant; Intratuin en lintbebouwing	We onderzoeken wat de mogelijkheden voor woningbouw voor deze locatie zijn.	**2025**	**2026**
Uitwerking en uitvoering omgevingsvisie inclusief inzet op data sturing	We brengen in beeld wat de opgaven zijn uit de Omgevingsvisie en plannen die voor de komende jaren. In deze periode maken wij een start met de doelen en opdrachten van de omgevingsvisie.	**2025**	**2026**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

3.2 Verkeersafwikkeling

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad gaat voor een goede, duurzame en veilige verkeersafwikkeling door de verkeersstructuur daarop aan te passen.

Maatschappelijk effect

- Er is goede verkeersafwikkeling en verkeersdoorstroming in en om Etten-Leur.

Wat waren de doelen?

1. Duurzame mobiliteit en specifiek fietsen stimuleren.
2. Keuzemogelijkheden in mobiliteit bieden voor duurzame verkeersafwikkeling.
3. Het parkeerbeleid wordt geoptimaliseerd.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
De totaalscore fietsstad	2024	3,7	3,6
Aantal verplaatsingen zonder gemotoriseerd voertuig per persoon per dag voor lopen	2023	0,61	0,58
Aantal verplaatsingen zonder gemotoriseerd voertuig per persoon per dag voor fietsen	2023	0,60	0,71

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Parkeerbeleid aanpassen
Het parkeerbeleid in Etten-Leur staat goed. Enkele jaren geleden digitaliseerden we de parkeerproducten.
Plan van aanpak en uitvoering verkeersontsluitingen (inclusief tijdelijke aanpassingen Etten-Leur Noord)
De uitvoering van het project 'Plan van aanpak verkeersontsluitingen' ligt op schema. Het knelpunt is onderzocht.
Onderzoek Spoortunnel en Oostelijke randweg
De ingenieursbureaus Arcadis en Haskoning werken volgens planning aan de uitwerking van de tunnel en oostelijke randweg. Daarnaast het uitvoeren van de benodigde onderzoeken. De planstudiefase loopt nog tot einde 2026. In het afgelopen half jaar zijn meerdere participatiebijeenkomsten geweest zoals informatieavonden, stakeholdergesprekken, klankbordgroep bijeenkomsten, bijeenkomsten met bewoners onderliggend wegennet en keukentafelgesprekken.
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
De raad stelde de mobiliteitsvisie in 2024 vast. Het mobiliteitsplan is in september 2025 door de raad vastgesteld.
Evaluatie parkeerbeleid
De parkeergarage blijft noodzakelijk voor bezoekers aan het centrum. De parkeergarage is 24 uur per dag, zeven dagen per week open. Ook vernieuwden we de parkeerapparatuur in de garage. Bezoekers kunnen nu afrekenen in de garage door hun kenteken in te toetsen. We werken in de komende tijd onder andere nog aan de vloer en verlichting van de parkeergarage. Het Banakkerterrein aan de Parklaan is toegevoegd aan straatparkeren. Hiermee komen we tegemoet aan de vraag voor capaciteit van werknemersparkeervergunningen. De scanauto voor parkeerhandhaving rijdt.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Parkeerbeleid aanpassen

We zetten als gemeente in op het STOMP-principe. Dat betekent Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a service (deelmobiliteit), Privévervoer. Dit vraagt om aanpassingen van de parkeernormen. Dit passen we dit jaar aan. Daarnaast stellen we ieder jaar de parkeertarieven opnieuw vast.

Plan van aanpak en uitvoering verkeersontsluitingen (inclusief tijdelijke aanpassingen Etten-Leur Noord)

De uitvoering van het project 'Uitvoering verkeersontsluitingen' is gekoppeld aan het al dan niet doorgaan van de aanleg van de tunnel en randweg.

Onderzoek Spoortunnel en Oostelijke randweg

Uit de onderzoeken is naar voren gekomen dat er nog geen zicht is op cofinanciering. Dat maakt dat zoals het er nu voorstaat de volledige investering ten laste komt van de gemeente. Wij willen in 2026 nog verder onderzoeken of er nieuwe of andere cofinanciering mogelijk is. Ook is uit het onderzoek gebleken dat de tunnel en oostelijke randweg in de gebruiksfase te veel stikstofdepositie opleveren. We onderzoeken dit in 2026.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

-

Evaluatie parkeerbeleid

We onderzoeken de parkeervergunningen en de bijbehorende kosten en prijzen. Dit mede omdat we in de Mobiliteitsvisie op het principe van STOMP (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a service - deelmobiliteit, Privévervoer) inzetten. Een keuze kan zijn om het autobezit en het aantal vergunningen minder aantrekkelijk te maken.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Evaluatie Parkeerbeleid en parkeerbeleid aanpassen	We evalueren en optimaliseren ons parkeerbeleid en passen aan de hand van de opgedane leerpunten uit de evaluatie ons beleid daarop aan.	**2025**	**2026**
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	We maken een verkeers- en vervoerplan waarin aandacht is voor duurzame mobiliteit en een verkeersveilige infrastructuur. Met name de afwikkeling van het verkeer in Haansberg is een belangrijk aandachtspunt.	**2025**	
Plan van aanpak en uitvoering verkeersontsluitingen (inclusief tijdelijke aanpassingen Etten-Leur Noord)	Na vaststelling van het verkeers-en vervoersplan, komen we met een plan van aanpak om de geadviseerde wijzigingen in de infrastructuur verder op te pakken.	**2025**	**2026**
Onderzoek spoortunnel	We onderzoeken de mogelijkheden voor een spoortunnel en starten met een uitvoeringsaanpak waarin we een lobby traject starten om extra inkomsten te realiseren bij ketenpartners.	**2025**	**2026**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

3.3 Verkeersveiligheid

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op het verbeteren van de verkeersveiligheid door zich te focussen op gedrag, infrastructuur en handhaving. De gemeenteraad gaat voor 0 verkeersdoden.

Maatschappelijk effect

- Er is veilig gedrag in het verkeer.
- De infrastructuur is veilig.

Wat waren de doelen?

1. Verkeersveilig gedrag stimuleren en daar bij de inrichting van infrastructuur rekening mee houden.
2. Verkeersdoden en ongevallen voorkomen.
3. Het aantal gevaarlijke verkeerspunten terugdringen.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Het aantal gevaarlijke punten en hoeveel er daarvan aangepakt zijn We meten dit niet. We informeerden de raad over deze punten per brief en bij de vragen over de begroting in 2023.	-	-	-
Aantal verkeersdoden (5-jaars cumulatief) per 100 km weglengte	2023	0,3	2,8

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Verlichting fietspaden
Het fietspad aan de Liesbosweg is volledig verlicht. Daardoor is de veiligheid voor fietsers vergroot.
Aanpak verkeersknelpunten
Dit project is afgerond. We nemen dit mee in het mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?
Verlichting fietspaden
Voor de verlichting op het Bolwerk is overleg geweest met netbeheerder Enexis. Enexis is met de voorbereiding bezig voor de aanleg van de grondkabel. Enexis is daarvoor in overleg met Rijkswaterstaat. Als de vergunning binnen is start Enexis met de aanleg van de grondkabel. Daarna plaatsen wij de masten en armaturen.
Aanpak verkeersknelpunten
-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Naam project	Omschrijving	planning:
Verlichting fietspaden	We leggen (extra) verlichting aan op de Liesbosweg en het Bolwerk. Hierdoor creëren we een veilig verlichte toegang en ontsluiting voor de fietsers die in de ochtend en avond van deze routes gebruik maken.	**2025**
Aanpak knelpunten verkeersveiligheid	We komen met een aanpak voor de knelpunten uit de inventarisatie gevaarlijke verkeerssituaties en lossen deze voor zover dat mogelijk is op.	**2025**

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

3.4 Beheer en onderhoud van het openbaar gebied

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op een veilige en schone leefomgeving als gegarandeerd basisniveau in alle wijken en op de bedrijventerreinen.

Maatschappelijk effect

- De leefomgeving is schoon, veilig en voldoet aan de afgesproken normen voor aanleg en beheer.
- Het afvalbeleid is duidelijk voor inwoners en ondernemers.

Wat waren de doelen?

1. De aanlegkwaliteit van de leefomgeving voldoet aan CROW niveau A+/A (CROW: kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur).
2. Het beheer en onderhoud van de leefomgeving voldoet aan CROW niveau B of C.
3. Het behalen van de doelen uit het afvalbeleid.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage van de leefomgeving dat voldoet aan de afgesproken CROW-normen voor aanleg en onderhoud (op basis van steekproef).			
Verhardingen	2025	94%	96,0%
Groen	2025	97%	98,5%
Meubilair	2025	93%	93,5%
Verzorging	2025	96%	96,5%
Totaal huishoudelijk afval kg per inwoner	2025	479	466

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Intensiveren toezicht en handhaving afval
We zetten wekelijks mensen in, behandelen meldingen en beboeten waar mogelijk.
Beheer openbare ruimte
We hebben vastgestelde beheerplannen voor groen, straatmeubilair, verhardingen en een normenkader toegankelijkheid. Ook maken we een jaarplan voor het groenplan, dat bieden we tegelijk met de begroting en de tweede bestuursrapportage aan.
Onderhoudsniveaus CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur)
We hebben vastgestelde beheerplannen voor groen, straatmeubilair, verhardingen en een normenkader toegankelijkheid. Ook maken we een jaarplan voor het groenplan, dat bieden we tegelijk met de begroting en de tweede bestuursrapportage aan.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Intensiveren toezicht en handhaving afval

We zien dat het naleven en handhaven van de regels rondom afvalinzameling op sommige locaties lastiger wordt. Om dit beter aan te pakken werken we aan een bestuursrechtelijke aanpak, waarmee we overtredingen efficiënter kunnen afhandelen. Dit doen we stap voor stap en in afstemming met handhaving en de buitendienst, zodat de uitvoering zorgvuldig gebeurt. Vanaf 1 september 2025 zetten we op enkele centrale afvalverzamelpunten camera's in die ons helpen patronen in bijplaatsingen te herkennen. Deze techniek ondersteunt onze BOA's bij het gericht inzetten van toezicht. De camera's worden uitsluitend gebruikt om terugkerende situaties in beeld te brengen en niet om personen te identificeren. De komende periode gebruiken we om dit proces zorgvuldig in te richten, inclusief samenwerking, privacy-waar-borging en communicatie met inwoners. Zo zorgen we ervoor dat deze werkwijze duidelijk, proportioneel en effectief wordt ingezet.

Beheer openbare ruimte

-

Onderhoudsniveaus CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur)

-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:
Intensiveren toezicht en handhaving zwerfafval en afvaldumpingen	We intensiveren het toezicht en de handhaving op zwerfafval en afval dumpingen.	**2025**
Beheer openbare ruimte op niveau (groen en uitvoering)	Onderhoudsniveaus vaststellen en organisatie hierop aanpassen om aan afspraken te voldoen. Areaaluitbreiding, uitbesteden of zelf gaan doen in relatie tot beheer en onderhoud hierin meenemen.	**2025**
Onderhoudsniveaus handhaven op huidig niveau (grijs-voorbereiding)	Terug naar A, B en C niveau van het CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur)	**2025**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

3.5 Huisvesting bijzondere doelgroepen

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op voldoende huisvesting van statushouders en andere bijzondere doelgroepen.

Maatschappelijk effect

- Een thuis voor alle aandachtsgroepen.

Wat waren de doelen?

1. Samen met woningcorporaties zorgen voor voldoende (tijdelijke) en betaalbare huisvesting voor:
   - statushouders;
   - spoedzoekers;
   - arbeidsmigranten;
   - sociaal en medisch urgenten;
   - uitstroom uit intramurale instelling;
   - Oekraïense vluchtelingen.

2. Voldoende en kwalitatief goede huisvesting van arbeidsmigranten binnen de kaders van het raadsbesluit op 7 februari 2022.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Aantal beschikbaar gestelde woningen voor het totaal van hieronder genoemde aandachtsgroepen	2025		
Statushouders		91	177
Arbeidsmigranten (1 grootschalig gebouw)		250	288
Door- en uitstroom kwetsbare groepen (beschermd wonen en maatschappelijke opvang)		13	25
Spoedzoekers		25	45
Urgenten		27	50
Opvang Oekraïners (2 locaties)		128	128

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Huisvesting arbeidsmigranten
Er is een project grootschalige huisvesting gerealiseerd. We zijn in gesprek over volgende plannen. Bij reguliere huisvesting wordt voldaan aan huidig beleid van maximaal aantal personen.
Huisvesting spoedzoekers en doorstromers
We hebben goede afspraken met Alwel over de huisvesting van deze doelgroepen.
Huisvesting statushouders en asielzoekers
We voeren de aan ons opgelegde wettelijke taakstelling uit.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?
Huisvesting arbeidsmigranten
Nieuwe projecten voor grootschalige huisvesting komen moeizaam van de grond.
Huisvesting spoedzoekers en doorstromers
Het steeds beschikbaar hebben en houden van voldoende passende woonruimten legt een extra druk op de woningmarkt.
Huisvesting statushouders en asielzoekers
Duidelijkheid over rijksbeleid (nieuwe kabinet) krijgen en hierin samen optrekken met de regio.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Projecten huisvesting van arbeidsmigranten/ asielzoekers/ spoedzoekers/doorstromers	We werken mee aan oplossingen voor huisvesting van de genoemde doelgroepen en waar de markt niet met oplossingen komt, zorgen we zelf in samenwerking met Alwel voor passende woonoplossingen.	**2025**	**2026**

Risico's

De belangrijkste risico's in dit programma zijn:

Grotere vraag dan aanbod woningen

Door maatschappelijke en geopolitieke ontwikkelingen blijft de vraag naar woningen toenemen. Deze vraag kunnen we niet op korte termijn door woningbouw oplossen. De verwachting is dat ook de komende jaren de vraag groter blijft dan het aanbod waardoor het lastig zal zijn voor iedere aandachtsgroep passende woningen beschikbaar te hebben. Dit kan gevolgen hebben voor de bevolkingsopbouw en -samenstelling van Etten-Leur.

Capaciteit en snelheid van bouwprocessen

Het bouwen van 300 woningen per jaar, onder andere in de nieuwe wijk Haansberg, kan vertraging oplopen door bijvoorbeeld een tekort aan bouwmaterialen, arbeidskrachten en problemen bij de uitgifte van bouwvergunningen. Verder kan de huidige stikstofproblematiek vertraging opleveren. Vertraging in dit proces kan tot forse rentelasten leiden.

Overbelasting elektra netwerk

Door toenemende belasting op het elektra netwerk, kan het bouwen van woningen, uitbreiding van industriegebieden en het realiseren van maatschappelijke voorzieningen, lastiger, later of veel later plaatsvinden.

Ruimtelijke planning en gemeenschapsbetrokkenheid

Het creëren van een woon- en leefomgeving die uitnodigt tot activiteit en ontmoeting vereist zorgvuldige ruimtelijke planning en betrokkenheid van de gemeenschap. Deze processen zijn in de afgelopen jaren intensiever en complexer geworden. Dit leidt in toenemende mate tot langere procedures.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Complexiteit van (infrastructurele) projecten

Het uitvoeren van grote (infrastructurele) projecten is complex door een hoeveelheid van factoren. Denk aan technische en financiële beperkingen of strenge eisen als gevolg van wet- en regelgeving. Deze factoren kunnen een belemmerend effect hebben op de snelheid van realisatie. Een voorbeeld is de realisatie van de tunnel en randweg bij de Lage Vaartkant en de ontwikkeling van Haansberg met randweg.

Vervangingsopgave van riolering en verhardingen

De komende jaren voorzien we een grote vervangingsopgave van de riolering en verharding. Het wordt steeds moeilijker om vakbekwame medewerkers te vinden en de instroom van nieuwe studenten in de opleidingen is laag. Hierdoor wordt het lastiger om de gewenste kwaliteit te behouden. Dit kan leiden tot ongewenste situaties zoals slechtere wegen, kapotte riolering, enzovoorts.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling West-Brabants Archief (WBA);

- Coöperatie Parkeerbeheer Zuidwest Nederland UA.

Wat kostte het?

3. Ruimte voor wonen en leven *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Aangepaste begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Lasten	-28.525	-26.843	-46.893	-42.446	4.447
Baten	15.525	12.740	31.671	30.057	-1.614
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-13.000**	**-14.103**	**-15.222**	**-12.389**	**2.833**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-5.152	-1.907	-1.950	-8.051	-6.101
Onttrekking reserves	3.302	445	1.142	2.950	1.809
Resultaat programma	**-14.851**	**-15.565**	**-16.030**	**-17.489**	**-1.459**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-3.327	-1.749		-2.350	
Incidentele baten	2.581	249		648	
Resultaat structureel programma	**-14.105**	**-14.065**	**-16.030**	**-15.787**	**-1.459**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Onderhoud verhardingen	241
2. Implementatie omgevingswet	113
3. Omgevingsvergunningen	100
4. Parkeergarage	89
5. Zwembad de Banakker	-54
6. Sociale veiligheid	-81
7. Sloten en vaarten	-90
8. Sportterreinen en gymzalen	-100
9. Riolering	-91
10. Voorziening riolering	91
11. Opschonen waterwegen	60
12. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-60
13. Grondbedrijf	828
14. Reserves grondbedrijf	-828
15. Boekresultaat verkoop grond	-202
16. Reserve Realisatie Omgevingsvisie	1.788
17. Reserve Grondexploitatierisico's	-3.405
18. Overig	142
Resultaat programma 3	**-1.459**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Onderhoud verhardingen	Over investeringen die niet waren afgerond in 2024 schrijven we nog niet af in 2025. Omdat er ook minder is uitgegeven waren ook de rentelasten lager. Het gaat hier om de herontwikkeling Stationsomgeving, Beverdam, Dasseburcht, reconstructie Spoorlaan en Uitbreiding Van 't Hoffstraat.
2. Implementatie omgevingswet	Door de efficiënte inzet van eigen personeel was het budget voor de implementatie van de omgevingswet niet volledig nodig.
3. Omgevingsvergunningen	Hogere leges door meer aanvragen voor omgevingsvergunningen.
4. Parkeergarage	De extra kosten voor de 24 uurs openstelling zoals we die eerder verwachten, bleken mee te vallen. Ook zijn er extra parkeerinkomsten.
5. Zwembad de Banakker	Hogere kosten voor gas en onderhoud door gestegen tarieven.
6. Sociale veiligheid	De Sfeerbeheergroep werd in het vierde kwartaal extra ingezet in het Vogelaarpark.
7. Sloten en vaarten	Bij de tweede bestuursrapportage 2025 raamden we het budget af omdat de planning van het waterschap 2026 dat aan gaf. Het maaionderhoud van bermen en watergangen vond onverwacht in december plaats.
8. Sportterreinen en gymzalen	We maakten meer kosten voor de renovatie van atletiek accommodatie.
9. Riolering	Door onder andere meer calamiteiten, hebben we meer kosten voor rioolinspectie en reiniging.
10. Voorziening riolering	Het saldo op het product riolering is onttrokken uit de voorziening riolering.
11. Opschonen waterwegen	De bijdrage vanuit het grondbedrijf voor het opschonen van waterwegen nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
12. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	De bijdrage vanuit het grondbedrijf voor het opschonen van waterwegen nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
13. Grondbedrijf	Verschillende winstnemingen, saneringen boekwaarde en afdrachten reserves grondbedrijf.
14. Reserves grondbedrijf	Verschillende winstnemingen, saneringen boekwaarde en afdrachten reserves grondbedrijf.
15. Boekresultaat verkoop grond	Bij verkoop van een deel van de grond binnen het project herontwikkeling Markt/Dreef ontstaat een boekverlies.
16. Reserve Realisatie Omgevingsvisie	De voorziening Exploitatietekorten Grondbedrijf valt vrij en boeken we over naar de reserve Realisatie Omgevingsvisie. Dit bedrag boeken we over naar de Algemene reserve.
17. Reserve Grondexploitatierisico's	De reserve Grondexploitatierisico's wordt aangevuld met een storting vanuit de Algemene reserve.
18. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

4. Economie en werk in Etten-Leur

Samen met ondernemers, inwoners en andere partners werken we aan een gezonde economie met volop kansen voor iedereen. We stimuleren het toegroeien naar een volledig circulaire economie in 2050 en geven daarin als gemeente zelf het goede voorbeeld. Werken biedt de mogelijkheid om in ons levensonderhoud te voorzien en is een belangrijke basis om mee te doen in onze samenleving. Een goed ondernemersklimaat met aantrekkelijke werkgelegenheid, ook voor mensen met een beperking en een afstand tot de arbeidsmarkt, is daarom van groot belang. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, de verbinding van onderwijs met ondernemers, het aantrekken van arbeidsintensieve bedrijven die van toegevoegde waarde zijn, een goed vestigingsklimaat en aantrekkelijke vitale bedrijventerreinen. Voor het goed benutten van arbeidspotentieel blijven we inzetten op een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

4.1 Zo veel mogelijk mensen aan het werk

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Iedereen kan meedoen en zo veel mogelijk mensen gaan aan het werk. Ook vrijwilligerswerk is werk; het doel is dan om daar waar mogelijk in te stromen op de arbeidsmarkt. Als dat laatste niet lukt, dan is het belangrijk dat mensen een zinvolle dagbesteding hebben.

Maatschappelijk effect

- Zo veel mogelijk Etten-Leurenaren hebben betaald werk.
- Ook Etten-Leurenaren, die niet kunnen werken, doen mee door vrijwilligerswerk te doen of een zinvolle dagbesteding te hebben.

Wat waren de doelen?

1. Het terugdringen van het aantal Etten-Leurenaren, dat niet werkt.
2. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleiden naar werk of dagbesteding.
3. Het voorkomen van armoedeval[1].

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Aantal personen per 1.000 inwoners met bijstandsuitkering (18 jaar en ouder)	2025	28	22
Percentage van de beroepsbevolking dat werkzaam is ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking (netto arbeidsparticipatie)	2024	74 %	75 %

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Extra maatregelen bestandsbeheersing Werkplein Om de stijging van het aantal bijstandsgerechtigden terug te dringen startte het Werkplein vanaf eind 2023 een aantal projecten gericht op arbeidsontwikkeling en het bevorderen van uitstroom naar werk. Inwoners zijn intensief begeleid en er is specifiek aandacht gegeven aan de doelgroep statushouders en oud-inburgeraars. In totaal zijn in de periode eind 2023 tot eind 2024 175 inwoners van Etten-Leur in deze projecten gestart. Eind 2024 is het traject voor 132 personen afgerond. Ruim een kwart is daarbij aan betaald werk geholpen. De overige deelnemers zijn gestart in een vervolgtraject gericht op scholing of het opdoen van werkervaring (39%), doorgeleid naar een zorgtraject (28%) of zijn aan de slag gegaan in vrijwilligerswerk (8%). De projecten lopen door in 2026.
Werken aan Onderwijs en de Human Capital Agenda De Human Capital Agenda en de regionale arbeidsmarktagenda zijn inmiddels vastgesteld. De uitvoeringsorganisatie en de onderwijsinstellingen zijn in overleg met werkgeversorganisaties en zijn aan de slag om de plannen uit te voeren.
Onderzoek naar armoedeval Onderzoek is afgerond. Om het optreden van armoedeval terug te dringen, stemde de gemeenteraad in november 2024 in om de inkomensgrens voor de individuele inkomenstoeslag per 1 januari 2025 te verhogen van 100% naar 105%.
Participatiewet in balans De wet Participatiewet in balans trad in werking op 1 januari 2026. De wet wijzigt de Participatiewet op onderdelen, waarbij de wijzigingen deels in 2026 en deels in 2027 ingaan. Met het Werkplein werken we gezamenlijk met de regiogemeenten aan de aanpassing van beleidsregels voor 2026.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

[1] Armoedeval is de situatie waarin iemand vanuit de bijstand gaat werken en er daardoor financieel op achteruit gaat.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Extra maatregelen bestandsbeheersing Werkplein

-

Werken aan Onderwijs en de Human Capital Agenda

-

Onderzoek naar armoedeval

-

Participatiewet in balans

In de loop van 2026 bereiden we ons voor op de wijzigingen in de Participatiewet die per 2027 van kracht worden.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:
Uitwerken visie Werken aan Onderwijs en Human Capital agenda.	Goede samenwerking stimuleren tussen gemeente, (voortgezet) onderwijs en bedrijfsleven om schoolverlaters zoveel mogelijk rechtstreeks door te laten stromen naar de arbeidsmarkt.	**2025**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

4.2 Het versterken van de economie

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op een sterke lokale economie die voorbereid is op de kansen en uitdagingen van de toekomst.

Maatschappelijk effect

- Een sterke lokale economie die voorbereid is op de toekomst.

Wat waren de doelen?

1. Goed ondernemersklimaat.
2. Ruimte voor gevestigde bedrijven om uit te breiden.
3. Binnen de mogelijkheden bij inkoop voorrang geven aan Etten-Leurse bedrijven.
4. Tegengaan van leegstand en revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Aantal vestigingen van bedrijven per 10.000 inwoners. (Waarstaatjegemeente/KvK cijferl)	2025	1.267	1.273
Stijging op ranking MKB-vriendelijkste gemeente. (indicator vervalt omdat deze niet meer bestaat) (ranking 2020: plaats 57)	2020	-	57

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Accountmanagement Invoering accountmanagement is afgerond in 2023.
Uitgifte Fri-Jado terrein De inschrijving voor de uitgifte van de gronden vond tussen oktober en december 2025 plaats. De verkoop is daarmee gestart. Aansluitend aan de inschrijving vinden de verkoopgesprekken plaats. Zodra de aanvraag omgevingsvergunning ingediend wordt heeft deze aandacht nodig. Naast de reguliere toetsing van de aanvraag omgevingsvergunning zal deze conform de uitgifteregels ook getoetst worden aan de inschrijving. De ambities uit de inschrijving dienen overeen te komen met de aanvraag omgevingsvergunning.
Versterken Lokaal Ondernemerschap In het uitvoeringsprogramma centrumvisie geven we aandacht aan de lokale ondernemers in het centrum. Zij zorgen voor een goede balans in het aanbod. Deze lokale ondernemers betrekken we bij het uitvoeringsprogramma.
Digitaal platform voor ondernemers Dit doel is afgerond in 2024.
Revitaliseren bedrijventerreinen We bereiden een rapport Toekomstbestendig Vosdonk voor. Dit bevat ook inzichten voor strategische keuzes over bedrijventerreinen. Dit rapport wordt eind januari 2026 vastgesteld door het college en in maart 2026 behandeld door de gemeenteraad.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Accountmanagement

-

Uitgifte Fri-Jado terrein

-

Versterken Lokaal Ondernemerschap

Vanuit de gemeente kunnen we het lokale ondernemerschap zeker stimuleren. Belangrijk hierbij is dat de ondernemers onderling zich versterken tot een collectief. Zo is een betere samenwerking mogelijk. We nemen dit ook op in de uitvoeringsagenda van de centrumvisie. Ook bij het bedrijventerrein loopt een proces om de collectiviteit van ondernemers te verbeteren.

Digitaal platform voor ondernemers

-

Revitaliseren bedrijventerreinen

Het uitvoeringsprogramma daadwerkelijk goed gestructureerd in de organisatie realiseren en de samenwerking met ondernemers.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Accountmanagement	We zetten adequaat accountmanagement in om verbindingen te realiseren, te weten wat er speelt, bedrijven en starters te laten groeien en beter in te spelen op economische kansen voor Etten-Leur.	**2025**	**2026**
Versterken lokaal ondernemerschap	We initiëren projecten en gaan actief inzetten om het lokaal ondernemerschap te versterken, zoals bij het winkelcentrum. Daarnaast zullen we de organisatiegraad bij lokale ondernemers stimuleren.	**2025**	**2026**
Duurzame en toekomstbestendige bedrijventerreinen (zie ook 5.4) en revitalisering bedrijventerreinen door actief grondbeleid (revitaliseringsfonds)	We zetten actief in op de ontwikkeling van toekomstbestendige bedrijventerreinen. Daar waar nodig zetten we actief grondbeleid, betere benutting van gronden en panden (label C) in om de revitalisering te bespoedigen. We maken daarbij (bij voorkeur) gebruik van een revitaliseringsfonds (nog op te richten). We onderzoeken de investeringsbereidheid bij ondernemers om sneller stappen te zetten om duurzaam en toekomstbestendig te ondernemen.	**2025**	**2026**
Acquisitie verkoop bedrijventerrein (Fri-Jado)	We zetten actief in op de verkoop van de beschikbare bedrijfsgronden.	**2025**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

4.3 Toerisme en recreatie

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad gaat voor een groei naar een duurzame vrijetijdseconomie. Meer evenementen in het bijzonder voor de jongeren onder de 18 en het beter benutten van onze parken.

Maatschappelijk effect

- Een duurzame vrijetijdseconomie.
- Etten-Leur is aantrekkelijk voor vrijetijdsbesteding door inwoners en bezoekers.
- Culturele voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk in aanbod en gebruik.

Wat waren de doelen?

1. Een duurzaam en aantrekkelijk vestigingsklimaat voor toerisme, recreatie en vrije tijd.
2. Er zijn voldoende culturele voorzieningen en activiteiten.
3. Het wegnemen van onnodige regels voor ondernemers in toerisme en recreatie.
4. Het aantrekkelijker maken van de Markt door onder andere een autovrije of autoluwe markt.
5. Het stimuleren en/of faciliteren van evenementen voor jongeren onder de 18 jaar.
6. Levendige parken waar inwoners en bezoekers graag gebruik van maken.
7. We vermarkten Etten-Leur beter.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Aantal toeristen met overnachting	2024	90.422	86.759

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie
We maakten een koppeling met het uitvoeringsplan Centrumvisie. Daarnaast voeren we marketing en promotie via de Etten-Leur City App uit. Ook zetten we Van Gogh als icoon in. Het ruiter- en menroutenetwerk is in 2025 gerealiseerd.
Van Gogh Nationaal Park
De status van nationaal park is in oktober 2024 toegekend. Er zijn projecten in Etten-Leur ondersteund, waaronder het zonnebloemenproject bij de Menmoerhoeve.
Oderkerkpark
Uitvoering padenstructuur en de aanplant bomen is gereed. In januari 2026 vindt de laatste aanplant van begroeiing plaats. Het park zal in april/mei officieel worden geopend met de wethouder.
Doorontwikkeling cultuurhuis Nobelaer
We verstrekken subsidie aan De Nobelaer op basis van prestatieafspraken!

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?
Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie
De uitvoering voor objectbewegwijzering naar toeristisch-recreatieve plekken en wegwijzers vindt plaats in 2026.
Van Gogh Nationaal Park
Blijvende aansluiting bij het kerngebied van het nationaal park. Dat doen we samen met de gemeenten Breda en Zundert.
Oderkerkpark
-
Doorontwikkeling cultuurhuis Nobelaer
Subsidiebeschikking 2026 op basis van het verbeterplan.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
		2025	**2026**
Versterking vrijetijdseconomie (project Oderkerkpark, Van Gogh Nationaal Park, doorontwikkeling cultuurhuis Nobelaer)	Realiseren van een duurzaam en aantrekkelijk vestigingsklimaat voor toerisme, recreatie en vrije tijd. Hiervoor stellen we in 2022 een uitvoeringsprogramma toerisme op wat in 2023-2024 en 2025 wordt uitgevoerd.		

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

4.4 Een levendig centrum

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad zet in op het versterken van de regiofunctie van Etten-Leur door voorwaarden te scheppen voor levendige en aantrekkelijke winkelcentra.

Maatschappelijk effect

- Winkelgebieden zijn levendig, aantrekkelijk en leefbaar.
- Versterken van de regiofunctie van Etten-Leur.

Wat waren de doelen?

1. Bijdragen aan en investeren in het aantrekkelijk maken en/of houden van winkelgebieden voor winkeliers,
   bezoekers en bewoners.
2. Stimuleren en ondersteunen van activiteiten in winkelgebieden.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage gestarte MKB-vestigingen per 10.000 inwoners	2025	26,4	27,7
Percentage gestopte MKB-vestigingen per 10.000 inwoners	2025	37,9	25,5

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Uitwerking Centrumvisie: levendig en toekomstbestendig centrum
Deze actie is in 2024 afgerond. We werken nu aan een uitvoeringsplan.
Herontwikkeling winkelcentrum
We hebben voor de vernieuwing van het winkelcentrum inmiddels op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de aspecten duurzaamheid, stedenbouw, woningbouwprogramma en mobiliteit. Deze overeenstemming is vertaald in ruimtelijke kaders. De ruimtelijke kaders legden we op 12 januari 2026 voor de tweede keer ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad. Na vaststelling van de kaders op 2 februari 2026 kan de anterieure overeenkomst worden gesloten, het plan verder worden uitgewerkt en naar een vergunningsaanvraag worden toegewerkt.
Autoluwe markt
Het onderzoek is afgerond. Met pilots onderzoeken we in de praktijk of het advies werkt.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?
Uitwerking Centrumvisie: levendig en toekomstbestendig centrum
-
Herontwikkeling winkelcentrum
De grootste bezwaren vanuit de omgeving zijn inbreuk op de privacy, afnemen van de zonuren en de verkeersveiligheid en parkeren. Ook zijn er zorgen over de uitvoering van het project; wat zijn de gevolgen van de herontwikkeling op de omwonenden en ondernemers? Deze onderwerpen hebben bij de uitwerking van het plan de aandacht. Eventuele compensatie van ondernemers ligt volledig bij de initiatiefnemer. Ook wil de raad zien dat het overdekte winkelcentrum ook daadwerkelijk wordt opgeknapt. Dit zullen we borgen in de anterieure overeenkomst.
Autoluwe markt
Het autovrij maken van de Markt is complex, daarom is vervolgonderzoek nodig. Omdat het autovrij maken ook invloed heeft op de rest van de Markt, de Oude Bredaseweg, het Marktplein en het Raadhuisplein zijn daarvoor ook vervolgonderzoeken nodig.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:
Herontwikkeling Winkelcentrum	We werken actief mee aan de herontwikkeling van het winkelcentrum. We kijken ook wat het centrum nodig heeft om levendig en toekomstbestendig te blijven. Denk hierbij aan vergroening, vierkante meters voor detailhandel, woningbouw, maatschappelijke activiteiten, autoluwe Markt en versterking lokaal ondernemerschap.	**2025**
Uitwerken visie levendig en toekomstbestendig centrum	We werken het advies om te komen tot een levendig en toekomstbestendig winkelcentrum uit. De acties die hieruit voortkomen voeren we daarna uit.	**2025**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

4.5 Agrarische sector

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Het behouden van een vitaal, leefbaar en aantrekkelijk buitengebied met ruimte voor economische activiteiten.

Maatschappelijk effect

- Vitaal, leefbaar en aantrekkelijk buitengebied.
- Verduurzamen van het buitengebied.

Wat waren de doelen?

1. In het buitengebied is ruimte voor economische activiteiten en herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing.
2. Toeristisch-recreatief gebruik van het buitengebied stimuleren.

Wat hebben we gemeten?

De actuele cijfers staan hier:

www.waarstaatjegemeente.nl

Let op: wijzig bovenaan de pagina de gemeentenaam 'Aa en Hunze' in 'Etten-Leur'.

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?

Uitvoeringsprogramma kwaliteitsverbetering landschap

Dit doel is in 2024 afgerond.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

Wat heeft aandacht nodig?

Uitvoeringsprogramma kwaliteitsverbetering landschap

-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:
Uitvoeringsprogramma kwaliteitsverbetering landschap	Voor de uitvoering van de Omgevingsvisie stellen we een uitvoeringsprogramma kwaliteitsverbetering landschap op.	**2025**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Risico's

De belangrijkste risico's in dit programma zijn:

Arbeidsmarktkrapte belemmert duurzame plaatsing en re-integratieresultaten

De huidige arbeidsmarktdynamiek kan ertoe leiden dat het moeilijker wordt om geschikte en duurzame werkplekken te vinden voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierdoor kunnen re-integratie- en participatiedoelstellingen niet volledig worden gerealiseerd, met mogelijk gevolg hogere uitkeringslasten en lagere uitstroomresultaten.

Armoedeval en sociaal vangnet

Het voorkomen van armoedeval vereist nauwkeurige afstemming van financiële prikkels en sociaal vangnet. Zonder deze afstemming kan het stimuleren van werk leiden tot verlies van sociale voorzieningen, waardoor mensen terughoudend worden om (meer) te gaan werken.

Samenwerking bij de ontwikkeling van de centrumvisie en uitvoering toekomstbestendige bedrijventerreinen

Het is noodzakelijk om de samenwerking tussen enerzijds de ondernemers onderling en anderzijds die tussen de ondernemers met de gemeente te verbeteren en verder tot stand te brengen. Dit draagt bij aan een beter en aantrekkelijker centrumgebied, maar ook aan het uiteindelijk realiseren van een toekomstbestendig bedrijventerrein.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- N.V. Rewin (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Rewin West-Brabant).

Wat kostte het?

4. Economie en werk *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Aangepaste begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Lasten	-28.780	-29.156	-29.921	-29.646	275
Baten	14.162	15.076	15.782	15.789	7
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-14.618**	**-14.081**	**-14.139**	**-13.858**	**282**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-	-	-	-108	-108
Onttrekking reserves	170	-	-	-	-
Resultaat programma	**-14.448**	**-14.081**	**-14.139**	**-13.966**	**174**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-			-108	
Incidentele baten	170			-	
Resultaat structureel programma	**-14.618**	**-14.081**	**-14.139**	**-13.858**	**174**

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Werkplein organisatiekosten	130
2. Participatie - inkomen	102
3. Participatie - inkomensondersteuning	-51
4. Project centrumvisie	108
5. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	-108
6. Overig	-7
Resultaat programma 4	**174**

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Werkplein organisatiekosten	De loonkosten zijn lager door het later invullen van vacatures. Het Werkplein huurt na de verbouwing van het stadskantoor Etten-Leur minder vierkante meters. Hierdoor zijn de huisvestingskosten lager.
2. Participatie - inkomen	Het aantal uitkeringsgerechtigden was in 2025 lager dan opgenomen in de begroting van het Werkplein. Het gaat om kleine afwijkingen in de aantallen uitkeringsdossiers die bij elkaar zorgen voor deze besparing op een totale begroting van € 15 miljoen.
3. Participatie - inkomensondersteuning	De kosten van verstrekte bijzondere bijstand zijn hoger omdat er meer individuele inkomenstoeslagen zijn toegekend dan in de begroting was opgenomen. Dit is het gevolg van de verhoging van de inkomensgrens voor de toeslag, er zijn ook meer toeslagen zonder ingediende aanvraag toegekend.
4. Project centrumvisie	Het budget om de centrumvisie uit te voeren is voor meerdere jaren. Dit bedrag is voor een lopende opdracht die in 2026 wordt uitgevoerd. Via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden nemen we dit geld mee naar 2026.
5. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Het budget om de centrumvisie uit te voeren is voor meerdere jaren. Dit bedrag is voor een lopende opdracht die in 2026 wordt uitgevoerd. Via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden nemen we dit geld mee naar 2026.
6. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

5. Duurzaam denken en doen in Etten-Leur

Duurzaam denken en doen gaat om het vinden van evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen: we kijken naar de huidige behoeften die mensen hebben en hoe die in de toekomst ontwikkeld kunnen worden zonder dat de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen. Het is dus een zeer breed begrip en raakt in veel opzichten ons leven en onze omgeving.

Duurzaamheid is meer dan alleen energie duurzaam opwekken. Het gaat ook om klimaat, behoud van natuur, voorkomen en hergebruiken van afval, biodiversiteit en circulaire economie. Samen hebben we de opgave onze leefomgeving goed door te geven aan volgende generaties. Samen met inwoners, regiogemeenten en partners als woningcorporaties, waterschap, energieleveranciers, netbeheerders, landbouw- en natuurorganisaties en ontwikkelaars werken we aan duurzame oplossingen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

5.1 Duurzaam wonen

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad wil minimaal 3.000 woningen verduurzamen.

Maatschappelijk effect

- Woningen en wijken verduurzamen.

Wat waren de doelen?

1. Minimaal 3.000 woningen verduurzamen.
2. Integrale benadering van de aanpak bij voorbereiding en uitvoering.
3. Energiebesparing stimuleren en realiseren.
4. Aantal zonnepanelen bij particulieren. Doel 2030 (95.000) - 2022 (61.440).

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Aantal verduurzaamde woningen. Zie de toelichting.	-	-	-

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Regionaal Plan Energiesysteem West Brabant Energie in Balans
De grootschalige opwek van duurzame energie. Het Regionaal Plan Energiesysteem - West-Brabant Energie in Balans is vastgesteld.
Klussendienst
In totaal maakten 1.058 huishoudens gebruik van de klussendienst. De klussendienst zorgt voor werkgelegenheid voor mensen van onder andere het Werkplein. Er is een Social Return on Investment van 15 procent. Dat ligt ruim boven het minimum van 5 procent. Social Return on Investment is een methode om de extra-financiële waarde die door een organisatie of project gecreëerd wordt te meten. Denk daarbij aan de sociale, milieu- en economische effecten.
Versnelling verduurzaming huurwoningen ALWEL
Ondanks het stoppen van de salderingsregeling per 2027 blijven er aanvragen komen voor zonnepanelen. Er is 125 keer subsidie toegekend door de gemeente. Bij Alwel zijn 488 aanvragen gedaan voor zonnepanelen. Tot en met 2025 zijn er op 317 adressen panelen geplaatst. De subsidie is per 1 januari 2026 verhoogd.
Energiearmoede witgoedregeling
De witgoedregeling is afgerond, dat is heel positief geweest.
Warmteprogramma Etten-Leur
Samen met gemeenten Halderberge en Rucphen doorliepen we een aanbesteding voor het Warmteprogramma dat we in 2026 willen laten vaststellen. Het eindresultaat is een lokaal gedragen, juridisch correct warmteprogramma. Daarmee kunnen we voor inwoners, bedrijven, corporaties en netbeheerders inzichtelijk maken hoe we op termijn aardgasvrij worden en wat dit voor de kosten betekent. Het verzamelen van data en informatiedocumenten stemmen we af met andere gemeenten in de regio. Het bovenlokale onderzoek naar een warmtenet loopt parallel aan het lokale warmteprogramma.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Regionaal Plan Energiesysteem West Brabant Energie in Balans

De drukte op het elektriciteitsnetwerk, verduurzaming van warmte en ruimtelijke inpassing van benodigde installaties in het energiesysteem. Onderzoek naar warmtenet vanuit Moerdijk naar Etten-Leur en omstreken.

Klussendienst

De klussendienst heeft ongeveer 52% van de doelgroep bereikt, waar het minimumpercentage voor bereik 55% was. Helaas had een grote groep inwoners geen interesse, of waren veel inwoners tot 4 keer niet thuis. We kozen om de klussendienst via Energiebox stop te zetten en onderzoeken of DuurSaam Etten-Leur dit verder kan oppakken.

Versnelling verduurzaming huurwoningen ALWEL

Door het stoppen van de salderingsregeling per 2027 is het financieel minder voordelig om zonnepanelen te installeren. Daarnaast betalen steeds meer mensen een terugleververgoeding. Alwel installeerde voorheen standaard de maximale 6 panelen wanneer dit paste, echter bieden ze nu ook de mogelijkheid om minder zonnepanelen te installeren. Voor kleinere gezinnen is dat interessanter. We houden in de gaten hoe dit verloopt.

Energiearmoede witgoedregeling

-

Warmteprogramma Etten-Leur

Het betrekken van inwoners heeft voldoende aandacht nodig. We kiezen voor een andere communicatie strategie waardoor we meer inwoners bereiken. De planning, in samenwerking met Halderberge en Rucphen. We wachten het bovenlokale onderzoek naar een warmtenet uit Moerdijk.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Witgoedregeling voor bestrijden van energiearmoede	We bieden inwoners uit de doelgroep de mogelijkheid om een oud witgoed apparaat om te ruilen voor een energiezuinige variant.	**2025**	**2026**
Regionale Energie Strategie (RES)	Klimaatdoelstellingen voor 2030 en vervolgens 2050 halen. Focus vanuit RES ligt bij "zon op dak".	**2025**	**2026**
Transitievisie Warmte (TVW)	In 2050 is iedereen van het gas af. Start met verduurzamen van woningen. Deze raadsperiode 3.000 woningen verduurzamen, met name inzet op isoleren van oudere woningen.	**2025**	**2026**
Klussendienst voor bestrijden van energiearmoede	Huishoudens die te maken hebben met energiearmoede worden door een klussendienst benaderd en voorzien van kleine energiebesparende maatregelen en praktische tips om de energierekening structureel te verlagen.	**2025**	**2026**
Gelijktijdig verduurzamen van huur- en koopwoningen	We werken samen met Alwel en enkele aannemers aan het gelijktijdig verduurzamen van huur- en koopwoningen. Dit gaat vooral om woningen in dezelfde wijk of hetzelfde blok. Daardoor kunnen woningeigenaren en huurders op dezelfde wijze verduurzamen.	**2025**	**2026**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

5.2 Duurzame woon- en leefomgeving

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

Een duurzame woon- en leefomgeving creëren en een duurzame gemeente zijn.

Maatschappelijk effect

- Duurzame woon- en leefomgeving creëren.
- Duurzame gemeente zijn.

Wat waren de doelen?

1. Hittestress, wateroverlast en droogte voorkomen.
2. We beheren de gemeentelijke riool- en watervoorziening doelmatig en duurzaam om het (afval)watersysteem toekomstbestendig te maken.
3. Gebruik van fiets en openbaar vervoer stimuleren.
4. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld in duurzaamheid.
5. De gemeentelijke panden zijn duurzaam.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Het duurzaamheidslabel van de gemeentelijke panden De huidige en toekomstige labels staan in het duurzaamheidsplan dat we in 2023 opstelden.	-	-	-
Percentage oppervlakte van groen	2021	-	44,5 %
Percentage oppervlakte van bomen	2021	-	20,0 %

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Project verduurzaming maatschappelijk vastgoed
Dit project is afgerond in 2023.
Uitvoering verduurzamingsplan
Dit project is afgerond.
Openbare verlichting vervangen door LED-verlichting in 3 fases
Begin april 2026 gaat fase 2 van start. Voor fase 3 start begin 2026 de voorbereiding. De afronding van de vervanging naar LED is gepland voor eind 2026.
Uitvoerings- programma Klimaatadaptatie
Met de vaststelling van de verschillende beleidsplannen wordt klimaatadaptatie steeds beter meegenomen in de verschillende disciplines. Door op de juiste manier aanpassingen in onze openbare ruimte uit te voeren wordt deze steeds beter bestand tegen klimaatverandering. Ook lukt het steeds beter om met Vergroen Etten-Leur in te spelen op de behoeften van onze inwoners waardoor activiteiten succesvoller zijn.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Project verduurzaming maatschappelijk vastgoed

-

Uitvoering verduurzamingsplan

-

Openbare verlichting vervangen door LED-verlichting in 3 fases

-

Uitvoerings- programma Klimaatadaptatie

Het uitvoeringsprogramma 2023-2025 liep in 2025 af. We bereiden daarom dit jaar een nieuw uitvoeringsprogramma voor 2026-2029 voor. Deze looptijd is gelijk aan de looptijd van de visie klimaatadaptatie. In de zomer vonden de evaluaties plaats met de collega's. Hierna werkten we aan de eerste conceptversie voor het nieuwe uitvoeringsprogramma. We verwachten het nieuwe uitvoeringsprogramma in januari 2026 vast te stellen.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Klimaatadaptatie beleid en uitvoering.	Klimaatbestendig inrichten van het stedelijk en landelijk gebied met koppeling aan vergroten biodiversiteit en het vergroten van de hoeveelheid groen in de leefomgeving.	**2025**	**2026**

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

5.3 Duurzaam produceren

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad wil voorwaarden scheppen zodat bedrijven hun productieprocessen circulair in kunnen richten.
Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld.

Maatschappelijk effect

- Mogelijk maken dat bedrijven hun productieprocessen circulair kunnen inrichten.
- Verbindingen tussen bedrijfsleven onderling en onderwijs leggen.
- De gemeente werkt duurzaam (beleid, huisvesting, wagenpark, inkoop).

Wat waren de doelen?

1. De gemeente stimuleert en faciliteert bedrijven en onderwijs in Etten-Leur die innovatieve oplossingen bieden.
2. De gemeente koopt duurzaam in.

Wat hebben we gemeten?

De actuele cijfers staan hier:

Waarstaatjegemeente.nl/duurzame leefomgeving

Waarstaatjegemeente.nl/energietransitie

Let op: wijzig bovenaan de pagina de gemeentenaam 'Aa en Hunze' in 'Etten-Leur'.

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Circulair ambachtscentrum
We informeerden de gemeenteraad op 23 juni 2025 over de uitwerking van een Circulair Ambachtscentrum met aanpassingen aan de milieustraat en nieuwbouw van de gemeentewerf. Dit voorstel is op basis van de kosten-baten analyse en eerder opgezette haalbaarheidsstudie. De gemeenteraad besloot 1) De gemeentewerf te verplaatsen naar de locatie op het beoogde perceel van het Fri-Jado terrein naast de milieustraat. Daarvoor een voorlopig ontwerp op te laten stellen en een krediet beschikbaar te stellen van € 225.000. De lasten te dekken uit de algemene middelen. 2) Voor het optimaliseren van de milieustraat een krediet beschikbaar te stellen van € 10.000 en de lasten te dekken uit de voorziening afval. De gemeentewerf wordt nu een bouwproject.
Duurzaam inkopen beleid
Dit project is afgerond in 2024.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?
Circulair ambachtscentrum
De gemeenteraad besloot voor de ontwikkeling van het Circulair Ambachtscentrum de financiële businesscase en valuecase nader uit te werken. Daarvoor is een krediet beschikbaar van € 75.000. De lasten worden gedekt uit de voorziening afval. De resultaten hiervan verwachten we in 2026 te presenteren. In het verlengde hiervan optimaliseren we de milieustraat maar beperkt. De echte optimalisatie vindt pas plaats als we ook het Circulair Ambachtscentrum ontwikkelen.
Duurzaam inkopen beleid
-

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Circulair Ambachtscentrum	We onderzoeken de mogelijkheden om te komen tot een circulair ambachtscentrum.	**2025**	**2026**
Circulaire Economie	Aanpak en aanjagen van circulaire economie om de landelijke doelstelling volledig circulaire economie in 2050 en 50% in 2030 te realiseren.	**2025**	**2026**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

5.4 Duurzame bedrijven- en industrieterreinen

Wat wilde de gemeenteraad bereiken?

De gemeenteraad wil bedrijventerreinen revitaliseren, herstructureren en vervolgens duurzaam inrichten om zo zuinig mogelijk met de beschikbare ruimte om te gaan.

Maatschappelijk effect

- Vitale en toekomstbestendige bedrijventerreinen met zuinig ruimtegebruik.
- Bedrijven(-terreinen) betrekken bij energieopwekking.

Wat waren de doelen?

1. De structuur van bedrijventerreinen voldoet aan de behoefte van daar gevestigde ondernemers.
2. De inrichting van bedrijventerreinen voldoet aan de duurzaamheidseisen.
3. De beschikbare ruimte wordt zuinig gebruikt.
4. Het bedrijventerrein draagt bij aan de verduurzaming van Etten-Leur.

Wat hebben we gemeten?

De actuele cijfers staan hier:

Waarstaatjegemeente.nl/duurzame leefomgeving

Waarstaatjegemeente.nl/energietransitie

Let op: wijzig bovenaan de pagina de gemeentenaam 'Aa en Hunze' in 'Etten-Leur'.

Wat is de stand van zaken?

Hieronder melden we wat goed gaat.

Wat gaat goed?
Grote Oogst
Klimaatadaptatie: We werken aan verschillende projecten. De wandelroute Vosdonk is in voorbereiding. Ook is er een nieuwe subsidieregeling voor de groenscans van NL Greenlabel voor bedrijven op Vosdonk. Circulaire economie: het programma Vosdonk werkt circulair is afgerond. Hierin werkten 3 bedrijven succesvol aan een maatwerkplan om circulair te produceren en hoe de uitvoering daarvan mogelijk is. Nu loopt een project waarbij op basis van data gezocht wordt naar mogelijkheden om afval slimmer te verwerken en/of gezamenlijk op te halen. Dit project loopt in 2026 door. Energie: We hebben inzicht in de opzet van het elektriciteitsnetwerk van Vosdonk. We onderzoeken de mogelijkheden voor samenwerking om het elektriciteitsnet te ontlasten en ruimte te maken voor bedrijven. We bieden individuele scans aan aan bedrijven waarmee zij hun energievoorziening kunnen optimaliseren. We volgen de ontwikkelingen rondom de aanleg van het waterstofnetwerk.

Hieronder melden we de projecten die aandacht nodig hebben.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Wat heeft aandacht nodig?

Grote Oogst

Klimaatadaptatie: Deelname van bedrijven aan klimaatadaptatie blijft een aandachtspunt. Circulaire economie: aandacht voor het thema binnen bedrijven, en daarmee deelname aan projecten, blijft een aandachtspunt. Energie: Toenemende drukte op het stroomnet met als gevolg dat bedrijven niet kunnen uitbreiden en/of verduurzamen. Het verkrijgen van aansluitingen voor nieuwbouw.

Acties uit het college uitvoeringsprogramma voor 2025:

Naam project	Omschrijving	planning:	
Grote Oogst	Samen met bedrijven, provincie, VNO-NCW op industrieterrein Vosdonk mogelijkheden zoeken voor duurzame energie/ elektriciteit en verdere verduurzaming op andere milieuthema's (zie ook 4.2).	**2025**	**2026**

Risico's

De belangrijkste risico's in dit programma zijn:

Financiële en technische haalbaarheid van verduurzaming

Het stimuleren van de verduurzaming van 3.000 woningen brengt risico's met zich mee, zoals hoge kosten, technische uitdagingen en mogelijke weerstand van bewoners. De energietransitie wordt bemoeilijkt doordat inwoners vaak niet over de financiële mogelijkheden beschikken om hun huis te verduurzamen.

Veranderende wet- en regelgeving

Inwoners vertrouwen niet (meer) in de aangeboden oplossingen voor verduurzaming. Een voorbeeld hiervan is schrappen van de salderingsregeling bij zonnepanelen. Inwoners zijn hierdoor niet bereid om verder te investeren in duurzaamheid.

Complexiteit van de integrale aanpak van projecten

Het streven bij het uitvoeren van projecten is dat de verschillende betrokken partijen samenwerken. In de praktijk blijkt dit soms erg complex te zijn, bijvoorbeeld als gevolg van verschillende belangen. Het risico wat dit met zich meebrengt, is dat dit leidt tot vertraging en inefficiëntie.

Financiële middelen voor duurzaamheid en duurzaam (water)beheer

Voor de duurzaamheidsopgave in brede zin en duurzaam (water)beheer zijn investeringen nodig. Het risico bestaat dat onvoldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het realiseren van de duurzaamheidsopgave en duurzaam (water)beheer.

Prijs en beschikbaarheid van duurzame producten en materieel

Het duurzaam inkopen door de gemeente kan worden beïnvloed door de beschikbaarheid en de kosten van duurzame producten, waardoor het moeilijk kan zijn om aan duurzaamheidsdoelen te voldoen. Daarnaast is het de vraag of we altijd kunnen beschikken over voldoende elektrisch materieel.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen;

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB);

N.V. Brabant Water.

Wat kostte het?

5. Duurzaam denken en doen *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Aangepaste begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Lasten	-12.772	-12.837	-13.035	-13.763	-728
Baten	8.517	7.819	8.334	9.117	783
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-4.255**	**-5.019**	**-4.701**	**-4.646**	**55**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-1.195	-	-1.846	-2.203	-357
Onttrekking reserves	1.128	-	1.177	1.177	-
Resultaat programma	**-4.323**	**-5.019**	**-5.370**	**-5.673**	**-302**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-1.773			-3.380	
Incidentele baten	-			1.406	
Resultaat structureel programma	**-2.550**	**-5.019**	**-5.370**	**-3.699**	**-302**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Afval	202
2. Voorziening afval	-277
3. Openbaar groen	-180
4. Duurzaamheid	-125
5. Circulair Ambachtscentrum	75
6. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	-75
7. Duurzaamheid	282
8. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	-282
9. Overig	78
Resultaat programma 5	**-302**

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Afval	We ontvingen van het Rijk een uitkering voor het project Single Use Plastic over 2023 en 2024. Ook de vergoeding voor Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken afval was hoger dan verwacht.
2. Voorziening afval	Door diverse voordelen onttrokken we minder uit de voorziening dan verwacht.
3. Openbaar groen	De kosten zijn hoger door: - Hogere indexeringen; - Voor de nieuwe groenploeg huren we ook materieel in. Deze kosten waren niet opgenomen in de begroting van het groenplan. De jaarlijks terugkerende kosten nemen we op in de tweede bestuursrapportage 2026 en de begroting 2027; - Extra veiligheidsnoei bomen na de vijfjaarlijkse boominspectie.
4. Duurzaamheid	Dit zijn de kosten van het nationaal isolatieprogramma. De opbrengsten hiervan namen we al eerder in de begroting op.
5. Circulair Ambachtscentrum	Het uitwerken van de businesscase voor het circulair ambachtscentrum start in 2026.
6. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Het budget voor het uitwerken van de businesscase voor het circulair ambachtscentrum nemen we via de reserve nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
7. Duurzaamheid	Voor duurzaamheid zijn subsidies beschikbaar tot 2028. Het bedrag dat we in 2025 nog niet gebruikt hebben nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
8. Reserve nog uit te voeren werkzaamheden	Voor duurzaamheid zijn subsidies beschikbaar tot 2028. Het bedrag dat we in 2025 nog niet gebruikt hebben nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.
9. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Paragrafen

De paragrafen geven inzicht in de beheersmatige aspecten en risico's van een aantal onderdelen die dwars door alle programma's heen lopen.

Vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) moeten we een aantal verplichte paragrafen bij de begroting en het jaarverslag opnemen, dit zijn: Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen en Grondbeleid.

Naast deze verplichte onderdelen nemen we ook een paragraaf Investeringen op.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Bij lokale heffingen gaat het om inkomsten die de gemeente ontvangt van inwoners en bedrijven.

We maken onderscheid tussen belastingen en rechten. Belastingen zijn geldbedragen die inwoners en bedrijven betalen, zonder dat de gemeente daarvoor een directe tegenprestatie levert. Onroerendezaakbelasting is een voorbeeld.
Rechten betalen inwoners en bedrijven om kosten die de gemeente maakt te dekken. Dit zijn bijvoorbeeld rioolheffing en leges.

Kwijtscheldingsbeleid

Onder bepaalde voorwaarden verlenen we kwijtschelding voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.
Deze kwijtschelding geldt alleen voor inwoners met een inkomen van minder dan 100% van de bijstandsnorm.

In dit overzicht staan de verleende bedragen aan kwijtschelding.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025
Kwijtschelding	-390	-350

Begrote en werkelijke opbrengst 2025

In dit overzicht staan de begrote opbrengst en de werkelijke opbrengst van de belastingen en rechten in 2025.

We nemen **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.

Lokale heffingen *(bedragen x € 1.000)*	Begrote opbrengst 2025	Werkelijke opbrengst 2025	Verschil
Onroerendezaakbelasting	10.816	10.841	24
Reinigingsheffingen	5.803	5.902	99
Rioolheffingen	3.013	3.012	-1
Overige leges	1.301	1.310	9
Leges omgevingsvergunningen	921	1.032	110
Parkeergelden	2.668	2.707	39
Hondenbelasting	167	165	-1
Lijkbezorgingsrechten	97	137	41
Toeristenbelasting	84	81	-3
Precariobelasting	48	40	-8
Marktgelden	35	29	-6
Totaal	**24.952**	**25.255**	**303**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Kostendekkendheid tarieven

We maakten een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Dit is verplicht volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). We laten zien hoe we er voor zorgen dat de tarieven niet hoger dan kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de verwachte opbrengsten niet hoger zijn dan de verwachte kosten. De gemeente houdt er dus niets aan over.

Overhead

Bij de kosten houden we rekening met een opslag van 69% voor overhead op de salariskosten en de kosten van inhuur derden.

Compensabele BTW

Voor overheidstaken kunnen gemeenten de BTW die ze moeten betalen declareren bij het BTW-compensatiefonds. Denk hierbij aan afvalinzameling of rioolwerkzaamheden. Hierdoor is de BTW per saldo geen kostenpost voor de gemeente. Het BTW-compensatiefonds wordt echter gevoed door gemeenten zelf. Hiervoor zijn gemeenten gekort op de uitkering vanuit het Gemeentefonds.

Door deze korting op het Gemeentefonds is het toegestaan om het BTW-bedrag in de berekening van het tarief mee te nemen.

Marktgeld

Omdat de weekmarkt een maatschappelijke en sociale functie heeft streven we hierbij niet naar 100% kostendekkendheid.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Aangepaste Begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Kosten	-53	-53	-46	7
Overhead	-24	-24	-24	0
Totale kosten	**-77**	**-77**	**-71**	
Opbrengst	35	35	29	-6
Dekkingspercentage	**45%**	**45%**	**41%**	

Lijkbezorgingsrechten

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Aangepaste Begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Beheer begraafplaats	-134	-134	-152	-17
Overhead	-30	-30	-30	0
Totale kosten	**-164**	**-165**	**-182**	
Opbrengst	97	97	138	41
Dekkingspercentage	**59%**	**59%**	**76%**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Reinigingsheffingen

Voor de afvalstoffenheffing geldt als uitgangspunt dat deze 100% kostendekkend is.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Aangepaste Begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Kosten reiniging	-5.848	-5.901	-6.451	-550
Inkomsten reiniging (exclusief afvalstoffenheffing)	1.186	1.203	1.956	770
Netto kosten	**-4.662**	**-4.697**	**-4.495**	**220**
Overhead	-815	-815	-815	0
BTW	-690	-690	-888	-198
Inzet voorziening	172	455	0	-455
Totale kosten	**-5.995**	**-5.747**	**-6.198**	**-433**
Opbrengst heffingen	5.979	5.786	5.867	81
Dekkingspercentage voor storting in voorziening	**100%**	**102%**	**95%**	
Storting voorziening (resultaat afval)	0	0	275	275
Dekkingspercentage na storting in voorziening	**100%**	**101%**	**99%**	

Rioolheffing

Het huidige Gemeentelijk Waterplan (GWP) is de basis voor de rioolheffing.
Het uitgangspunt is dat deze 100% kostendekkend is.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Aangepaste Begroting 2025	Werkelijk 2025	Resultaat 2025
Kosten riool	-2.548	-2.366	-2.475	-109
Overhead	-336	-336	-336	0
BTW	-311	-311	-295	16
Inzet voorziening	-	-45	-	-45
Totale kosten	**-3.195**	**-3.058**	**-3.106**	**-138**
Opbrengst heffingen	3.195	3.013	3.012	-1
Dekkingspercentage voor storting in voorziening	**100%**	**99%**	**97%**	
Storting voorziening (resultaat riolering)	-	-	91	91
Dekkingspercentage na storting in voorziening	**100%**	**99%**	**100%**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Leges

De gemeente brengt voor een aantal diensten de kosten in rekening bij de aanvrager. Deze kosten noemen we leges. In de volgende tabel geven we per hoofdstuk van de tarieventabel inzicht in de mate van kostendekkendheid.

(bedragen x € 1.000)	kosten Begroting 2025	kosten Werkelijk 2025	opbrengst Begroting 2025	opbrengst Werkelijk 2025	%
Algemene dienstverlening	-1.490	-1.457	1.263	1.248	86%
Omgevingsvergunningen	-2.263	-2.341	1.053	1.306	56%
Dienstverlening onder Europese dienstenrichtlijn	-259	-274	5	8	3%
Totaal	**-4.012**	**-4.072**	**2.321**	**2.562**	**63%**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen.Het gaat hierbij om de verhouding tussen:

- **de risico's** waarvoor we bewust geen maatregelen nemen, en
- **de weerstandscapaciteit:** de middelen en mogelijkheden die de gemeente beschikbaar heeft om onverwachte kosten op te vangen.

Deze paragraaf laat zien in hoeverre de gemeente Etten-Leur financiële risico's kan dragen zonder dat we direct het beleid hoeven aan te passen. Door risico's goed in beeld te brengen en de beschikbare middelen daarop af te stemmen, voorkomen we dat elke financiële tegenvaller meteen leidt tot bezuinigingen of hogere lasten voor inwoners.

Onderdelen risicomanagement

Het risicomanagement is erop gericht om de raad een inzicht te geven in de belangrijkste risico's die van invloed kunnen zijn op het realiseren van de doelstellingen uit het raadsprogramma. Naast het inzicht in de risico's dient het benodigde weerstandsvermogen bepaald te worden. Dit is het bedrag dat minimaal beschikbaar moet zijn om tegenvallers op te vangen.

De benodigde weerstandscapaciteit baseren we op het gemiddelde van:
1. 6,5% van de totale lasten
2. € 175 per inwoner

De benodigde weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf baseren we op het gemiddelde van:
1. € 15 per m2 grond;
2. € 25% van de boekwaarde van de grond.

De berekening staat hier.

Risico's

Ondermijning

Bij ondermijning gaat het om vermenging van de onder- en bovenwereld. Ondermijnende criminaliteit is vooral een politiek- en imago risico. Het risico is dat we signalen onvoldoende oppakken, hiermee ondermijning van de samenleving onvoldoende aanpakken en de gemeente Etten-Leur imagoschade lijdt. Inwoners voelen zich mogelijk niet veilig, ondernemingen willen zich hier niet vestigen en het leefklimaat gaat achteruit. Een tweede risico op het gebied van ondermijning is dat de onderwereld onze eigen organisatie binnendringt, bijvoorbeeld door het invullen van vacatures. Hierbij kan de (informatie)veiligheid in het geding komen. Ook het risico op fraude en corruptie neemt hiermee toe.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Beheersing kosten jeugdzorg en Wmo
Het onderzoek beheersing kosten jeugdzorg en Wmo is afgerond. Het plan van aanpak voor de korte termijn is opgesteld; het plan van aanpak voor de middellange en lange termijn wordt momenteel uitgewerkt. Er zijn maatregelen aan de gemeenteraad voorgelegd met als doel te komen tot stabilisatie dan wel krimp van de kosten in het sociaal domein. Daarbij dient te worden onderkend dat deze maatregelen naar verwachting bijdragen aan kostenbeheersing en mogelijk kostenkrimp, maar dat dit op voorhand niet met zekerheid kan worden vastgesteld.

Capaciteit en snelheid van bouwprocessen
Het bouwen van 300 woningen per jaar, onder andere in de nieuwe wijk Haansberg, kan vertraging oplopen door bijvoorbeeld een tekort aan bouwmaterialen, arbeidskrachten en problemen bij de uitgifte van bouwvergunningen. Verder kan de huidige stikstofproblematiek vertraging opleveren. Vertraging in dit proces kan tot forse rentelasten leiden.

Overbelasting elektra netwerk
Door toenemende belasting op het elektra netwerk, kan het bouwen van woningen, uitbreiding van industriegebieden en het realiseren van maatschappelijke voorzieningen, lastiger, later of veel later plaatsvinden.

Vervangingsopgave van riolering en verhardingen
De komende jaren voorzien we een grote vervangingsopgave van de riolering en verharding. Het wordt steeds moeilijker om vakbekwame medewerkers te vinden en de instroom van nieuwe studenten in de opleidingen is laag. Hierdoor wordt het lastiger om de gewenste kwaliteit te behouden. Dit kan leiden tot ongewenste situaties zoals slechtere wegen, kapotte riolering, enzovoorts.

Technologische ontwikkelingen en digitale vaardigheden
Technologie ontwikkelt zich in hoog tempo, waardoor het voor de organisatie een uitdaging is om bij te blijven en tijdig te anticiperen op relevante innovaties. Het niet tijdig invoeren van nieuwe technologieën kan leiden tot inefficiëntie, verhoogde kosten, verminderde dienstverlening en een achterstand ten opzichte van andere overheden, het bedrijfsleven en/of de samenleving. Bepaalde technologische ontwikkelingen, zoals AI, zorgen voor toenemende digitalisering van processen, communicatie en dienstverlening. Dit leidt tot hogere eisen aan digitale vaardigheden van onze medewerkers. Als deze vaardigheden onvoldoende aanwezig zijn kan dat leiden tot het uitblijven van de met deze ontwikkelingen gepaard gaande versnelling van de productiviteit. Maar ook tot verminderde inzetbaarheid van medewerkers, hogere opleidingskosten, meer kans op fouten, verhoogde afhankelijkheid van externen en verminderde continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening.

Krapte op de arbeidsmarkt
Door krapte op de arbeidsmarkt en de vergrijzing wordt het een uitdaging om goed gekwalificeerde medewerkers aan te trekken, te behouden en te ontwikkelen. Hierdoor bestaat

Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

het risico dat kennis verdwijnt, vacatures langer openstaan of slechts tegen hogere loonkosten kunnen worden ingevuld. Dit kan ertoe leiden dat we onze doelstellingen vertraagd of niet realiseren en dat we onze wettelijke taken niet voldoende kunnen uitvoeren. Daarnaast kan dit leiden tot verhoogde werkdruk bij het resterende personeel, verhoogde inhuur van extern personeel en overschrijding van de personeelsbegroting. Tot slot kan onderbezetting de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening onder druk zetten.

Onzekerheid rijksbeleid

De algemene uitkering van het Rijk is onze grootste bron van inkomsten. Hiermee dekken we onder meer de uitgaven die we doen bij de uitvoering van taken die door het Rijk aan de gemeente zijn opgedragen. Het gaat onder andere om uitgaven van de Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdzorg, maar ook investeringen in onderwijshuisvesting en infrastructuur. Inmiddels is een nieuw kabinet aangetreden. Het risico bestaat dat er een andere financiële prioritering plaatsvindt waarbij gekort wordt op diverse rijksuitkeringen aan de gemeenten. Naast de financiële onzekerheid is het rijksbeleid ook qua inhoud verre van stabiel te noemen. Het risico is dat lange termijnplanning daardoor lastig is en we hiermee onze doelstellingen en ambities uit het raadsprogramma deels of niet kunnen waarmaken.

Cyberincidenten

De gemeente beheert veel gevoelige (persoons)gegevens. Pogingen op het gebied van hacking of phishing, maar ook ransomware-aanvallen, datalekken, verstoringen van IT-netwerken en -diensten en andere cyberdreigingen kunnen leiden tot aanzienlijk gegevensverlies en diefstal van vertrouwelijke, medewerker- en klantinformatie. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering maar ook voor het imago van de gemeente Etten-Leur en het vertrouwen van de samenleving in de overheid. Ook de kosten die gepaard gaan met het terugkrijgen van gegevens en/of boetes zijn vaak hoog.

Afhankelijkheid van externe partijen en individuen

Er is sprake van een steeds groter wordende afhankelijkheid van externe partijen en individuen. Was deze afhankelijkheid in het verleden beperkt tot bijvoorbeeld gas, water, elektriciteit en de telefoonaansluiting. Inmiddels zijn we voor een belangrijk deel van onze dienstverlening afhankelijk van digitale systemen in ‘the cloud’ en beschikbaarheid van internet. Onze data is hiermee op externe locaties komen te staan. Oplopende spanningen in de wereld kan de beschikbaarheid van deze diensten en onze data bedreigen. Dit kan gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en dienstverlening.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit bestaat uit de mogelijkheden en de middelen die de gemeente heeft om onvoorziene kosten op te vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In de tabel staat de weerstandscapaciteit die de gemeente beschikbaar heeft.

weerstandcapaciteit	
Saldo rekening	8.012
Voorgestelde resultaatbestemmingen	-1.013
Algemene reserve (*)	27.490
Reserve exploitatierisico's (*)	17.240
Post onvoorzien	150
Stille reserves	p.m.
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**51.879**

(*) Uitgangspunt voor de bepaling van dit bedrag is de stand van de reserve op 31 december 2025 waarbij we rekening houden met eventuele onttrekkingen aan deze reserve in de toekomst.

Benodigde weerstandscapaciteit

Het bedrag dat minimaal beschikbaar moet zijn om tegenvallers op te kunnen vangen.
Voor de algemene dienst is dit het gemiddelde van het percentage van de totale lasten en een bedrag per inwoner.

Bij het Grondbedrijf is dit het gemiddelde van een bedrag per m2 en een percentage van de boekwaarde van de complexen:

weerstandcapaciteit *(bedragen x € 1.000)*	lasten / inwoners		benodigd		
6,5% van de totale lasten	€ 174.249	€ 11.000	50%	€ 5.500	
€ 175 per inwoner	46.117	€ 8.070	50%	€ 4.040	
weerstandscapaciteit					**€ 9.540**

weerstandcapaciteit Grondbedrijf *(bedragen x € 1.000)*	m2 / boekwaarde		benodigd		
Grond € 15 per m2	1.124.655	€ 16.870	50%	€ 8.430	
Boekwaarde grond 25%	€ 70.490	€ 17.620	50%	€ 8.810	
				€ 17.240	
Voorziening exploitatietekorten				€ 0	
weerstandscapaciteit					**€ 17.240**

weerstandcapaciteit	
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	**€ 26.780**

Conclusie:

De beschikbare weerstandcapaciteit is voldoende om onverwachte tegenvallers op te vangen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies bepaalt dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen.

Met behulp van de kengetallen geven we inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van de gemeente.

In de tabel staan de kengetallen voor de rekening 2025. Door ook de kengetallen uit de rekening 2023 en 2024 en de begroting 2025 op te nemen, krijgen we een beeld van het verloop van de kengetallen.

	Categorie	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Minst risicovol **	Neutraal **	Meest risicovol **
1. Netto schuldquote zonder *	**A**	53%	49%	88%	**59%**	**< 90%**	90-130 %	> 130 %
1. Netto schuldquote met *	**A**	53%	49%	87%	**59%**	**< 90%**	90-130 %	> 130 %
2. Solvabiliteitsratio	**B**	29%	30%	22%	**30%**	> 50%	**20-50 %**	< 20 %
3. Grondexploitatie	**B**	10%	10%	34%	**35%**	< 20 %	**20-35 %**	> 35 %
4. Structurele exploitatieruimte	**A**	2%	4%	1%	**7%**	**> 0%**	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	**A**	82%	79%	77%	**76%**	**< 95%**	95-105 %	> 105 %

* correctie doorgeleende gelden

** signaalwaarden provincie

Als we de kengetallen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding beoordelen zien we een stabiele financiële positie.

We lichten de kengetallen kort toe:

1. De gemeente lost af op de door haar afgesloten geldleningen maar sluit ook nieuwe leningen af om investeringen mogelijk te maken. In 2025 steeg het bedrag aan leningen van € 92 miljoen naar € 105 miljoen. Hierdoor stijgt de netto schuldquote.
2. Met name door de positieve jaarresultaten in de afgelopen jaren steeg de solvabiliteit. We verwachten dat die de komende jaren op dit niveau zal blijven.
3. Door het vaststellen van de grondexploitaties voor de nieuwe woonwijk Haansberg hevelen we de aankopen over van de materiële activa naar de bouwgronden in exploitatie. Het kengetal grondexploitatie stijgt hierdoor.
4. Het rekeningsaldo is in 2025 positief voor een groot gedeelte door de stijging van de algemene uitkering. Daardoor stijgt dit kengetal.
5. Het kengetal belastingcapaciteit daalt licht in 2025. Dit betekent dat in vergelijking met het landelijke gemiddelde onze woonlasten minder hard stijgen.

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Om ervoor te zorgen dat kapitaalgoederen, bijvoorbeeld gebouwen en wegen, lang mee gaan is onderhoud nodig.
In deze paragraaf beschrijven we het beleid over het onderhoud van kapitaalgoederen.
Ook geven we informatie over de uitgaven voor dit onderhoud.

De kapitaalgoederen verdelen we in:
- kapitaalgoederen openbaar gebied;
- kapitaalgoederen gebouwen;
- kapitaalgoederen sportaccommodaties.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 1

De kapitaalgoederen in het openbaar gebied zijn:

- wegen;
- groen;
- verlichting;
- speel- en beweegtoestellen;
- riolering, sloten en waterpartijen;
- begraafplaatsen;
- parkeermeters;
- afvalinzameling.

De ontwikkelingen in 2025 lichten we toe.

Onderhoud openbaar gebied

Voor het onderhoud van de openbare ruimte legden we de kwaliteitsniveaus vast en hoeveel geld daarvoor nodig is. De kwaliteitsniveaus van het kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur CROW vertaalden we naar de situatie in Etten-Leur. We maken hiervoor gebruik van de letters A+ (5) tot en met D (1). Aanleg gebeurt altijd op niveau A+/A. Het beheer vindt plaats op niveau A (4) of C (2). Met de cijfers tussen haakjes kunnen we het gemeten niveau beoordelen.

We gebruiken niveau A+ (uitmuntend) en niveau D (onacceptabel) niet voor beheer en onderhoud.
Niveau A+ is te kostbaar en niveau D mag niet voorkomen.

Het onderhoud van het openbaar groen is gericht op het vergroenen van de openbare ruimte, vergroten van de biodiversiteit en versterken van het groene netwerk. Er wordt rekening gehouden met de beeldkwaliteit maar dit is ondergeschikt aan de andere uitgangspunten.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Integrale projecten
Integrale projecten zijn projecten met riolering, verharding, openbaar groen en verlichting. In 2025 voerden we een aantal grootschalige integrale onderhoudsprojecten uit. Voorbeelden hiervan zijn: Bruininkhuizen, Papenstraat en de Cimbaalhofpleintjes.

Wegbeheer
De raad stelde in 2025 een nieuw verhardingenplan vast. Hiermee voldoen we aan de vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en kunnen we de huidige voorziening blijven gebruiken.
We pakten de verharding aan in de volgende projecten: Plantijnlaan, Zeedijk, Meerkoet en Wintertaling.

Groenbeheer
Los van de integrale projecten vond er in 2025 geen grootschalig onderhoud plaats aan het openbaar groen. Zoals gebruikelijk voerden we de jaarlijkse inboet uit. Dit is het opnieuw inplanten op plaatsen waar andere planten zijn weggevallen. In het groenplan uit 2024 is meer aandacht voor openbaar groen in relatie tot klimaatadaptatie, duurzaamheid en biodiversiteit. Deze uitgangspunten zijn vertaald in de groenonderhoudscontracten die in 2025 zijn aanbesteed.

Openbare verlichting en verkeersregelinstallaties
In 2019 startten we met het per wijk vervangen van de verlichting door energiezuinige LED-verlichting. Met de vervanging naar LED leveren we een bijdrage aan de CO_2-reductie. De LED-aanbesteding startte in 2024 en kreeg in 2025 een vervolg. We verwachten dat we de laatste fase eind 2026 realiseren.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 2
Riolering
In 2025 voerden we diverse integrale projecten uit.

Sloten en waterlopen
In 2025 ging de nieuwe samenwerkingsovereenkomst (2025-2028) met andere gemeenten en het Waterschap voor het maaien van de sloten van start. De werkzaamheden werden conform bestek uitgevoerd. Het Waterschap voerde toezicht en directie uit.

In 2025 is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het Waterschap voor het binnenstedelijk baggeren. Deze werkzaamheden vinden in 2026 en 2027 plaats. In 2025 voerde het Waterschap geen baggerwerkzaamheden uit in Etten-Leur.

Leurse Haven
We reserveren al enkele jaren budget voor het vervangen van de oeverbescherming in de kom van de Leurse Haven. In 2023 gingen we in overleg met de Provincie en Waterschap Brabantse Delta over wie de vaarwegbeheerder wordt van de Leurse Haven. Deze gesprekken lopen nog

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

steeds. In 2026 volgt een nulmeting van de huidige onderhoudstoestand. Deze nulmeting wordt uitgevoerd in samenwerking met het Waterschap. Zodra we samen met de Provincie hebben bepaald wie de vaarwegbeheerder wordt, bereiden we het noodzakelijke onderhoud voor. Daarna kunnen we de uitvoering aanbesteden. De verwachting is dat in de loop van 2026 hierover meer duidelijkheid komt.

Westpolderplas
In 2020 startte het blauwalgenonderzoek in de Westpolderplas. Het onderzoek liep vertraging op omdat het veldonderzoek door de coronacrisis later begon. In 2023 legden we de resultaten van dit onderzoek aan de raad voor. In 2024 is de meest geschikte maatregel uitgewerkt in een werkplan met kostenraming. In september 2025 informeerden we de werkgroep Fysiek Domein van de gemeenteraad over de resultaten van de onderzoeken. Hierbij heeft de werkgroep duidelijk aangegeven welke oplossingen wel en niet gewenst zijn. Dit wordt in 2026 verder uitgewerkt en daarna voorgelegd aan de gemeenteraad.

Begraafplaats
Naast het reguliere onderhoud zijn er in 2025 geen bijzondere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. In 2025 waren er 65 gebeurtenissen. Een gebeurtenis betreft bijvoorbeeld een begraving, een plaatsing van een urn en het verstrooien van as.

Parkeermeters
De parkeerautomaten op straat zijn in 2025 volgens het reguliere programma onderhouden. Een automaat kent af en toe een storing, waarna we zelf het dagelijks onderhoud uitvoeren. Bij grotere storingen schakelen we de leverancier in. Aanschaf van nieuwe automaten is een investering van ongeveer € 400.000. Op dit moment is het niet noodzakelijk die investering uit te voeren.

Speel- en beweegtoestellen
Het speel- en beweegbeleid vormt de basis voor de speelplannen per wijk en vervanging van bovenwijkse voorzieningen. Iedere wijk is eens per 7 á 10 jaar aan de beurt voor een Speel- en Beweegplan. Op dat moment bekijken we de gehele inrichting van de wijk of deze voldoende uitnodigt om te spelen, bewegen en elkaar te ontmoeten. Het budget hiervoor namen we op in het investeringsplan. In 2025 werden de geplande projecten gerealiseerd: de vervanging van 3 kunstgrasvelden aan de Grijsoord, van ’t Hoffstraat en Karnsberg. Speel- en beweegplan Baai is afgerond. Een grote wens vanuit inwoners in Etten-Leur was een crossbaan. Deze is aangelegd aan de Van Rooylaan in deze wijk. Nieuwe toestellen volgen in april 2026. Daarnaast is gestart met speelplannen Centrum Oost en West. ‘Bureau Speelplan’ is gestart met de grootste wijk: Hooghuis. Dit loopt door in 2026.

Het onderhoud van speeltoestellen en de bijbehorende ondergronden gebeurt secuur. Drie keer per jaar voert de eigen dienst een operationele veiligheidsinspectie uit. Een keer per jaar gebeurt

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

dat door een erkend inspectiebedrijf. Voor verbeteringen uit deze inspecties gebruiken we het beschikbare onderhoudsbudget.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 3

Afvalinzameling

We baseren de afvalinzameling op het Grondstoffen Beleidsplan 2026-2030. We volgen hierin de landelijk richtlijn “Van afval naar grondstof”.

We voerden een geslaagde proef uit met AI technologie op een voertuig voor de inzameling van groente-, fruit- en tuinafval (GFT).
We konden een goede eerste analyse maken op vervuiling in het aangeboden GFT. Met deze techniek werken we in de toekomst verder aan de optimalisatie van de kwaliteit van reststromen zoals GFT afval.

In 2025 bleven we opnieuw onder de richtlijn van maximaal 100 kilogram restafval per inwoner. We zamelden 63 kilogram fijn restafval per inwoner in. Bezoekers aan de milieustraat brachten ongeveer 23 kilogram per inwoner grof restafval. Het totaal ingezamelde restafval in 2025 kwam uit op 86 kilogram per inwoner. Opnieuw een prima resultaat dat we samen met onze inwoners realiseerden.

Vanaf 1 juli 2021 werken we voor de afvalinzameling aan huis en in de wijk samen met Afvalservice van de gemeente Breda. Deze samenwerking verliep ook in 2025 goed. We startten met de voorbereiding om deze samenwerking na 1 juli 2027 voort te zetten.

Alle ondergrondse persen voor Plastic, Blik en Drankverpakkingen (PBD) kregen een upgrade in hardware waarmee deze gelijk ook gereed zijn voor communicatie via 5G. We startten een proef met een ander type ondergrondse perscontainer voor PBD aan de Trompetlaan. Deze proef loopt in februari 2026 af.

We plaatsten 4 nieuwe ondergrondse en 2 semi ondergrondsecontainers voor oud papier en restafval en 6 nieuwe bovengrondse behuizingen voor GFT op nieuwbouwlocaties.

Voor de afvalinzameling gebruiken we 3 kraakperswagens voor de huis aan huis inzameling, 1 kraanwagen om de ondergrondse containers te ledigen, 86 ondergrondse containers voor restafval, 86 voor papier, 13 voor textiel, 35 voor glas, 28 voor PBD en 161 behuizingen voor GFT bij hoogbouw en de milieustraat.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen gebouwen

Het college stelt elk jaar de onderhoudsplanning vast voor alle gemeentelijke gebouwen. Hierin maken we ook een inschatting voor de onderhoudswerkzaamheden voor de volgende tien jaren. Dit heet de meerjarenonderhoudsplanning. Gebouwen die we behouden worden ‘goed’ onderhouden. Aan panden die we in de toekomst afstoten, plegen we alleen noodzakelijk

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

onderhoud. Door de werkzaamheden goed af te stemmen en te faseren, proberen we zo efficiënt als mogelijk binnen het beschikbare budget te werken.

Onderhoud kapitaalgoederen elektrische installaties gemeentelijke objecten

In 2025 volgden nieuwe medewerkers veiligheidscursussen. We voerden controles uit bij markten en projecten. Ook controleerden we op veilig werken aan elektrische installaties.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen sportaccommodaties

Buitensportaccommodaties

Bij atletiekvereniging A.R.V. Achilles zijn de maaitegels rondom de rondbaan en aanloopstroken herstraat en is de lekkage in de steeple chase waterbak hersteld. Bij alle zandbakken zijn rondom nieuwe zandvangers aangebracht en nieuwe dekzeilen met afstandmeters geplaatst. De kogelstootsector is vergroot, voorzien van nieuwe banden en aangevuld met granulaat.

De hercoating en herbelijning van de atletiekbaan vond niet plaats. In 2026 wordt hiervoor een nieuwe aanbesteding opgestart.

Naast het reguliere dagelijkse en groot onderhoud op alle sportvelden, zijn kunstgrasveld 4 van Unitas en kunstgrasveld 6 van Internos gekeurd. Deze keuring is uitgevoerd door Kiwa ISA Sport volgens de voorschriften van NOC*NSF en de reglementen van de KNVB. Deze velden voldoen betreffende sportfunctionaliteit en bruikbaarheid. Er vond een oriëntatie plaats voor de vervanging van de beregeningsinstallatie op sportpark de Hoge Neer. Gezien de hoeveelheid storingen en leeftijd van het systeem is een vervanging in 2026 wenselijk.

Grootschalig onderhoud gymlokalen

In 2025 vond geen grootschalig onderhoud plaats aan de gymlokalen.

Onderhoud inventaris gymlokalen

Jaarlijks worden alle gymtoestellen gekeurd en wordt hierop een meerjarenonderhoudsplanning gemaakt. In 2025 werden geen toestellen vervangen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen

In de tabel leest u de kosten voor het onderhoud van de kapitaalgoederen.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Werkelijk 2025
Wegbeheer	-3.585	-3.966	-3.604
Openbare verlichting	-37	-37	-37
Openbaar groen	-3.177	-3.081	-3.807
Sloten en waterlopen	-201	-54	-94
Afval	-98	-86	-149
Civieltechnische bouwwerken	-138	-41	-45
Riolering	-91	-286	-118
Gebouwen	-1.508	-1.363	-1.469
Sportaccommodaties	-967	-940	-1.595
Gymlokalen	-72	-79	-61
Totaal	**-9.874**	**-9.932**	**-10.979**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Financiering

Financiering

Financiering is de manier waarop de gemeente geld aantrekt of geld (tijdelijk) belegt. Dit noemen we de financieringsfunctie.
De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) vormt de basis voor het uitvoeren van de financieringsfunctie.

Als we geld nodig hebben gaan we hiervoor een lening aan. Dat kan een kortlopende of langlopende lening zijn. We melden in deze paragraaf hoe we hier in 2025 gebruik van maakten. Ook beschrijven we de voorwaarden van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet, die bij de kort- en langlopende leningen horen. We informeren u over de leningportefeuille en het schatkistbankieren.

Financieringsbehoefte 2025

Langlopende financiering (looptijd langer dan 1 jaar)

In 2025 losten we een lening van € 7 miljoen af.
We sloten twee nieuwe leningen af. Een lening van € 10 miljoen voor 2 jaar met een rente van 2,03 %.
Een lening voor € 10 miljoen voor 3 jaar met een rente van 2,37%.

In totaal steeg het bedrag van de langlopende geldleningen van € 92 miljoen naar € 105 miljoen.

Kortlopende financiering (looptijd korter dan 1 jaar

Om een tijdelijk tekort aan liquide middelen op te vangen trokken we in het hele jaar verschillende kortlopende geldleningen aan.
We betaalden hiervoor een rente van gemiddeld 2,1%. Eind 2025 stond een kortlopende lening uit van € 13 miljoen.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Kasgeldlimiet

Financieringstekorten dekken we zoveel mogelijk met kortlopende leningen. Hierbij houden we rekening met de kasgeldlimiet.

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee we een financieringstekort met een kortlopende lening mogen financieren volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). In 2025 bedroeg de kasgeldlimiet € 13,1 miljoen.

In 2025 overschreden we de kasgeldlimiet niet.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Renterisiconorm

Om te voorkomen dat er jaarlijks grote wijzigingen zijn in de rentelasten, schrijft de Wet financiering decentrale overheden de renterisiconorm voor. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevast periode) mogen, bij herfinanciering, niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn.

In 2025 was deze norm € 31,1 miljoen. We sloten in 2025 twee nieuwe leningen af voor in totaal € 20 miljoen.
We overschreden daarmee de renterisiconorm niet.

Renteschema

Het 'Besluit Begroting en Verantwoording' bevat de aanbeveling om onderstaand renteschema op te nemen.

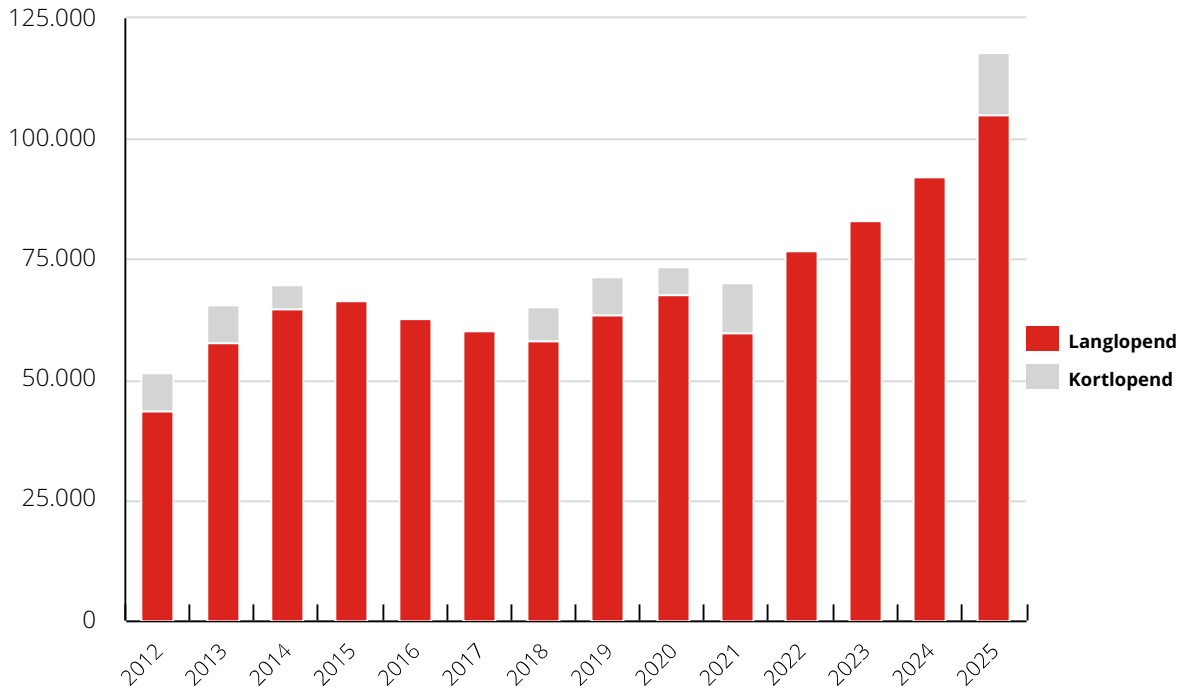
(bedragen x € 1.000)	Begroot 2025		Werkelijk 2025	
1. De externe rentelasten over korte en lange financiering		1.962		1.961
2. De externe rentebaten		-31		-80
Saldo rentelasten en rentebaten		**1.930**		**1.881**
3. De rente die aan grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-269		-627	
4. De rente van projectfinancieringen die aan het taakveld **moet** worden toegerekend	0		0	
		-269		-627
Aan taakvelden toe te rekenen rente		**1.661**		**1.254**
5. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-2.343		-1.812
Renteresultaat op het taakveld treasury		**-681**		**-559**

Aan onze investeringen en grondexploitaties rekenen we 1,25% aan rente toe.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verloop leningportefeuille

Het verloop van de leningportefeuille staat deze grafiek.

Door diverse investeringen namen de schulden afgelopen jaren toe. We verwachten dat deze stijging de komende jaren doorzet. Een specificatie van de geldleningen staat hier.

Opgenomen geldleningen

(bedragen x € 1.000)					restant	rente	Opgenomen	Aflossing	restant
geldgever	**datum**	**looptijd**	**flossing**	**rente**	**1-1-2025**	**2025**	**2025**	**2025**	**31-12-2025**
Bank Nederlandse Gemeenten	19-12-2019	6	2025	0,000%	7.000	0		7.000	0
Waterschapsbank	28-03-2020	38	2058	2,530%	10.000	253			10.000
Waarborgfonds voor de Zorgsector	28-02-2020	15	2035	0,290%	5.000	15			5.000
Waarborgfonds voor de Zorgsector	19-03-2020	20	2040	0,160%	5.000	8			5.000
Bank Nederlandse Gemeenten	26-06-2020	10	2030	0,185%	5.000	9			5.000
Bank Nederlandse Gemeenten	15-02-2022	10	2032	0,695%	10.000	70			10.000
Provincie Gelderland	01-04-2022	15	2037	1,380%	10.000	138			10.000
Bank Nederlandse Gemeenten	01-06-2022	5	2027	1,310%	5.000	66			5.000
Provincie Gelderland	01-11-2023	3	2026	3,500%	10.000	350			10.000
Provincie Gelderland	01-11-2023	10	2033	3,580%	5.000	179			5.000
Provincie Groningen	01-03-2024	10	2034	2,990%	10.000	299			10.000
Bank Nederlandse Gemeenten	28-03-2024	5	2029	2,998%	10.000	300			10.000
Bank Nederlandse Gemeenten	28-10-2025	2	2027	2,030%	0	34	10.000		10.000
Bank Nederlandse Gemeenten	28-11-2025	3	2028	2,370%	0	20	10.000		10.000
					92.000	**1.739**	**20.000**	**7.000**	**105.000**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om geld wat over is tijdelijk te storten in de schatkist bij het Ministerie van Financiën.
Op het moment dat we het geld nodig hebben nemen we dit weer op.

Hierbij is sprake van een drempelwaarde: bedragen onder deze waarde mogen we buiten de schatkist houden.
De drempelwaarde is 2,00% van het begrotingstotaal: € 3.105.000.

We overschreden in 2025 de drempelwaarde niet. Meer informatie vindt u hier.

Verstrekte leningen en garantstellingen

Verstrekte leningen

De gemeente neemt niet alleen geld op, maar verstrekte ook leningen. Het openstaande bedrag aan verstrekte leningen bedroeg op 31 december 2025 € 2,4 miljoen (€ 2,0 miljoen op 31 december 2024). Hiervan heeft € 0,3 miljoen betrekking op de hypotheken aan (voormalig) personeel. De overige € 2,1 miljoen zijn meerdere kleine leningen. Een toelichting vindt u bij de financiële vaste activa.

Garantstellingen

Een ander onderdeel van de financieringsfunctie is garantstelling. Bij een garantstelling nemen we de schulden over als een partij niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Garantstellingen vinden alleen plaats voor de publieke taak. We stellen ons hier terughoudend bij op.

Ook proberen we de garantstelling samen met andere partijen in te vullen. Bij sportverenigingen staat de gemeente bijvoorbeeld voor 50% garant. De Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) staat garant voor de andere 50%.

Een totaaloverzicht van alle garantstellingen staat hier.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De leidraad van de organisatie was het raadsprogramma 2022-2026 en het bijbehorende college-uitvoeringsprogramma. Het jaar 2025 stond in het teken van het uitvoeren daarvan samen met onze inwoners, ondernemers en (andere) maatschappelijke partners. Samenwerking, communicatie, participatie en menselijke maat zijn daarin belangrijke thema's. Eind 2025 deden we verslag van alle behaalde resultaten van de raadsperiode tot dan toe in de vorm van een magazine. We zijn trots om te kunnen melden dat het merendeel van de geplande acties voor deze raadsperiode in gang zijn gezet, in uitvoering en deels ook afgerond zijn.

De organisatie ontwikkelt zich continu om hieraan te (blijven) voldoen. De organisatieontwikkeling kent een aantal bouwstenen hiervoor. In 2023 heeft het management (managementteam en teamleiders) deze bouwstenen herijkt. De vernieuwde bouwstenen vormen vanaf 2024 onze leidraad voor de verdere ontwikkeling van de organisatie. De vijf bouwstenen van onze organisatieontwikkeling zijn:

Etten-Leur maken we Samen
Samenwerken, integraal werken, communicatie, participatie en de menselijke maat zijn daarin sleutelwoorden.

We leren en experimenteren
Door te experimenteren hebben we ruimte om te ontwikkelen, om te vernieuwen en te innoveren. Als een leergierige en gedreven organisatie investeren we in onze kwaliteiten en talenten en in de verbinding tussen onze collega's.

We maken slim gebruik van digitale ontwikkelingen
Dat vraagt om digitaal vaardige medewerkers die het belang begrijpen van digitaal en datagedreven werken, informatieveiligheid en digitale openheid en transparantie. We zorgen ervoor dat de digitale basis op orde is en dat we een slimme volger zijn bij digitale ontwikkelingen.

We doen wat we zeggen
Een betrouwbare overheid kunnen we alleen zijn door open, transparant en duidelijk te zijn. We doen wat we zeggen en we zeggen ook wat we doen. Elkaar kunnen en durven aanspreken, feedback geven en zelfreflectie vormen de basis voor een professionele werkhouding.

We werken aan onze doelen en ambities
We werken aan heldere doelen, nemen onze verantwoordelijkheid daarin, ieder vanuit zijn eigen rol. We zijn vernieuwend en innovatief, maar ook realistisch en pragmatisch.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Loonkosten

De collectieve arbeidsovereenkomst (cao) heeft een looptijd tot 31 maart 2027.

Risico's

De belangrijkste risico's in de bedrijfsvoering zijn:

Technologische ontwikkelingen en digitale vaardigheden

Technologie ontwikkelt zich in hoog tempo, waardoor het voor de organisatie een uitdaging is om bij te blijven en tijdig te anticiperen op relevante innovaties. Het niet tijdig invoeren van nieuwe technologieën kan leiden tot inefficiëntie, verhoogde kosten, verminderde dienstverlening en een achterstand ten opzichte van andere overheden, het bedrijfsleven en/of de samenleving. Bepaalde technologische ontwikkelingen, zoals AI, zorgen voor toenemende digitalisering van processen, communicatie en dienstverlening. Dit leidt tot hogere eisen aan digitale vaardigheden van onze medewerkers. Als deze vaardigheden onvoldoende aanwezig zijn kan dat leiden tot het uitblijven van de met deze ontwikkelingen gepaard gaande versnelling van de productiviteit. Maar ook tot verminderde inzetbaarheid van medewerkers, hogere opleidingskosten, meer kans op fouten, verhoogde afhankelijkheid van externen en verminderde continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening.

Krapte op de arbeidsmarkt

Door krapte op de arbeidsmarkt en de vergrijzing wordt het een uitdaging om goed gekwalificeerde medewerkers aan te trekken, te behouden en te ontwikkelen. Hierdoor bestaat het risico dat kennis verdwijnt, vacatures langer openstaan of slechts tegen hogere loonkosten kunnen worden ingevuld. Dit kan ertoe leiden dat we onze doelstellingen vertraagd of niet realiseren en dat we onze wettelijke taken niet voldoende kunnen uitvoeren. Daarnaast kan dit leiden tot verhoogde werkdruk bij het resterende personeel, verhoogde inhuur van extern personeel en overschrijding van de personeelsbegroting. Tot slot kan onderbezetting de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening onder druk zetten.

Onzekerheid rijksbeleid

De algemene uitkering van het Rijk is onze grootste bron van inkomsten. Hiermee dekken we onder meer de uitgaven die we doen bij de uitvoering van taken die door het Rijk aan de gemeente zijn opgedragen. Het gaat onder andere om uitgaven van de Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdzorg, maar ook investeringen in onderwijshuisvesting en infrastructuur. Inmiddels is een nieuw kabinet aangetreden. Het risico bestaat dat er een andere financiële prioritering plaatsvindt waarbij gekort wordt op diverse rijksuitkeringen aan de gemeenten. Naast de financiële onzekerheid is het rijksbeleid ook qua inhoud verre van stabiel te noemen. Het risico is dat lange termijnplanning daardoor lastig is en we hiermee onze doelstellingen en ambities uit het raadsprogramma deels of niet kunnen waarmaken.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Cyberincidenten
De gemeente beheert veel gevoelige (persoons)gegevens. Pogingen op het gebied van hacking of phishing, maar ook ransomware-aanvallen, datalekken, verstoringen van IT-netwerken en -diensten en andere cyberdreigingen kunnen leiden tot aanzienlijk gegevensverlies en diefstal van vertrouwelijke, medewerker- en klantinformatie. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering maar ook voor het imago van de gemeente Etten-Leur en het vertrouwen van de samenleving in de overheid. Ook de kosten die gepaard gaan met het terugkrijgen van gegevens en/of boetes zijn vaak hoog.

Afhankelijkheid van externe partijen en individuen
Er is sprake van een steeds groter wordende afhankelijkheid van externe partijen en individuen. Was deze afhankelijkheid in het verleden beperkt tot bijvoorbeeld gas, water, elektriciteit en de telefoonaansluiting. Inmiddels zijn we voor een belangrijk deel van onze dienstverlening afhankelijk van digitale systemen in 'the cloud' en beschikbaarheid van internet. Onze data is hiermee op externe locaties komen te staan. Oplopende spanningen in de wereld kan de beschikbaarheid van deze diensten en onze data bedreigen. Dit kan gevolgen hebben voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en dienstverlening.

Gegevensbescherming

Voor gegevensbescherming en de bewustwording daarvan vonden in 2025 diverse activiteiten plaats. Het strategisch informatiebeveiligings- en privacybeleid is geïmplementeerd. Dit beleid gaat over hoe we binnen de gemeente omgaan met informatie en privacy, inclusief persoonsgegevens, en geldt voor de komende jaren. Het biedt richtlijnen en afspraken om de veiligheid van informatie goed te waarborgen.

In 2024 trad de Network Information Security directive (NIS2-richtlijn) in werking. Deze richtlijn is gericht op een versterking van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten. De richtlijn wordt op dit moment omgezet naar de Nederlandse Cyberbeveiligingswet. Samen met een aantal regionale overheidsorganisaties hebben we ons in 2025 op deze wet voorbereid.

We kunnen beveiligingsincidenten en datalekken nooit helemaal voorkomen. Ook in 2025 werden we hier diverse malen mee geconfronteerd. We leren continu van incidenten en scherpen waar nodig onze maatregelen en procedures verder aan.

De jaarlijkse ENSIA-audit vond ook in 2025 weer plaats. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. We voeren deze uit in de vorm van een zelfevaluatie en er werd een audit uitgevoerd door een externe partij op onze DigiD-aansluitingen. Voor onze DigiD-aansluitingen maakten we gebruik van de nieuwe verantwoordingsvorm 3000D. We sloten deze audit af met een positief resultaat. In het eerste kwartaal van 2026 vindt op diverse onderdelen nog een externe controle plaats.

Via de ENSIA-tool legden we verantwoording af over:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

- Basisregistratie Personen (BRP);
- Paspoortuitvoeringsregeling (PUN);
- Digitale persoonsidentificatie (DigiD);
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG);
- Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT);
- Basisregistratie Onderhoud (BRO);
- Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet).

CO_2–prestatieladder

In 2025 implementeerden we trede 1 van de CO_2–Prestatieladder. Dit instrument helpt ons om de CO_2–uitstoot van de gemeentelijke organisatie structureel inzichtelijk te maken en te verlagen. Daarbij berekenden we de CO_2–voetafdruk over de jaren 2024 en 2025. Deze voetafdruk laat de uitstoot zien van scope 1 (directe uitstoot) en scope 2 (uitstoot door ingekochte energie). We hebben de uitstoot verdeeld over de thema's mobiliteit, vastgoed en openbare ruimte.

Op basis van deze inzichten stelden we reductiedoelstellingen vast om de CO_2-uitstoot en energieverbruik te verlagen. Ook bepaalden we welke maatregelen nodig zijn. Die maatregelen richten zich onder andere op verduurzaming van het wagenpark, energiebesparing in gemeentelijke gebouwen en vermindering van het energieverbruik in de openbare ruimte. De voortgang monitoren we via het ingerichte CO_2–managementsysteem.

Medio februari 2026 ontvingen we het certificaat voor de implementatie van de CO_2–Prestatieladder en de cijfers over 2024. De cijfers over de CO_2–uitstoot en het energieverbruik over 2025 zijn nog voorlopig van aard. Definitieve vaststelling vindt plaats na afronding van de externe audit van de CO_2–Prestatieladder over 2025, die begin 2027 wordt uitgevoerd.

Informatie over de CO_2–voetafdruk, de reductiedoelstellingen en de bijbehorende maatregelen publiceren we op
onze website 'Etten-Leur maken we samen'.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten verplicht gemeenten een aantal beleidsindicatoren op te nemen.

Indicatoren			waarde	eenheid
Formatie Fte	2025	Etten-Leur	7,5	per 1.000 inwoners
Bezetting Fte	2025	Etten-Leur	7,3	per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	2025	Etten-Leur	€ 768	per inwoner
Externe inhuur	2025	Etten-Leur	9,9%	kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen
Overhead	2025	Etten-Leur	8,9%	kosten overhead als % van de totale lasten

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Rechtmatigheid

Vanaf boekjaar 2023 is het wettelijk verplicht dat het college zelf verantwoording aflegt over de rechtmatigheid. Deze verantwoording vindt u in de jaarrekening. Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wetten en regels. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording spreken we over financiële rechtmatigheid. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat dus om de financiële beheershandelingen.

Door wijzigingen in landelijke wet- en regelgeving geldt voor de rechtmatigheidsverantwoording dat de verantwoordingsgrens met ingang van 2025 maximaal 2% van de lasten exclusief toevoegingen aan de reserves mag bedragen. In 2023 en 2024 was dit nog maximaal 3% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. In Etten-Leur hanteerden we 1% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

De spelregels met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording liggen vast in onze financiële verordening (212). Deze verordening is naar aanleiding van de landelijke wijzigingen aangepast en op 1 december 2025 door de Raad vastgesteld. Ten behoeve van onze rechtmatigheidsverantwoording zijn de belangrijkste wijzigingen:

- De verantwoordingsgrens gaat naar 2% (voorheen 1%). Daarmee houden we het percentage gelijk aan het gewijzigde percentage dat de accountant hanteert voor de berekening van de goedkeuringstolerantie vanaf 2025.
- Overschrijdingen van lasten op programmaniveau die binnen bestaand beleid vallen, zijn acceptabel als ze niet meer dan 10% van de begrote lasten, op programmaniveau, bedragen.

Om onrechtmatigheden te voorkomen en ontdekken maken we gebruik van het drie-lijnenmodel. Daarbij worden onrechtmatigheden door middel van beheersmaatregelen binnen de processen zoveel mogelijk voorkomen (de eerste lijn). Aan de hand van kwaliteitscontroles stellen we vast dat de beheersmaatregelen binnen de processen hebben gewerkt (de tweede lijn). De derde lijn controleert achteraf steekproefsgewijs de werking van de eerste en tweede lijn. Hiermee onderzoekt en verbetert de organisatie continu de rechtmatigheid van het eigen handelen.

Met de bevindingen uit de organisatie stelt het college de verantwoording op. Op basis van de bevindingen komt het college tot het oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens van 2% (€ 3.484.000). Deze norm is formeel door de raad bepaald door middel van een raadsbesluit op 1 december 2025.

Hieronder volgen de bevindingen die boven de rapportagegrens (€ 174.000) komen. We gebruiken daarbij de drie criteria voor rechtmatigheid: begroting, voorwaarden en misbruik en oneigenlijk gebruik.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Begrotingscriterium

Begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de Raad is geautoriseerd, zijnde de programma's en kredieten. Vanuit de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV is in de volgende situaties sprake van een begrotingsonrechtmatigheid:

1. Een overschrijding van lasten en kredieten, ontstaan na de laatste begrotingswijziging;
2. Een reservemutatie die niet door de Raad is geautoriseerd;
3. Het niet tijdig melden van een overschrijding van baten, onderschrijding van baten en onderschrijding van lasten.

Begrotingsonrechtmatigheden door een overschrijding van lasten of kredieten en niet geautoriseerde reservemutaties (ad 1 en 2)

Een overschrijding van lasten of kredieten die niet door de Raad is geautoriseerd is onrechtmatig. Ook niet geautoriseerde reservemutaties zijn onrechtmatig. Deze begrotingsonrechtmatigheden kunnen als acceptabel of niet-acceptabel worden aangemerkt. Of een begrotingsonrechtmatigheid acceptabel of niet-acceptabel is, is afhankelijk van het kader dat de Raad heeft vastgesteld in de Financiële verordening (gemeentewet 212) Gemeente Etten-Leur 2025. In deze verordening is in artikel 9 lid 5 afgesproken dat de volgende begrotingsonrechtmatigheden acceptabel zijn:

- Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
- Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling;
- De overschrijding is het gevolg van wijzigingen in wet- en regelgeving;
- De overschrijding past binnen bestaand beleid van de raad, met dien verstande dat de overschrijding niet meer is dan 10% van de totale lasten van het programma waarbinnen de overschrijding is ontstaan.

Begrotingsonrechtmatigheden door het niet-tijdig melden van overschrijding van baten, onderschrijding van baten of onderschrijding van lasten (ad 3)

Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV is een overschrijding van baten, onderschrijding van baten of onderschrijding van lasten onrechtmatig als deze niet tijdig is gemeld aan de Raad. Wat tijdig melden betekent, is vastgelegd in artikel 9 lid 4 van de Financiële verordening (gemeentewet 212) Gemeente Etten-Leur 2025. Hieruit blijkt dat het uitgangspunt voor tijdigheid is dat dergelijke begrotingsafwijkingen worden gemeld en toegelicht in de eerstvolgende bestuursrapportage. Afwijkingen die ontstaan na de tweede bestuursrapportage worden gemeld en toegelicht in de jaarrekening.

Geconstateerde begrotingsonrechtmatigheden

In de rechtmatigheidsverantwoording is een bedrag van € 4.403.000 als begrotingsonrechtmatigheid opgenomen.
Dit bedrag bestaat uit de volgende categorieën:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

	(bedragen x € 1.000)
Overschrijding lasten programma's	1.744
Ongeautoriseerde reservemutaties	2.581
Overschrijding kredieten	78
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	4.403
Waarvan acceptabel	**4.403**

Toelichting en conclusie

Onderstaand lichten we overschrijdingen van lasten op programmaniveau en de ongeautoriseerde reservemutaties toe:

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 na wijziging			Jaarrekening 2025			Begrotingsafwijking Lastenoverschrijdi				
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**
1. Eigentijds bestuur en dienstverlening	-23.040	119.274	96.235	-24.056	120.710	96.654	-1.016	1.436	420	-1.016	
2. Sociaal	-65.581	10.914	-54.667	-64.338	10.949	-53.389	1.242	35	1.278		
3. Ruimte voor wonen en leven	-46.893	31.671	-15.222	-42.446	30.057	-12.389	4.447	-1.614	2.833		
4. Economie en werk	-29.921	15.782	-14.139	-29.646	15.789	-13.858	275	7	282		
5. Duurzaam denken en doen	-13.035	8.334	-4.701	-13.763	9.117	-4.646	-728	783	55	-728	
Totaal programma's	**-178.470**	**185.975**	**7.506**	**-174.249**	**186.622**	**12.372**	**4.220**	**646**	**4.866**	**-1.744**	**0**
Mutaties reserves	-6.419	5.510	-909	-14.580	10.220	-4.360	-8.160	4.710	-3.451	-8.160	
Totaal	**-184.889**	**191.485**	**6.597**	**-188.829**	**196.841**	**8.012**	**-3.940**	**5.356**	**1.416**	**-9.905**	**0**

Programma 1 Eigentijds bestuur en dienstverlening (€ 1.016.000)

De overschrijding bij programma 1 wordt voor € 966.000 veroorzaakt door indirecte kosten die hoger waren dan begroot. Deze kosten betreffen onder andere de dotatie aan de voorziening Verlof Individueel Keuzebudget, dotatie aan de voorziening Regeling Vervroegde Uittreding, implementatiekosten HRM systeem en hogere ICT-exploitatiekosten.

Programma 5 Duurzaam denken en doen in Etten-Leur (€ 728.000)

De overschrijding op programma 5 is ontstaan door meerdere ontwikkelingen:

- Er waren hogere indexeringen en extra inhuur van materieel voor het onderhoud van openbaar groen;
- Voor afval was er extra personeelsinzet voor een project aan de Verschuurweg en waren er hogere kosten voor inzameling en verwerking door meer aangeboden hoeveelheden en hogere kosten voor verwerking;
- Voor het nationaal isolatieprogramma waren de baten al wel opgenomen in de begroting, de kosten nog niet.

Ongeautoriseerde reservemutaties

We voegden in totaal € 2.581.000 meer toe aan de reserves dan begroot. In het overzicht staat een mutatie van € 8.160.000. Het verschil van € 6.821.000 ontstaat door administratieve verwerkingen tussen reserves. Administratief leidde dit tot hogere lasten. Hier staan voor hetzelfde bedrag hogere baten tegenover waardoor de mutatie per saldo € 0 is. Om die reden is

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

een mutatie van € 6.821.000 niet als onrechtmatig aangemerkt.

De overschrijding bestaat uit de volgende 3 dotaties:
- Algemene reserve

We voegden € 1.788.000 toe aan de algemene reserve. Dit betrof de vrijval van de voorziening Vosdonk-Noord waarvan de verwachting is dat deze niet langer verlieslatend is. Dit bedrag is ten gunste van de Algemene reserve gebracht.
- Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden

We voegden € 781.000 toe aan de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden, in overeenstemming met artikel 12 lid 1b van de Financiële verordening (gemeentewet 212) Gemeente Etten-Leur 2025.
- Reserves Grondbedrijf

Het restant betreft de hogere toevoegingen van € 12.000 aan de reserves Grondbedrijf. Volgens het bestaande beleid, zoals afgesproken in de kadernota, verrekenen we het resultaat van het Grondbedrijf met de reserves.

Voorwaardencriterium

Aanbestedingsrechtmatigheid

Met betrekking tot het naleven van wet- en regelgeving (voorwaardencriterium) zijn afwijkingen voor een totaalbedrag van € 991.000 geconstateerd. Voor een bedrag van € 865.000 betreffen dit fouten die betrekking hebben op inkopen en het gevolg waren van het ten onrechte niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Het restant van € 126.000 betreft een onduidelijkheid. Dat wil zeggen dat het college ondanks zorgvuldig onderzoek en na het inwinnen van advies niet kan vaststellen of iets wel of niet volgens de regels is gegaan. In dit geval ging het om een inkoop waarbij onduidelijkheid bestaat welke prijscomponenten meegenomen moeten worden bij de bepaling van de geraamde opdrachtwaarde.

Om financiële onrechtmatigheden in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen, zetten we enerzijds in op het vergroten van kennis en bewustwording van de medewerkers. Hiervan lijken de eerste resultaten zichtbaar. De omvang van de financiële onrechtmatigheden rondom de inkopen zijn met ongeveer € 233.000 afgenomen ten opzichte van 2024. Anderzijds zijn we bezig om het inkoopproces waar mogelijk te vereenvoudigen. Onderdeel hiervan is welke maatregelen we als organisatie het beste kunnen nemen om medewerkers beter te ondersteunen bij de keuze van de juiste aanbestedingsprocedure en het monitoren van contracten. De verwachting is dat de eerste resultaten hiervan in de tweede helft van 2026 zichtbaar worden.

Bewuste afwijkingen wet- en regelgeving

Het college heeft in enkele gevallen bewust de keuze gemaakt af te wijken van de wet- en regelgeving. Het gaat onder andere om de aanschaf van een aantal specifieke applicaties, de

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

inkoop van beveiligingsdiensten en de inzameling van herbruikbare producten. De omvang van deze financiële onrechtmatigheden bedraagt in 2025 € 117.000.

Om de applicaties op dat moment op korte termijn te vervangen waren forse investeringen nodig. Ook had het vervangen van de applicaties grote gevolgen voor de bedrijfsvoering. Het oplossen van deze onrechtmatigheden vonden wij daarom op dat moment niet opwegen tegen de financiële en bedrijfsvoering aspecten.

Inmiddels zijn de meeste van deze applicaties opnieuw aanbesteed waarmee de onrechtmatigheden grotendeels zijn opgelost. Ook de onrechtmatigheid van de beveiligingsdiensten is medio 2025 opgelost. Ultimo 2025 resteren twee gevallen waarvan het college bewust afwijkt van de wet- en regelgeving.

Overige maatregelen

Jaarlijks actualiseren we voor de financieel meest omvangrijke processen de risico's, beheersmaatregelen en controleplannen en monitoren we actief het opvolgen van verbeteracties. Op deze manier gebruiken we het lerend vermogen om te werken aan de ambitie om als gemeente Etten-Leur 'aantoonbaar financieel in control' te zijn en financiële onrechtmatigheden verder te beperken.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Een overkoepelend beleid ten behoeve van misbruik en oneigenlijk gebruik is in 2025 vastgesteld. Uitgangspunten van dit beleid zijn meegenomen bij de uitvoering van de werkzaamheden voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium is met name relevant bij verstrekte subsidies en uitkeringen. Vanuit de werkzaamheden rondom verstrekte subsidies is geen misbruik en oneigenlijk gebruik gebleken, er is geen sprake van verhaal geweest. Wat betreft uitkeringen steunen we op de werkzaamheden en rapportages van het Werkplein Hart van West-Brabant. Hier is eveneens geen misbruik of oneigenlijk gebruik gebleken.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang

We spreken over bestuurlijk belang wanneer de gemeente een zetel heeft in het bestuur van die organisatie of wanneer de gemeente stemrecht heeft. De gemeente heeft op die manier zeggenschap in de organisatie.

Financieel belang

We spreken over een financieel belang wanneer de gemeente de kosten draagt als de organisatie failliet gaat of als de organisatie haar verplichtingen niet nakomt. Of als de gemeente risico draagt over ingelegd kapitaal, zoals bij het bezit van aandelen.

Algemene informatie over de verbonden partijen waarmee we samenwerken namen we op in de begroting 2026.

Verantwoording

Een uitgebreid verslag van de ontwikkelingen staat in de jaarverslagen 2025 van de betreffende verbonden partijen.
Klik hiervoor op de door u gewenste verbonden partij.

Financieel overzicht

Voor de verbonden partijen zijn de volgende bedragen begroot en gerealiseerd.

(bedragen x € 1.000)	Bijdrage deelnemers 2025	Bijdrage Etten-Leur 2025	Eigen vermogen 31-12-2025	Vreemd vermogen 31-12-2025	Totaal Resultaat 2025
Regio West-Brabant (RWB)	3.905	241	1.643	6.541	579
Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	20.354	993	813	9.467	613
ICT West Brabant-West	9.354	2.175	0	3.885	-242
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	77.736	2.744	6.419	54.659	-1.045
Schoolverzuim en VSV regio West-Brabant	2.806	119	0	1.160	192
West-Brabants Archief (WBA)	3.062	182	439	24	94
Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS)	71.802	6.811	8.176	19.306	830
Werkplein Hart van West-Brabant	17.801	3.238	1.178	22.588	1.178
Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst-Zevenbergen	663	63	1.264	24.840	256
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	47.218	732	8.652	6.361	4.519
Gemeentelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)	27.825	2.090	8.995	14.561	1.071
Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	0	0	17.073	20.841	1.093
Totaal	**282.527**	**19.388**	**54.652**	**184.232**	**9.138**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Deelnemingen *(bedragen x € 1.000)*		Eigen vermogen 31-12-2025	Vreemd vermogen 31-12-2025	Resultaat 2025
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	9.828 aandelen	4.863.000	110.701.000	172.000
Stichting inkoopbureau West-Brabant	-	-	-	-
N.V. Rewin West-Brabant	20.000 aandelen	-	-	-
N.V. Brabant Water	55.211 aandelen	-	-	-
Totaal		**4.863.000**	**110.701.000**	**172.000**

Overig *(bedragen x € 1.000)*	Contributie 2025
Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg)	2
Cooperatie Parkeerbeheer Zuidwest Nederland UA	3
Totaal	**5**

Verbonden partijen

Voor een uitgebreid verslag van de ontwikkelingen bij de verbonden partijen in 2025 verwijzen wij u naar de jaarverslagen 2025 van de betreffende verbonden partijen. Klik hiervoor op de door u gewenste verbonden partij.

Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant (RWB)

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijk Regeling ICT West-Brabant-West

De jaarcijfers staan hier.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De jaarcijfers staan hier.

Stichting Inkoopbureau West-Brabant

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg)

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant

De jaarcijfers staan hier.

Cooperatie Parkeerbeheer Zuidwest Nederland UA

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

NV Rewin (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Rewin West-Brabant)

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling West-Brabants Archief (WBA)

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Noord-Brabant (WVS)

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling voor Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Meldpunt Crisiszorg West-Brabant

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Breda

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) West Brabant

De jaarcijfers staan hier.

Gemeenschappelijke Regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

De jaarcijfers staan hier.

N.V. Brabant Water

De jaarcijfers 2025 zijn niet beschikbaar.

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Grondbeleid

Grondbeleid

Volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV) moet in de jaarstukken worden vermeld wat er in het afgelopen jaar is bereikt ten opzichte van de gestelde doelen. Zo kan de gemeenteraad zijn controlerende taak goed uitvoeren.

Volgens artikel 16 BBV moet de paragraaf grondbeleid ten minste bevatten:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelen;
- hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Tenzij deze onderdelen al in een actuele nota grondbeleid staan.

Visie op het grondbeleid

In 2024 stelde de gemeenteraad twee belangrijke documenten vastgesteld: de nota Grondbeleid en de nota Kostenverhaal en Financiële bijdragen. De nota Grondbeleid beschrijft de manier waarop de doelstellingen van het ruimtelijk beleid worden gerealiseerd. De nota Kostenverhaal en Financiële bijdragen regelt hoe de kosten voor de verbetering van de fysieke leefomgeving, zoals infrastructuur en andere voorzieningen, toegerekend worden aan personen, bedrijven en organisaties. In 2025 werd het Beleid circulaire economie Etten-Leur vastgesteld. In dit beleid zijn de landelijke doelstellingen van 50% reductie in 2030 en 100% reductie in 2050 opgenomen.

Algemene ontwikkelingen

De omgevingsvisie geeft een beeld van de veranderingen in het bestaand stedelijk gebied en van de toekomstige uitbreiding daarvan tot 2040.

Duurzame ambities

Het omgevingsprogramma is één van de zes kerninstrumenten van de Omgevingswet. Het bevat concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de leefomgeving. Het omgevingsprogramma duurzaamheid bevat onder andere maatregelen voor klimaatadaptatie, energie en circulaire economie. Hiermee beschermen we onze inwoners, ondernemers en organisaties tegen de gevolgen van het veranderende klimaat. Dit kost ruimte. Vanuit de klimaatvisie 2023-2030 zoeken we naar oplossingen en ruimte om de juiste maatregelen te treffen. Ook zoeken we ruimte en mogelijkheden om de energietransitie te ondersteunen en te versnellen.

In het beleid circulaire economie 2025-2030 Etten-Leur staat dat we de nationale doelstellingen voor circulaire economie volgen. Voor het grondbeleid betekent dit dat we kijken naar minder

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

en slimmer grondgebruik (zoals compacter en multifunctioneel), het stimuleren van de inzet van hergebruikte en biobased materialen voor de bebouwing en het stimuleren van circulaire bedrijvigheid (zoals reparatie, herstel, tweedehands) met uitgiftevoorwaarden of omgevingsplan.

Wonen

Gemeenten in de woonmarktregio's Breda en Tilburg deden samen met de provincies de rijksoverheid via de Woondeal van maart 2023 een aanbod om samen tot 2040 een deel van het landelijk woningtekort op te lossen. Etten-Leur doet daaraan mee. De provinciale bevolkings- en woningbouwbehoefteprognoses vormen getalsmatig de basis voor de afspraken in de regionale Woondeal.

Programmering

Voor de periode 2022 tot en met 2026 bedraagt de minimale opgave 1.118 woningen. De gemeenteraad en het college besloten daarom om voor deze jaren een doel van minimaal 1.200 woningen vast te stellen. Van 2022 tot en met 2025 zijn hiervan 1.171 woningen opgeleverd. Hierdoor is de opgave van 1.118 woningen behaald en is de gemeentelijke doelstelling van 1.200 woningen tot en met 2026 binnen handbereik.

Woningcategorieën

Bij het ontwikkelen van de verschillende locaties houden we er waar mogelijk rekening mee dat er minimaal 30% sociale huur en 40% betaalbare koop/middeldure huur wordt gerealiseerd. Het resterende deel wordt ingevuld met dure woningen.

Een gedetailleerd overzicht van het gerealiseerde woningbouwprogramma 2022-2025:

woningbouw realisatie 2022-2025	aantallen	percentage
sociale huur	517	44,2%
middeldure huur	66	5,6%
dure huur	3	0,3%
betaalbare koop	218	18,6%
dure koop	351	30,0%
bouwkavels	16	1,4%
Totaal	**1.171**	**100,0%**

Locaties

In 2025 bouwden we de meeste woningen op diverse binnenstedelijke locaties.

Een overzicht van de totale voorraad van het woningbouwprogramma binnen het Grondbedrijf staat in het overzicht woningbouw 2025-2040 in m^2.

Voor 2025 waren de onderstaande verkopen begroot, gerealiseerd en in optie uitgegeven:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Uitgifte woningbouw	begroot m²	aantal woningen	gerealiseerd m²	aantal woningen
Gemeentelijke gronden	0	70	75	47
Derden	0	177	0	71

We leverden op gemeentelijke gronden 23 woningen minder op dan begroot. Deze woningen zijn nog in 2024 opgeleverd. Ook andere organisaties haalden het begrote aantal woningen niet. Zij bouwden 106 woningen minder dan verwacht. Met name de oplevering van de woningbouw op het Withof en het Van Bergenpark liepen vertraging op.

In het overzicht woningbouw 2025-2040 oplevering staan de opgeleverde woningen en de verwachte aantallen woningen, ingedeeld per categorie.

Woningbouw 2025-2040 in m²

verkopen woningbouw in m² gemeentelijke locaties	Prognose 2025	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose > 2029	Totaal
Schoenmakershoek-Oost		75	4.300	22.400				26.775
Haansberg deelgebied 1		-	19.900	14.300				34.200
Haansberg deelgebied 2		-	-	-	23.500	23.500	115.250	162.250
Haansberg deelgebied 3				2.000	3.600			5.600
Haansberg deelgebied 5							139.225	139.225
Totaal	**0**	**75**	**24.200**	**38.700**	**27.100**	**23.500**	**254.475**	**368.050**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Woningbouw 2025-2040

Oplevering in aantallen:

gemeentelijke locaties	Prognose 2025	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose > 2029	Totaal
Totaal	70	47	0	153	128	226	2.707	3.261

locaties derden	Prognose 2025	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose > 2029	Totaal
Totaal	177	71	103	425	345	97	287	1.328
Totaal aantal woningen	247	118	103	578	473	323	2.994	4.589

Oplevering per woningbouwcategorie:

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

per categorie	Prognose 2025	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose > 2029	Totaal
sociale huur grondgebonden		-	-	29	8	14	216	267
sociale huur appartementen	88	30	-	178	197	57	673	1.135
Totaal sociale huur	**88**	**30**	**-**	**207**	**205**	**71**	**889**	**1.402**
middeldure huur grondgebonden	-	-	-	10	3	5	76	94
middeldure huur appartementen	20	-	3	53	11	33	218	318
Totaal middeldure huur	**20**	**-**	**3**	**63**	**14**	**38**	**294**	**412**
dure huur grondgebonden	-	-	-	-	-	-	-	-
dure huur appartementen	3	-	1	-	-	-	-	1
Totaal dure huur	**3**	**-**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**
betaalbaar < € 270.000								
koopwoningen	-	3	-	29	12	21	334	399
koopappartementen	12	12	32	55	16	13	66	194
Totaal betaalbare koop < € 270.000	**12**	**15**	**32**	**84**	**28**	**34**	**400**	**593**
betaalbaar < € 355.000								
koopwoningen	4	4	-	38	13	23	229	307
koopappartementen	-	-	-	11	59	13	35	118
Totaal betaalbare koop < € 355.000	**4**	**4**	**-**	**49**	**72**	**36**	**264**	**425**
betaalbaar < € 390.000								
dure koopwoningen	-	1	-	41	24	23	226	315
dure koop appartementen	-	-	4	6	21	13	13	57
Totaal betaalbare koop < € 390.000	**-**	**1**	**4**	**47**	**45**	**36**	**239**	**372**
dure koopwoningen	79	27	55	94	47	52	776	1.051
dure koop appartementen	41	41	3		44	38	49	175
Totaal dure koop	**120**	**68**	**58**	**94**	**91**	**90**	**825**	**1.226**
bouwkavels	-		5	34	18	18	83	158
bouwkavels CPO*								-
Totaal bouwkavels	**-**	**-**	**5**	**34**	**18**	**18**	**83**	**158**
Totaal	**247**	**118**	**103**	**578**	**473**	**323**	**2.994**	**4.589**

*CPO: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Bedrijventerreinen

In de loop van 2023 maakten de gemeenten en provincie nieuwe afspraken over bedrijventerreinen die lopen tot 2030. Hergebruik heeft de hoogste prioriteit.

Programmering

De huidige voorraad bedrijfsgronden op Vosdonk-Munnikenhei en Vosdonk-Noord is voldoende. Door de aankoop van het te ontwikkelen gebied van Saicaflex kan de gemeente hiermee tot 2029 voldoen aan de vraag naar kleinschalige bedrijfspercelen
tot 1 hectare. Een uitzondering daarop vormt de reservering van ongeveer 1,85 hectare voor de realisatie van het Circulair Ambachtscentrum.

Locaties

Etten-Leur wil vooral via herontwikkeling van bestaand bedrijventerrein aan de vraag voldoen. Door het ontbreken van geschikte en rendabele locaties gaan we niet over tot de aanleg van nieuw bedrijventerrein. In de omgevingsvisie namen we daarover een besluit.

Een overzicht van de totale voorraad bedrijfskavels binnen het Grondbedrijf staat in het overzicht bedrijventerreinen 2025-2029.

Ten opzichte van de begroting verkochten we 4.606 m^2 minder dan gepland. Op het bedrijventerrein Vosdonk-Munnikenhei verkochten we 2.770 m^2 meer, omdat een in 2024 verwachte verkoop pas in 2025 plaatsvond. Op bedrijventerrein Vosdonk-Noord vonden geen verkopen plaats terwijl we 7.376 m^2 verwacht hadden.

Op 31 december 2025 staat er op Vosdonk-Munnikenhei 4.650 m^2 in optie. Op Vosdonk-Noord is voorlopig 18.700 m^2 gereserveerd voor een mogelijk circulair ambachtscentrum.

In vergelijking met de prognose blijkt dat de bestaande voorraad bedrijfskavels voor kleinschalige ontwikkelingen tot 2029 voldoende is. Eind 2025 is gestart met de inschrijving voor gronden op Vosdonk-Noord.

De uitgifte aan bedrijventerreinen in 2025 was:

Uitgifte bedrijventerreinen	gerealiseerd		
	begroot m^2	m^2	opties m^2
Herstructureringslocaties	7.376	0	18.700
Nieuw bedrijventerrein	2.970	5.740	4.650

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Bedrijventerreinen 2025-2029

bedrijventerreinen in m²	Prognose 2025	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose > 2029	Totaal
Kavel zonder woning (€185)	2.970	5.190						5.190
Kavel met woning (€214)		550	4.650					5.200
Vosdonk-Zuid	**2.970**	**5.740**	**4.650**	**0**	**0**	**0**	**0**	**10.390**
- milieustraat			18.700					18.700
- percelen	7.376		35.040	7.070	19.740			61.850
Vosdonk-Noord	**7.376**	**0**	**53.740**	**7.070**	**19.740**	**0**	**0**	**80.550**
Totaal	**10.346**	**5.740**	**58.390**	**7.070**	**19.740**	**0**	**0**	**90.940**

Winstnemingen

Etten-Leur past de regels van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) toe bij de grondexploitaties. Dit zijn de regels over onder andere de (tussentijdse) winstneming, de verliesafdekking, de rente, de disconteringsvoet, de prijsstijgingen en de looptijd.

Winst nemen is een belangrijk aspect van het realisatiebeginsel, maar wordt beheerst door het voorzichtigheidsbeginsel. Positieve resultaten worden pas in de jaarrekening verwerkt als zij met voldoende zekerheid vaststaan en zijn gerealiseerd. Het voorzichtigheidsbeginsel krijgt concrete invulling met de Percentage of Completion (POC) methode. Zo berekenen we volgens de POC-methode wat we aan winst uit de exploitatie moeten halen en toevoegen aan de reserves.

In het volgende overzicht staat per grondexploitatie het verwachte totaal resultaat, het percentage aan gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten.

(bedragen x € 1.000)	resultaat (inclusief winstnemingen)	kosten	opbrengsten	winst
Schoenmakershoek-Oost	64	94,0%	79,1%	74,3%
Spoorzone Juvenaat	198	100,0%	100,0%	100,0%
De Streek	6.446	100,0%	100,0%	100,0%
Haansberg deelgebied 1 (Oost)	3.469	49,9%	9,6%	4,8%
Haansberg deelgebied 2 (Zuid)	35	29,6%	0,0%	0,0%
Haansberg deelgebied 3 (Zuid-West)	173	79,8%	9,6%	7,7%
Haansberg deelgebied 5 (Noord)	6.735	14,4%	0,0%	0,0%
Nobelaer	327	94,2%	100,0%	94,2%
Vosdonk-Zuid	6.503	95,8%	97,0%	92,9%
Vosdonk-Noord	212	84,8%	23,2%	19,7%

Een gemeente kan de (tussentijdse) winstneming niet duurzaam inzetten voor het opvangen van structurele lasten in de begroting.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Kostenverhaal en financiële bijdragen

De hoofdregel is dat de gemeente bij iedere nieuw aangewezen activiteit haar kosten verhaalt en dat de financiële vergoeding bijdraagt aan de investeringsopgave van de gemeente.
In uitzonderlijke gevallen kan het college hiervan afwijken. Dit gebeurt als een gebiedsontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde heeft voor de gemeente. De initiatiefnemer moet met een deskundige onderbouwing aantonen dat de ontwikkeling financieel niet haalbaar is als er kosten en bijdragen betaald moeten worden. Het college moet tot dezelfde conclusie komen. In zulke gevallen kan het college besluiten om minder of geen kosten te verhalen en een lagere of geen financiële bijdragen te vragen. Dit is een uitzondering en vereist een goed gemotiveerd besluit van het college.

Kostenverhaal

Gemeenten zijn verplicht de kosten die ze maken bij bepaalde bouwactiviteiten te verhalen. Deze kosten moeten in verhouding staan tot de activiteiten. Als dat niet zo is, mag het college afwijken van de bijdrage.
In de nota grondbeleid staat dat we bij voorkeur de kosten verhalen via een anterieure overeenkomst. Als het om minder dan 5 woningen gaat, doen we dit op basis van de legesverordening. In een anterieure overeenkomst maken we afspraken over de kostenverdeling, financiële verantwoordelijkheden, planning, infrastructuurvereisten en milieuvoorschriften.

anterieure overeenkomsten	Legesverordening	afwijkende besluiten
6	0	0

In 2025 sloten we 6 anterieure overeenkomsten af.

Er zijn 29 aanvragen behandeld volgens de legesverordening.

In 2025 waren er geen uitzonderingen op het kostenverhaal.

Financiële bijdragen

Gemeenten mogen een financiële bijdrage vragen en verhalen voor de verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Dit is geen wettelijke verplichting, maar een gemeentelijke keuze. Bij het opleggen van een financiële bijdrage mag het college gemotiveerd afwijken van de opgelegde bijdrage. De aanvrager moet dan (onafhankelijk) aantonen dat het project anders financieel niet haalbaar is. De gemeente moet dit toetsen en bevestigen.

anterieure overeenkomsten	Legesverordening	afwijkende besluiten
1	0	0

Er zijn 3 aanvragen behandeld volgens de legesverordening.

In 2025 waren er geen uitzonderingen op de financiële bijdragen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Kwaliteitsverbetering landschap

Gemeenten moeten zich bij de ruimtelijke ordening houden aan de provinciale Omgevingsverordening. In de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant staan onder andere regels over het versterken van omgevingskwaliteit. Het gaat hier om de regeling 'Kwaliteitsverbetering landschap'. De gemeente moet de ontvangen bijdragen gebruiken voor de doelen in het buitengebied die in de provinciale Omgevingsverordening staan. De gemeente moet regelmatig aan de provincie rapporteren over hoe de Reserve Kwaliteitsverbetering landschap wordt besteed. Op dit moment kunnen we het volgende melden:

- Voor de inrichting en verbetering van een parkeervoorziening langs de Strijpenseweg is geen gemeentelijke bijdrage meer nodig. Voor de eerder ingediende aanvraag was € 8.750 toegezegd. De post 'parkeervoorzieningen wandelgebieden' blijft actueel.
- De wandelvoorzieningen in Kelsdonk/Zwermlaken zijn in 2025 aangelegd. De bijdrage van € 40.000 is gebruikt om extra vlonderpaden aan te leggen. Daarmee blijven de wandelmogelijkheden behouden en zijn er vernieuwende en veilige wandelpaden in Kelsdonk/Zwermlaken. Verder zijn bijbehorende voorzieningen zoals bewegwijzering, informatiepanelen en een vogelkijkscherm aangebracht of voorzien.
- Alle bovenstaande uitgaven maken deel uit van het natuurontwikkelingsproject Noordrand Midden. De voorzieningen zorgen ervoor dat mensen op een rustige, recreatieve manier kunnen genieten van de bestaande en nieuw gecreëerde natuur van dit bijzondere landschap. Dit vergroot ook de steun voor dit soort projecten.
- In 2018 sloten de gemeente en het Waterschap Brabantse Delta een samenwerkingsovereenkomst om de aanleg van ecologische verbindingszones mogelijk te maken. Deze samenwerkingsovereenkomst loopt nog tot 1 januari 2028. Deze wordt mogelijk verlengd om de resterende opgave te realiseren. De doelstelling is om in Etten-Leur ongeveer 30 kilometer ecologische verbindingszones te realiseren. Tot en met 2025 hebben we ongeveer 17 kilometer gerealiseerd en blijft er nog een restopgave van ongeveer 13 kilometer (ongeveer 32 hectare, namelijk 13 kilometer van gemiddeld 25 meter breed). Momenteel worden in het kader van deze samenwerking plannen uitgewerkt voor de aanleg van enkele ecologische verbindingszones langs de Kibbelvaart. Deze verbindingszones worden naar verwachting eind 2026/begin 2027 aangelegd.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Landelijk gebied *(bedragen x € 1.000)*	status	oplevering	exploitant	raming	uitgaven t/m 2025
wandelvoorziening Kelsdonk/Zwermlaken	in uitvoering	2025	gemeente Etten-Leur / Staatsbosbeheer Stichting MEC	40	40
Noordrand Midden overig	in uitvoering	2026	gemeente Etten-Leur / Staatsbosbeheer Stichting MEC / waterschap	8	
ecologische verbindingszones	in uitvoering	2031	gemeente en waterschap	1.070	539
ontsnipperingsmaatregelen	in voorbereiding	2031	gemeente en waterschap	38	
stedelijk uitloopgebied Haansberg	in voorbereiding	2032	gemeente	2.007	
parkeervoorzieningen wandelgebieden	in voorbereiding				
wildpassages Leurse Haven	in voorbereiding				
aanleg bloemen-kruidenrijke bermen	in voorbereiding				
Totaal				**3.163**	**579**

Risico's

Aan het uitvoeren van grondbeleid zijn risico's verbonden. Deze risico's beheersen we door risicomanagement. Naast het voorkomen en beperken van risico's, bestaat dit ook uit het vormen van reserves (weerstandscapaciteit) om eventuele nadelige gevolgen op te kunnen vangen wanneer risico's zich toch voordoen.

De financiële bedrijfsvoering van het Grondbedrijf is zo opgezet dat we risico's opvangen zonder dat we een beroep doen op de algemene dienst van de gemeente. In de tabel geven we aan:

- het actuele risicoprofiel van de grondexploitaties;
- het noodzakelijke weerstandsvermogen op basis van de risicoberekening;
- de verwachte exploitatieresultaten;
- het aantal m^2 grond dat in eigendom is.

(bedragen x € 1.000)	Bruto benodigd weerstandsvermogen	voorzieningen	Prognose resultaat	voorraad gronden m^2
Grondexploitaties	17.270	1.788	17.296	1.124.665

We werkten een gedetailleerd overzicht van de grondexploitaties uit. Daarin staat ook een totale berekening van het weerstandsvermogen dat nodig is.

Op basis van de berekening van het weerstandsvermogen is de 'Reserve exploitatie risico's' niet toereikend. Op concernniveau is dat echter wel het geval. Zie paragraaf Weerstandsvermogen.

Scenario's

Om schommelingen in de markt weer te geven werkten we naast de normale berekening twee scenario's uit.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

	scenario 1	scenario 2
Vertraging in de uitgifte	1 jaar	2 jaar
Extra kostenstijging per jaar	1%	2%
Opbrengstdaling	geen	0,5% vanaf 2025
Rentestijging	tot 2% in 2029	tot 2,5% in 2029

De uitkomst van deze scenario's is:

Woningbouwlocaties *(bedragen x € 1.000)*	Prognoseresultaat exploitatie	 scenario 1	 scenario 2
Schoenmakershoek-Oost	16	-186	-865
Spoorzone Juvenaat	140	0	0
De Streek	283	0	0
Haansberg deelgebied 1 (Oost)	3.303	2.899	1.560
Haansberg deelgebied 2 (Zuid)	26	-8.068	-24.913
Haansberg deelgebied 3 (Zuid-West)	0	-637	-765
Haansberg deelgebied 5 (Noord)	6.655	-1.409	-17.074
Nobelaer	242	325	318
Woningbouwlocaties	**10.665**	**-7.076**	**-41.739**
Bedrijventerreinen			
Vosdonk-Zuid	6.503	6.474	6.414
Vosdonk Noord	128	-519	-1.696
Bedrijventerreinen	**6.631**	**5.955**	**4.718**
Totaal	**17.296**	**-1.121**	**-37.021**

Risico's grondexploitatie per 31-12-2025

weerstandcapaciteit *(bedragen x € 1.000)*	m2 / boekwaarde		 benodigd	
Grond € 15 per m2	1.124.655	€ 16.870	50%	€ 8.430
Boekwaarde grond 25%	€ 70.490	€ 17.620	50%	€ 8.810
Benodigde weerstandscapaciteit				**€ 17.240**
Voorziening exploitatietekorten				€ 0
Benodigde weerstandscapaciteit				**€ 17.240**

Woningbouwlocaties *(bedragen x € 1.000)*	 boekwaarde	 m²
Nobelear	-242	0
Schoenmakershoek-Oost	5.682	26.700
Haansberg deelgebied 1 (Oost)	5.661	67.660
Haansberg deelgebied 2 (Zuid)	31.377	360.180
Haansberg deelgebied 3 (Zuid-west)	972	154.565
Haansberg deelgebied 5 (Noord)	10.250	262.700
Woningbouwlocaties	**53.700**	**871.805**
Bedrijventerreinen		
Vosdonk-Zuid	-592	4.650
Vosdonk Noord	13.299	80.550
Bedrijventerreinen	**12.707**	**85.200**
Totaal	**66.407**	**957.005**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Materiële vaste activa	boekwaarde	m²
Hilsebaan	70	11.925
Haansberg deelgebied 4 (Noord-West)	3.718	92.025
Meeuwisdijk	295	63.700
Totaal	**4.083**	**167.650**

Totaal	boekwaarde	m²
Totaal exploitatiegebieden	**70.490**	**1.124.655**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Investeringen

Overzicht kredieten

Om de gewenste maatschappelijke effecten binnen de programma's te realiseren zijn investeringen nodig.
In deze paragraaf staat het beleid en de ontwikkelingen van de investeringen.

Het verloop van de investeringskredieten is in 2025 als volgt:

Programma *(bedragen x € 1.000)*	Beschikbaar gesteld	Uitgaven t/m 2024	Uitgaven 2025	Afgesloten 2025	Aanpassing 2026	Beschikbaar 2026
1. Eigentijds bestuur	8.864	-1.690	-4.530	-29		2.614
2. Sociaal	20.932	-18.969	-269			1.693
3. Ruimte voor wonen	90.658	-13.412	-11.970	20		65.295
5. Duurzaam denken en doen	1.121	-170	-92	1		860
Totaal	**121.574**	**-34.241**	**-16.862**	**-8**	**0**	**70.462**

De grootste investeringsuitgaven 2025:

(bedragen x € 1.000)	
Stadskantoor	4.216
Omgevingsvisie	3.192
Investeringen verhardingen	2.342
Gemeentelijk Waterplan	2.157
Voorbereiding tunnel en randweg	1.595
Herontwikkeling Oude Kerkstraat	1.440
Diverse investeringen	1.920
Totaal	**16.862**

Afgesloten kredieten

In 2025 sloten we 9 kredieten af. Bij deze kredieten gaven we € 8.000 minder uit dan verwacht. Dit bedrag valt vrij.
Een overzicht van de kredieten die we afsloten staat hier.

Aanpassing kredieten

Voor de kredieten die we meenemen naar 2026 geldt dat het oorspronkelijke beschikbare budget gelijk blijft.
We pasten geen kredieten aan.

Beschikbare kredieten

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

(bedragen x € 1.000)	
Omgevingsvisie	37.891
Gemeentelijk Waterplan	11.025
Investeringen verhardingen	5.164
Flexibele woningen	1.808
Renovatie vloer parkeergarage	1.272
School de 4 Heemskinderen	1.223
Maatschappelijke accomodaties	1.214
Investeringen openbare verlichting	1.166
Diverse investeringen	9.699
Totaal	**70.462**

Een uitgebreide specificatie van deze kredieten staat hier.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Kredieten overgenomen naar 2026

Programma 1. Eigentijds bestuur en dienstverlening op maat in Etten-Leur

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
Maatschappelijke accommodaties	1.000	11	989	Er is gestart met de voorbereidingen voor scouting Paulus (Kokkestraat) en de herontwikkeling van de Lambertusstraat.
Vervanging wagenpark IP 2024	694	34	660	De aanbesteding heeft onvoldoende wagens opgeleverd. De aanbesteding is opnieuw gestart en afgerond, maar de wagens zijn nog niet geleverd.
Herinrichting begane grond Stadskantoor	5.266	4.670	596	Project is nagenoeg afgerond
Nieuwbouw Gemeentewerf	225	3	222	Project is in voorbereiding.
Vervanging werkplek	250	138	112	Project loopt.
Vervanging wagenpark IP 2025	73	0	73	Aanbesteding start in 2026.
Aanbouwdelen tractor	40	0	40	De onderdelen zijn nog niet geleverd.
Mobile devices	60	90	-31	Dit krediet is voor de aanschaf van mobiele apparatuur voor 2025 en verder.
Verduurzaming Stadskantoor	700	747	-47	Project loopt samen op met herinrichting begane grond. Nagenoeg afgerond.
Totaal	**8.308**	**5.693**	**2.614**	

Programma 2. Sociaal Etten-Leur

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
School de 4 Heemskinderen (extra lokalen)	1.300	77	1.223	De bouw van de extra lokalen wordt in 2026 afgerond.
Nieuwbouw Nobelaer	19.273	18.955	317	Nieuwbouw is gestart in tweede kwartaal 2020. Het gebouw werd 24 december 2021 opgeleverd. De openstaande verplichtingen lopen vertraging op. Waarschijnlijk worden deze pas in 2026 afgewerkt.
Vervanging textielcontainers	125	14	111	Alle textielcontainers worden vervangen in 2026.
Vervanging glascontainers	134	28	106	Alle glascontainers worden vervangen in 2026.
MFA Haansberg	100	163	-63	Project is in voorbereiding.
TOTAAL	**20.932**	**19.237**	**1.694**	

Programma 3. Ruimte voor wonen en leven in Etten-Leur

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
Omgevingsvisie	40.000	3.591	36.409	De uitbreidingsplannen volgens de Omgevingsvisie vergen uitbreiding van de bestaande hoofdwegenstrucuur. Voor de aanleg van onder andere een tunnel en randwegen zijn grootschalige grondverwervingen noodzakelijk.
VGRP	14.813	3.789	11.025	Project is in voorbereiding.
Investeringen verhardingen	7.630	2.467	5.164	Dit doorlopend krediet is bedoeld voor diverse civiele werken.
Flexibele woningen	3.500	1.692	1.808	Het krediet voor de realisatie van 100 flexwoningen wordt in 2026 afgerond.
Omgevingsvisie, verbetering wegenet	1.304	18	1.286	Voor de uitbreidingsplannen uit de Omgevingsvisie moet de bestaande hoofdwegenstrucuur aangepast worden. We bereiden deze uitbreidingen en aanpassingen voor.
Renovatie vloer parkeergarage	1.300	28	1.272	Extra keuring is uitgevoerd. We wachten nog op een rapport om eventueel werkzaamheden te

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
				combineren. Hierna wordt de aanbesteding opgestart. Werkzaamheden starten in 2026.
Investeringen BON Openbare verlichting	1.952	787	1.166	In 2026 wordt de verledding van de openbare verlichting in andere wijken opgepakt.
Oeverbescherming Leurse Vaart	875	0	875	De voorbereiding van dit project wordt in 2026 opgestart.
Rotonde Concordialaan / Hoevenseweg / Oude Grind	800	14	786	Aanpassen rotonde Concordialaan en Hoevenseweg en aanleggen van een rotonde Hoevenseweg-Oude Grind voor nieuwe ontsluiting Haansberg.
N640 rotonde, aansluiting, VRI's	730	13	717	Dit project voeren we samen uit met de Provincie. Project is uitgesteld.
Voorbereiding aanleg spoorondergang en randweg	2.500	1.901	599	Project is in voorbereiding.
Voorbereiding hoofdwegenstructuur	750	172	578	Voor de uitbreidingsplannen uit de Omgevingsvisie moet de bestaande hoofdwegenstructuur aangepast worden.
Mobiliteitsplan	469	40	429	De bereikbaarheid en leefbaarheid worden verbeterd.
Investeringen BON Speeltoestellen	547	109	438	Niet al het werk uitgevoerd. Restant overzetten naar krediet 2026.
LED-verlichting parkeergarage	450	54	396	Project liep vertraging op, wordt afgerond in 2026.
Herinrichting Omgang	400	6	394	Project is in voorbereiding.
Herontwikkeling Oude Kerkstraat	3.000	2.650	350	Het voormalige Fri-Jado terrein wordt door het Grondbedrijf herontwikkeld. Voor de extra duurzaamheidswensen en civieltechnische aanpassingen wordt een bijdrage uit algemene middelen geleverd.
Verlichting Liesbosweg en Bolwerk	450	117	333	Project is in voorbereiding.
Herontwikkeling Markt 13 - parkeren Dreef	812	483	329	Het voormalige pand van de Aldi is gekocht en gesloopt. Een gedeelte van het vrijkomende terrein is verkocht als bouwkavel. De aangrenzende kavel moet nog ontwikkeld worden.
Vervanging automaten parkeergarage	500	216	284	Er komt nog een aanvulling op de automaten en nieuwe roldeuren.
N389 (wegvakkentheorie)	250	1	249	Provincie Noord-Brabant voert dit project in 2027 uit. We betalen een bijdrage aan de provincie.
Oderkerkpark	766	616	150	Project is in uitvoering.
Investeringen Westpolderplas	150	11	139	In 2026 wordt bekeken wat de maatregelen zijn om de Westpolderplas aan alle eisen te laten voldoen.
Herontwikkeling Stationsomgeving	3.371	3.276	95	Vergroening van de omgeving moet nog plaatsvinden als de bouwwerkzaamheden klaar zijn. Dit is op zijn vroegst 2026. € 100.000 is hiervoor voldoende.
Zwaaikom Leurse Haven	56	1	55	De voorbereiding van dit project wordt in 2026 opgestart.
Vervanging schuurmachine parkeergarage	52	0	52	Schuurmachine wordt in 2026 gekocht.
Vervanging VRI Europalaan-Parklaan	32	0	32	Project is in voorbereiding.
Vervanging VRI Schoonhout - Plantijnlaan	200	174	26	Project is in uitvoering.
Vervangen Slickbrug	150	155	-5	Project is in uitvoering.
TOTAAL	**87.809**	**22.381**	**65.431**	

Programma 5. Duurzaam denken en doen in Etten-Leur

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie	526	24	502	Projecten in de openbare ruimte worden klimaatadaptief gemaakt.
Vervanging 1-2G naar 5G containers	340	189	151	De paslezers van de ondergrondse containers worden geupdate van 2G naar 5G. Het project wordt naar verwachting in 2026 afgerond.
Hekwerk hondenuitlaatterrein	78	8	70	Dit budget is bestemd voor het herstellen en aanleggen van de hondenuitlaaterreinen.
TOTAAL	**944**	**221**	**723**	
OVERGENOMEN NAAR 2026	**117.993**	**47.532**	**70.462**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Kredieten beëindigd in 2025

Programma 1. Bestuur en dienstverlening

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
Vervanging materiaal verkiezingen	25	0	25	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
Aanpassing wanden en toegankelijkheid Stadskantoor	194	181	13	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
Vervanging gladheidsmaterieel	338	347	-9	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
TOTAAL	**557**	**528**	**29**	

Programma 3. Ruimte voor wonen en leven in Etten-Leur

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
Investeringen verhardingen	301	283	18	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
Reconstructie Spoorlaan	1.223	1.221	2	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
Uitbreiding project Van 't Hoffstraat	280	280	0	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
VGRP	1.078	1.097	-19	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
Oderkerkpark	102	122	-21	Project is afgerond voor wat betreft sport- en speelvoorzieningen.
TOTAAL	**2.984**	**3.003**	**-20**	

Programma 5. Duurzaam denken en doen in Etten-Leur

Investering *(bedragen x € 1.000)*	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2025	Beschikbaar 31-12-2025	Toelichting
Cameratoezicht bij afvalparkjes	40	41	-1	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
TOTAAL	**40**	**41**	**-1**	

TOTAAL BEËINDIGD	**3.581**	**3.572**	**8**	

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Openbaarheid

Openbaarheid

Op 1 mei 2022 trad de Wet open overheid (Woo) in werking als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur.
De Woo richt zich op een transparante overheid: overheidsinformatie moet goed vindbaar, uitwisselbaar en eenvoudig te ontsluiten zijn. De Woo bestaat uit drie hoofdonderdelen: de passieve openbaarmaking, de actieve openbaarmaking en het op orde brengen en houden van de informatiehuishouding. In 2027 moet het deel actieve openbaarmaking volledig ingevoerd zijn en in 2030 moet het informatiebeheer op orde zijn.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek informatie openbaar maakt. In 2025 namen we 53 Woo-verzoeken in behandeling.

Actieve openbaarmaking

Actieve openbaarmaking betekent dat de gemeente uit eigen beweging informatie openbaar maakt. De wet verplicht ons om 11 informatiecategorieën openbaar te maken.

Zo proberen we onze inwoners, ondernemers en overige partners zo goed mogelijk te informeren over de bij ons beschikbare informatie. Veel informatie maken we al actief openbaar. Dit zijn bijvoorbeeld organisatiegegevens, lokale regelgeving, officiële bekendmakingen zoals vergunningen, raadsbesluiten en raadsinformatie, collegebesluiten, financiële gegevens en omgevingsplannen.

De actuele stand van zaken van de actieve openbaarmaking van Etten-Leur is te vinden op de Woo-index en op onze gemeente website. In 2025 namen we een nieuw publicatieplatform in gebruik. Zo wordt de informatie die we actief openbaar maken nog beter vindbaar en bruikbaar.

Financieel

Via het gemeentefonds ontvangen we geld voor de invoering van de Woo. We gebruiken dit om de veranderingen in onze informatie- en automatiseringsvoorzieningen op orde te brengen en door te ontwikkelen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Subsidies

Subsidies

De paragraaf Subsidies bevat twee onderdelen. De gemeente verstrekt aan partners subsidie, omdat zij doelen van het gemeentelijk beleid realiseren. De gemeente spant zich ook in om zelf subsidies te verwerven.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Verstrekte subsidies

(bedragen x € 1)	Aangevraagd	Toegekend en betaald
In 2025 verleenden we de volgende subsidies	**8.375.506**	**8.715.081**

Cultuur en kunstbeoefening - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Nieuwe Nobelaer (verbeterplan)	460.000	460.000
Stichting Nieuwe Nobelaer (verbeterplan indexatie)	50.000	50.000
Stichting Nieuwe Nobelaer (verbeterplan decentralisatiegelden)	133.449	133.449
Totaal Cultuur en kunstbeoefening - incidenteel	**643.449**	**643.449**

Cultuur en kunstbeoefening - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
De Nobelaer B.V.	3.509.233	3.536.569
Totaal Cultuur en kunstbeoefening - structureel	**3.509.233**	**3.536.569**

Energie-advies warmte scan en uitvoering isolatiemaatregelen - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Individuele verstrekkingen	0	199.303
Totaal Energie-advies warmte scan en uitvoering isolatiemaatregelen - incidenteel	**-**	**199.303**

Huur- en exploitatiesubsidie - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
ASE (de Linde)	19.650	19.650
De Nobelaer B.V.	133.110	134.146
Diverse gebruikers Slotlaan	18.820	18.821
IVN Huursubsidie	24.960	24.960
Scouting Paulus Etten-Leur	16.745	16.745
Scouting Tarcisius Etten-Leur	18.227	18.277
Scoutinggroep Lambertus Etten-Leur	26.803	18.858
Stichting Alzheimer Nederland	1.600	1.600
Stichting Instuif "Het Zorgenkind"	665	665
Stichting Jeugdland	32.560	32.560
Stichting Wijkbelang Centrum-Oost	1.850	1.850
Vereniging Buurtbelang Banakkers	3.000	3.000
Vereniging Buurtbelang Grauwe Polder	57.969	56.725
Wijkvereniging Centrum West	24.259	48.514
Wijkvereniging Hooghuis 23	3.125	3.125
Stichting Ut Proatuis	18.768	18.768
Totaal Huur- en exploitatiesubsidie - structureel	**402.113**	**418.265**

Subsidieregeling Leefbaarheid - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Buurtvereniging de Haansberg	3.650	3.650
Buurtvereniging De Zandspui	5.000	5.000
Wijkvereniging buurtbelang Grauwe Polder	15.000	15.000
Stichting Aktiviteiten Lionsclub Etten-Leur	3.900	3.900
Stichting Samenwerkingsplatform Etten-Leur	4.700	4.700
Katholieke basisschool De Pontus	5.000	5.000
St. Natuur-en Milieueducatie Etten-Leur	5.000	-
Beleefakker met Van Gogh labyrint	5.000	5.000
Jeu de boulesbaan terrein GGZ Breburg	4.000	4.000
CV Te Gek	5.000	5.000
Mommunity	500	500
Buurtschap Hilsebergen	800	800
Diversen	8.155	5.705
Totaal Subsidieregeling Leefbaarheid - incidenteel	**65.705**	**58.255**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Subsidieregeling Overig - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Seniorenraad Etten-Leur	3.250	3.250
Stichting Sportservice Noord-Brabant	2.700	2.700
Vereniging Buurtbelang Grauwe Polder	2.615	2.615
Stichting Swing	1.800	1.800
Avoord Zorg & Wonen	9.491	9.491
Hockeyclub Etten-Leur	5.000	5.000
Stichting Aktiviteiten Lionsclub Etten-Leur	5.000	5.000
Stichting van Alle Markten Thuis	5.000	5.000
Het Anbarg	5.000	5.000
Stichting Jeugdeducatiefonds	10.000	10.000
Van Geet circusproducties BV	3.000	3.000
Van Gool fysiotherapie	10.058	10.058
Fysiotherapie Medisport B.V.	5.749	5.749
Stichting Carnaval op de Markt Etten-Leur	5.500	5.500
Fizzio	1.514	1.514
Surplus Welzijn	28.193	28.193
OBS de Toverlaars	5.000	5.000
Katholieke basisschool De Pontus	5.000	5.000
OBS de Leest	5.000	5.000
Spreekgeluk	11.598	11.598
Stichting Petje af	30.000	30.000
Stichting Epic Youth	2.500	2.500
Totaal Overig - incidenteel	**162.967**	**162.967**

Subsidieregeling Overig - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Energiecoöperatie DuurSaam Etten-Leur	20.550	7.700
Radar	40.566	40.566
Stichting Sportservice Noord-Brabant	197.396	194.000
Stichting Vincent van Gogh Etten-Leur	15.000	15.000
Streekomroep	32.377	32.377
Veilig Verkeer Nederland afdeling Etten-Leur	13.450	12.500
Totaal Overig - structureel	**319.340**	**302.145**

Subsidieregeling Armoedepreventie en armoedebestrijding - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Monisha	1.500	0
Subsidieregeling Armoedepreventie en armoedebestrijding - incidenteel	**1.500**	**-**

Subsidieregeling Armoedepreventie en armoedebestrijding - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Leergeld Noord-West Brabant	34.500	34.500
Subsidieregeling Armoedepreventie en armoedebestrijding - structureel	**34.500**	**34.500**

Subsidieregeling Buurtbusverenigingen - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Buurtbusvereniging Prinsenbeek	1.000	1.000
Buurtbusvereniging Zundert-Etten-Leur-Zevenbergen (Lijn ZEZ)	1.000	1.000
Vereniging Wijkbus Etten-Leur	400	400
Subsidieregeling Buurtbusverenigingen - structureel	**2.400**	**2.400**

Subsidieregeling Cultuur - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Nathan Markuszower Theaterproducties	5.000	0
Stichting Leut op ut Plein	11.000	7.500
Stichting Carnaval op de Markt Etten-Leur	15.000	7.500
Totaal Subsidieregeling Cultuur - incidenteel	**31.000**	**15.000**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Subsidieregeling Cultuur - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Constantia	8.100	8.100
Oranjestichting Etten-Leur	2.515	3.450
Orgelkring	1.455	1.455
Orkest Pro Musica	950	950
Sint Nicolaas vereniging Etten-Leur	1.200	1.200
St Carnavalsoptocht Etten-Leur	6.000	6.000
Stichting Heemkundig Streekmuseum Jan Uten Houte / Museum Paulushofje	15.600	13.800
Stichting Vincent van Gogh Etten-Leur	10.000	10.000
Theatergroep Josjes	1.100	1.100
TheatrEL	900	900
Toneelgezelschap Mag 't licht uit	550	550
Stichting Carnaval op de Markt Etten-Leur	3.000	3.000
Totaal Subsidieregeling Cultuur - structureel	**51.370**	**50.505**

Subsidieregeling Gemeente en Rijksmonumenten - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Individuele verstrekkingen	0	13.057
Monumentenwacht (inspecties)	0	9.495
Totaal Subsidieregeling Onderhoud monumenten - incidenteel	**-**	**22.552**

Subsidieregeling Groene daken- incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Individuele verstrekkingen	0	1.890
Totaal Subsidieregeling Groene daken incidenteel	**-**	**1.890**

Subsidieregeling Jeugdactiviteiten - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Scouting Paulus Etten-Leur	8.350	8.350
Scoutinggroep Lambertus Etten-Leur	8.644	8.644
Stichting Jeugdland	7.500	7.500
Totaal Subsidieregeling Jeugdactiviteiten - structureel	**24.494**	**24.494**

Subsidieregeling Maatschappelijke ondersteuning - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Avoord (preventieve huisbezoeken)	3.200	3.200
Avoord (schaapskooi)	2.000	2.000
EHBO vereniging Johannes de Deo	880	880
KBO Kring gemeente Etten-Leur	4.750	4.750
Stichting Alzheimer Nederland	1.650	1.650
Stichting GGz Breburg Groep Aanlopen	93.168	93.168
Stichting GGz Breburg Groep preventieve programma's	29.471	28.543
Stichting GGz Breburg Groep Stekkie	76.685	76.685
Stichting GGz Breburg Groep Wijk GGZ	122.111	122.111
Stichting Hartveilig Etten-Leur	8.500	8.500
Stichting Instuif "Het Zorgenkind"	4.720	4.295
Stichting Slachtofferhulp Nederland	17.252	17.252
Totaal Subsidieregeling Maatschappelijke ondersteuning - structureel	**364.387**	**363.034**

Subsidieregeling Sport - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
T.C. "De Vijfhuizen"	10.000	10.000
Ponyclub Concordia Florebit	121.000	121.000
Totaal Sport - incidenteel	**131.000**	**131.000**

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Subsidieregeling Sport - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Badmintonclub Saturnus	2.700	1.950
Etten-Leurse Basketball Club	5.000	3.500
Korfbalvereniging Focus	4.400	3.800
Sportvereniging DIO Etten-Leur	9.117	6.550
Sportvereniging Rowi	1.664	1.552
Stichting Sportgala	3.709	3.709
Stichting Wielertopsport Etten-Leur	4.814	4.818
T.C. "De Vijfhuizen"	8.504	0
Tafeltennisvereniging Tanaka	3.000	2.250
Tennis- en padelclub Etten-Leur	8.750	3.750
VV Internos	11.250	5.250
Zwem- en waterpolo club DIO	3.250	3.250
Totaal Subsidieregeling Sport - structureel	**66.158**	**40.379**

Subsidieregeling Wijkverenigingen - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Buurtbelang de Keen	500	500
Buurtvereniging "D'n Donk"	125	125
Buurtvereniging de Haansberg	125	125
Buurtvereniging De Zandspui	125	125
Buurtvereniging Grauwe Polder	350	350
Buurtvereniging rondom de Bremberg	125	125
Katholieke Bond van Ouderen Afdeling Etten-Leur Centrum/Zuid	500	500
Katholieke Bond van Ouderen Afdeling Leur	2.000	2.000
Katholieke Bond van Ouderen Afdeling Leur	500	500
KBO Kring gemeente Etten-Leur	500	500
Stichting Seniorenraad Etten-Leur	500	500
Stichting Wijkbelang Centrum-Oost	10.255	9.755
Vereniging Buurtbelang Banakkers	9.175	8.975
Vereniging Buurtbelang Grauwe Polder	500	1.000
Vrouwen van Nu	500	500
Wijkvereniging Etten-Leur noord	11.700	11.700
Wijkvereniging Grient/Sanderbanken	500	500
Wijkvereniging Schoenmakershoek	20.400	5.650
Buurtschap Hilsebergen	125	125
Katholieke bond van ouderen	0	500
Totaal Subsidieregeling Wijkverenigingen - structureel	**58.505**	**44.055**

Subsidieregeling Surplus - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Surplus (project mantelzorgwaardering)	4.664	4.664
Totaal Subsidieregeling Surplus - incidenteel	**4.664**	**4.664**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Subsidieregeling Surplus - structureel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Stichting Surplus (7x24 uur bereikbaarheid en buurtbemiddeling)	529.902	529.902
Stichting Surplus (EL voor elkaar, informele zorg)	496.579	496.579
Stichting Surplus (exploitatie jongerencentrum)	5.000	5.000
Stichting Surplus (formulierenteam)	42.783	42.783
Stichting Surplus (frontoffice Centrum voor Jeugd en Gezin)	24.000	24.000
Stichting Surplus (huur jongerencentrum)	5.968	5.840
Stichting Surplus (jeugd- en jongerenwerk)	525.907	525.907
Stichting Surplus (meedenkcoaches)	222.655	222.655
Stichting Surplus (project De Linde)	155.035	155.035
Stichting Surplus (project mantelzorgwaardering)	45.000	45.000
Stichting Surplus (Samen Scheiden)	18.783	18.783
Stichting Surplus (budgetcoaching, vroeg erop af)	203.601	203.601
Stichting Surplus (Voorleesexpress Spel aan Huis)	83.295	83.295
Stichting Surplus (wijkwerk)	144.213	144.213
Totaal Subsidieregeling Surplus - structureel	**2.502.721**	**2.502.593**

Subsidieregeling isolatiemaatregelingen DEFG woningen - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Individuele verstrekkingen	0	141.054
Totaal Subsidieregeling isolatiemaatregelingen DEFG woningen - incidenteel	**-**	**141.054**

Subsidieregeling zonnepanelen huurders wooncoöperatie - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Individuele verstrekkingen	0	13.350
Subsidieregelinge zonnepanelen huurders wooncoöperatie - incidenteel	**-**	**13.350**

Vangnetregeling energiekosten maatschappelijke instellingen 2023 - incidenteel *(bedragen x € 1)*	Aangevraagd	Toegekend en betaald
Unitas (energiecompensatie 2023)	0	2.659
Totaal Vangnetregeling energiekosten maatschappelijke instellingen 2023 - incidenteel	**-**	**2.659**

Ontvangen subsidies

We vragen alleen de subsidies aan die passen in en bijdragen aan ons eigen beleid. Bij een groot deel van de subsidiemogelijkheden is er sprake van cofinanciering. Dat betekent dat de subsidie wordt verstrekt onder de voorwaarde dat de gemeente een deel van het benodigde bedrag bijdraagt. Als de gemeente niet in staat is geld bij te dragen, maken we geen aanspraak op cofinanciering.

Hieronder staat het overzicht van de ontvangen subsidies.

Verstrekker *(bedragen x € 1)*	Project	Ontvangen 2025
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Tijdelijke regeling klimaat en energiebeleid	1.260.088
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Gezond en actie leven akkoord	679.126
Gemeente Breda	Integraal zorgakkoord	304.795
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Aanpak energiearmoede	70.199
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed	68.026
Provincie Noord-Brabant	Mensgerichte maatregelen - Mobiliteitsprogramma	54.718
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Informatiepunt Digitale Overheid	43.698
Kunstbalie	Verantwoording cultuureducatie	27.193
Totaal		**2.507.843**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders legt ieder jaar verantwoording af aan de gemeenteraad van Etten-Leur over het gevoerde beleid.
De jaarrekening is hiervan de financiële vertaling.

1. Lasten en baten per programma

1.1 Totaaloverzicht

Dit totaaloverzicht geeft inzicht in de lasten en baten per programma voor de jaarrekening 2025. Ook geeft het inzicht in het saldo van de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en de mutaties in de reserves. Deze gegevens staan naast de gewijzigde begrotingscijfers 2025. De verschillende onderdelen lichten we toe.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025		Begroting 2025 na wijziging		Rekening 2025		Resultaat
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**2025**
1. Eigentijds bestuur en dienstverlening	-3.725	1.480	-2.727	1.189	-2.931	1.611	-1.320
2. Sociaal	-58.575	6.143	-65.581	10.914	-64.338	10.949	-53.389
3. Ruimte voor wonen en leven	-26.843	12.740	-46.893	31.671	-42.446	30.057	-12.389
4. Economie en werk	-29.156	14.992	-29.921	15.698	-29.646	15.708	-13.938
5. Duurzaam denken en doen	-12.837	7.819	-13.035	8.334	-13.763	9.117	-4.647
Subtotaal programma's	**-131.137**	**43.174**	**-158.157**	**67.806**	**-153.125**	**67.442**	**-85.683**
Algemene dekkingsmiddelen							
Lokale heffingen	0	10.930	0	11.115	0	11.127	11.127
Uitkering Gemeentefonds	0	97.602	0	104.299	0	105.062	105.062
Dividenden	0	9	0	21	0	25	25
Saldo financieringsfunctie	-2.716	32	-1.962	32	-1.961	86	-1.875
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**-2.716**	**108.573**	**-1.962**	**115.467**	**-1.961**	**116.300**	**114.338**
Overhead	-18.237	2.794	-18.251	2.702	-19.146	2.880	-16.266
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	-18	0	-18
Post onvoorzien	-150	0	-100	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	**-152.239**	**154.541**	**-178.470**	**185.975**	**-174.249**	**186.622**	**12.372**
Toevoeging en onttrekkingen reserves	-3.434	1.132	-6.419	5.510	-14.580	10.220	-4.360
Resultaat	**-155.673**	**155.673**	**-184.889**	**191.485**	**-188.829**	**196.841**	**8.012**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

1.2 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de lokale heffingen, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, dividenden en het saldo uit de financieringsfunctie.

1.2.1 Lokale heffingen

Lokale heffingen *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2024	Raming begroting 2025	Actuele begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
Onroerendezaakbelasting	9.919	10.631	10.816	10.841	24
Hondenbelasting	187	167	167	165	-1
Precariobelasting	41	48	48	40	-8
Toeristenbelasting	80	84	84	81	-3
Totaal lokale heffingen	**10.228**	**10.930**	**11.115**	**11.127**	**12**

1.2.2 Uitkering Gemeentefonds

De uitkering Gemeentefonds is het geld dat gemeenten van het Rijk ontvangen om hun taken uit te voeren.

Uitkering gemeentefonds *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2024	Raming begroting 2025	Actuele begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
Uitkering gemeentefonds	97.498	97.602	104.299	105.062	763

Deze uitkering mogen we overal voor inzetten. De actuele begroting voor de uitkering Gemeentefonds baseren we op de septembercirculaire 2025 en tegen actuele prijzen. Dit betekent dat we in de begroting van de algemene uitkering de loon- en prijsontwikkeling van de rijksuitgaven meenemen.

1.2.3 Dividenden

Jaarlijks ontvangen we dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Dividenden *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2024	Raming begroting 2025	Actuele begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
Bank Nederlandse Gemeenten	21	9	21	25	3

1.2.4 Financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie verstaan we het verschil tussen de te betalen en te ontvangen rente.

Financieringsfunctie *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2024	Raming begroting 2025	Actuele begroting 2025	Rekening 2025	Verschil
Rentelasten	-1.810	-2.716	-1.962	-1.961	0
Rentebaten	147	32	32	86	55
Totaal financieringsfunctie	**-1.663**	**-2.684**	**-1.930**	**-1.875**	**55**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

1.3 Post onvoorzien

in de begroting 2025 namen we voor onvoorzien € 150.000 op.
Hoe we dit geld gebruikten staat hieronder.

Begrotingswijziging *(bedragen x € 1.000)*	raads-vergadering	Onderwerp	
Begroting 2025			150
3e begrotingswijziging 2025 (2e bestuursrapportage)	10-11-2025	Subsidie Carnaval	-15
3e begrotingswijziging 2025 (2e bestuursrapportage)	10-11-2025	Baronie samenwerking	-35
Totaal			**100**

1.4 Overhead

Gemeenten zijn verplicht de overhead centraal in de begroting en jaarrekening op te nemen. De definitie van overhead is hier: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Het gaat dan op hoofdlijnen om de volgende kosten:

- huisvesting en facilitaire zaken (inclusief beveiliging);
- leidinggevenden primair proces;
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief griffie);
- informatievoorziening en automatisering;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primair proces.

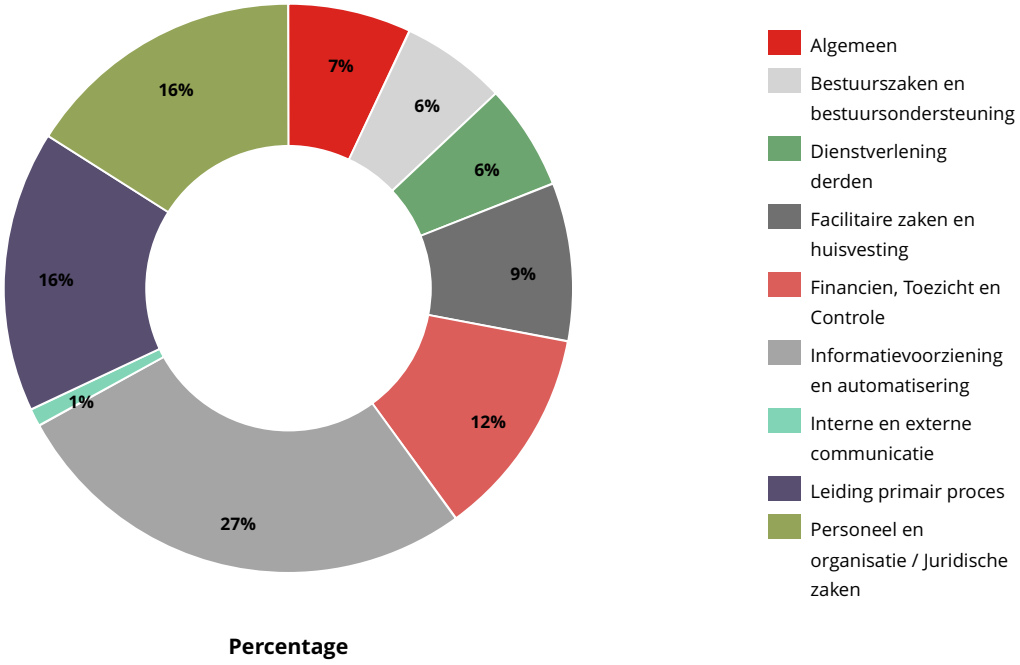
De inkomsten die we met overhead genereren (bijvoorbeeld door dienstverlening) brengen we in mindering op de kosten.

Opbouw overhead	Raming begroting 2025	Actuele begroting 2025	Rekening 2025
Totale overheadkosten	-18.237	-18.251	-19.146
Totale overheadinkomsten (met name dienstverlening RWB, Werkplein en Zundert)	2.794	2.702	2.880
Totale overhead	**-15.443**	**-15.549**	**-16.266**
Toerekening aan investeringen, grondexploitaties en voorzieningen	1.167	1.208	1.137
Netto saldo overhead	**-14.276**	**-14.341**	**-15.129**

De totale overheadkosten bedroegen € 19,1 miljoen. In de grafiek ziet u de procentuele opbouw van de overhead.

Omdat we met de overhead ook inkomsten genereren is de totale overhead € 16,3 miljoen.
In de begroting was dat € 15,5 miljoen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

1.5 Vennootschapsbelasting

Belastingplichtige activiteiten voor de vennootschapsbelasting zijn: grondbedrijf, verkoop van reststromen uit huishoudelijk afval, parkeergarage en straatparkeren. Het resultaat op straatparkeren is echter wel vrijgesteld. Op basis van zeer voorzichtige uitgangspunten nemen we ook de aanleg van rioolaansluitingen, de aanleg van in- en uitritten en het resultaat op reclame-uitingen in de aangiften vennootschapsbelasting op. Voor het resultaat op reclameuitingen is bezwaar aangetekend tegen de definitieve aanslagen vennootschapsbelasting 2021 tot en met 2023.

We dienden de aangiften vennootschapsbelasting tot en met 2023 in. Definitieve aanslagen werden opgelegd tot en met 2023.

Voor 2024 en 2025 is al vennootschapsbelasting betaald via de voorlopige aanslagen. De voorlopige aanslagen voor 2024 en 2025 zijn naar verwachting te hoog vastgesteld. Op basis van de conceptberekeningen verwachten we een restitutie.

1.6 Overzicht incidentele baten en lasten

Bij het opstellen van de jaarrekening stellen we een overzicht van incidentele baten en lasten op. We doen dit om te beoordelen of er sprake is van materieel evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten). Dit overzicht gebruikt de provincie voor hun beoordeling als toezichthouder.

In hoofdlijn zijn alle baten en lasten structureel. Of een bedrag incidenteel is, is afhankelijk waarvoor dit bedrag bedoeld is.
Ook moet er sprake zijn van een duidelijke einddatum. We nemen bedragen op groter dan

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

€ 50.000.
Mutaties in reserves nemen we altijd op.

In de jaarrekening 2025 namen we per programma de volgende incidentele lasten en baten op:

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
Programma 1. Veiligheid	-1.892	1.208
Programma 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-1.022	1.479
Programma 3. Economie	-2.350	648
Programma 4. Onderwijs	-108	0
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie	-3.380	1.406
Totaal	**-8.752**	**4.741**

Programma 1

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Dekking resultaatbestemmingen 2024		843
2. Versterking Algemene reserve	-1.527	
3. Implementatie software burgerzaken (onttrekking reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)		150
3. Implementatie software burgerzaken (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-85	
3. Implementatie software burgerzaken (kosten 2025)	-65	
4. Vitaal en veerkrachtig (onttrekking reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)		26
4. Vitaal en veerkrachtig met elkaar tegen eenzaamheid (kosten 2025)	-26	
5. Kosten automatisering	-144	
5. Reserve automatisering		144
6. Het verhaal van Etten-Leur (ontrekking Nog uit te voeren werkzaamheden)	0	45
6. Het verhaal van Etten-Leur (storting Nog uit te voeren werkzaamheden)	-10	
6. Het verhaal van Etten-Leur (kosten 2025)	-35	
Totaal	**-1.892**	**1.208**

1. Resultaatbestemmingen jaarrekening 2024

Met het vaststellen van de jaarrekening 2024 zijn ook de resultaatbestemmingen vastgesteld. Zie Besluitvorming jaarrekening 2024. In 2025 zetten we dat geld in voor de dekking van uitgaven.

2. Versterking Algemene reserve

We versterkten het eigen vermogen door een storting in de algemene reserve.

3. Implementatie software burgerzaken

Het regionale softwareproject Burgerzaken loopt door in 2026. We storten dit bedrag in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.

4. Herstelfonds Vitaal en Veerkrachtig Etten-Leur

In 2021 was € 1.000.000 over van het Herstelfonds Vitaal en Veerkrachtig. Van dit bedrag gebruikten we in 2025 nog € 26.000.

5. Automatisering

De incidentele automatiseringskosten dekken we uit de reserve automatisering.

6. Het verhaal van Etten-Leur

In 2024 maakten we een start met "Het verhaal van Etten-Leur". In 2026 gaan we verder

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

met de promotie van Etten-Leur. We storten het overschot in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.

Programma 2

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Onttrekking dekkingsreserve Onderwijs		465
2. Lokale onderwijsagenda (onttrekking Nog uit te voeren werkzaamheden)		906
2. Lokale onderwijsagenda (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-685	
2. Lokale onderwijsagenda kosten 2025	-221	
3. Project normaliseren (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-51	
4. Solid collective (ontrekking algemene reserve)		50
4. Solid collective (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-30	
4. Solid collective (kosten 2025)	-20	
5. Evenement TeamNL Sport	-15	
5. Evenement TeamNL Sport (algemene reserve)		15
6. Leefbaarheidsbudget (onttrekking Nog uit te voeren werkzaamheden)		43
6. Leefbaarheidsbudget (storting Nog uit te voeren werkzaamheden)	-42	
6. Leefbaarheidsbudget (kosten 2025)	-58	
Totaal	**-1.022**	**1.479**

1. Onttrekking dekkingsreserve Onderwijs

In de exploitatie nemen we een vast bedrag op voor kapitaallasten onderwijshuisvesting. Voor de kosten boven dit bedrag zetten we de reserve onderwijs in.

2. Lokale onderwijsagenda

De lokale onderwijsagenda is een akkoord tussen gemeente en schoolbesturen. Hierin is vastgelegd hoe onze onderwijspartners en zorg zich verder ontwikkelen de komende jaren. We ontvangen hiervoor een subsidie vanuit de overheid die we in meerdere jaren gebruiken. Via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden nemen we het overschot mee naar 2026.

3. Project normaliseren

Het project Normaliseren jeugd loopt door in 2026. Het budget nemen we via de reserve Nog uit voeren werkzaamheden mee naar 2026.

4. Solid collective

Solid Collective is een initiatief om jong ondernemerschap in Etten-Leur te stimuleren en jong talent aan de gemeente te binden. Omdat er vertraging is, nemen we dit bedrag via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.

5. Evenement TeamNL Sport

We gebruiken het bedrag uit de algemene reserve voor de uitvoering van het college uitvoeringsprogramma om de TeamNL Sport Experience te betalen.

6. Leefbaarheidsbudget

Het bedrag dat we van het leefbaarheidsbudget 2025 overhouden nemen via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Programma 3

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Saldo baten en lasten grondexploitaties	-482	482
2. Reserve infrastructurele oplossingen	-1.500	
3. Verkoop grond Markt / Dreef		166
3. Verkoop grond afwaardering	-368	
Totaal	**-2.350**	**648**

1. Saldo baten en lasten grondexploitaties

Het resultaat binnen de grondexploitaties verrekenen we met de reserves Grondbedrijf. In de begroting en jaarrekening verwerken we het resultaat van het Grondbedrijf budgetneutraal.

2. Storting reserve Infrastructurele oplossingen

Voor toekomstige infrastructurele oplossingen storten we € 1.500.000 in de reserve.

3. Verkoop grond

Bij verkoop van een deel van de grond binnen het project herontwikkeling Markt/Dreef ontstaat een boekverlies.

Programma 4

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Centrumvisie (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-108	
Totaal	**-108**	**0**

1. Centrumvisie

We formuleren een centrumvisie waar we kijken naar het winkelbestand, verblijven in het winkelgebied en verkeer. We gebruikten het bedrag dat we uit 2023 meenamen via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.

Programma 5

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Subsidies duurzaamheidsmaatregelen (ontrekking reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	0	829
1. Subsidies duurzaamheidsmaatregelen (kosten)	-829	
1. Subsidies duurzaamheidsmaatregelen (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-2.082	
2. Toekomstig energiebeleid (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-46	
3. Circulair ambachtscentrum (storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)	-75	
4. Subsidie zonnepanelen (onttrekking reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)		195
4. Subsidie zonnepanelen (kosten 2025)	-195	
5. Project Grote oogst (onttrekking reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)		110
5. Project Grote oogst (kosten 2025)	-110	
6. Schone lucht akkoord (onttrekking reserve Nog uit te voeren werkzaamheden)		43
6. Schone lucht akkoord (kosten 2025)	-43	
7. Verkoop grond en snippergroen		229
Totaal	**-3.380**	**1.406**

1. Subsidie duurzaamheidsmaatregelen

Voor duurzaamheid zijn subsidies beschikbaar tot 2028. Het bedrag dat we in 2025 nog niet gebruikt hebben nemen we via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2. Toekomstig energiebeleid
We gebruiken de uitkering voor het maken van een toekomstbestendig energiebeleid in 2026 en nemen deze via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.

3. Circulair Ambachtscentrum
Het budget voor het uitwerken van de businesscase voor het circulair ambachtscentrum nemen we via de reserve nog uit te voeren werkzaamheden mee naar 2026.

4. Zonnepanelen
In overleg met Alwel werd het budget voor zonnepanelen dit jaar gebruikt.

5. Project Grote oogst
Het project Grote oogst is afgerond.

6. Schone lucht akkoord
Het budget voor het Schone luchtakkoord is besteed.

7. Snippergroen
In 2025 verkochten we snippergroen.

1.7 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves
Een overzicht van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves staat hier.

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves zijn in principe incidenteel.
Dat geldt niet wanneer het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves (kapitaallasten).

Onderstaand staan de structurele mutaties in de reserves.

Lasten (stortingen reserves):

(bedragen x € 1.000)	2025
Niet van toepassing	
Totaal stortingen reserves	**0**

Baten (onttrekkingen reserves):

(bedragen x € 1.000)	2025
Dekkingsreserve kapitaallasten Sportvoorzieningen	286
Totaal onttrekkingen reserves	**286**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

1.8 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT verplicht tot het openbaar maken van de salarissen van de zogeheten topfunctionarissen. Tot de topfunctionarissen behoren diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie. Bij gemeenten behoren de gemeentesecretaris en de griffier tot deze topfunctionarissen.

Functiegegevens 2025	***C. Smits***	***W.C.M. Voeten***	***N.J. Reijngoudt***
(bedragen x € 1)	***gemeentesecretaris***	***griffier***	***afdelingshoofd / gemeentesecretaris***
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01-01/01-07	01-01/31-12	01-07/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	76.288	120.292	124.158
Beloningen betaalbaar op termijn	11.219	18.120	18.645
Subtotaal	*87.507*	*138.412*	*142.804*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	121.989	246.000	124.011
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	-	-	-
Bezoldiging	87.507	138.412	142.804
Het bedrag van de overschrijding	-	-	18.793
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	-	-	-

De overschrijding van de toepasselijke WNT-bezoldigingsnorm bij N. J. Reijngoudt komt doordat betrokkene gedurende het verslagjaar zowel een niet-topfunctie als een topfunctie vervulde. Betrokkene was tot en met 30 juni 2025 in dienst als afdelingshoofd en is met ingang van 1 juli 2025 benoemd tot gemeentesecretaris en daarmee aangemerkt als topfunctionaris in de zin van de WNT. Conform de WNT wordt in de verantwoording de bezoldiging over het gehele kalenderjaar opgenomen. De WNT-norm wordt echter naar rato toegepast op de periode waarin sprake is van functievervulling als topfunctionaris. De (schijnbare) overschrijding van de WNT-norm wordt volledig verklaard door de bezoldiging die is genoten in de periode voorafgaand aan de benoeming tot topfunctionaris. Voor de periode van functievervulling als topfunctionaris is geen sprake van een overschrijding van de toepasselijke bezoldigingsnorm.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Functiegegevens 2024 (bedragen x € 1)	*C. Smits gemeentesecretaris*	*W.C.M. Voeten griffier*
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01/31-12	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	136.423	113.732
Beloningen betaalbaar op termijn	22.229	17.980
Subtotaal	*158.652*	*131.712*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	-	-
Bezoldiging	158.652	131.712
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	-	-
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	-	-

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2. Balans

2. Balans

ACTIVA *(bedragen x € 1.000)*	31-12-2024	31-12-2025
A. VASTE ACTIVA		
1. Immateriële vaste activa		
Voorbereidings- en ontwikkelingskosten	1.661	1.900
Totaal immateriële vaste activa	**1.661**	**1.900**
2. Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut		
- investering met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven	25.392	26.840
- overige investeringen met een economisch nut	133.447	107.478
Totaal investeringen met een economisch nut	**158.839**	**134.317**
Investeringen met een maatschappelijk nut	17.670	22.031
Totaal materiële vaste activa	**176.509**	**156.348**
3. Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:	202	202
Overige langlopende leningen uitgeleend geld	1.967	2.359
Totaal financiële vaste activa	**2.168**	**2.560**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**180.338**	**160.808**
B. VLOTTENDE ACTIVA		
1. Voorraden		
a. Grond- en hulpstoffen:	0	0
b. Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	18.755	66.887
minus voorzieningen grondexploitatie	*-1.788*	*0*
c. Gereed product en handelsvoorraden	0	0
Totaal voorraden	**16.967**	**66.887**
2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
a. Vorderingen op openbare lichamen	10.215	12.245
b. Rekening Courant verhoudingen met niet financiële instellingen	375	894
c. Rekening Courant met het Rijk	0	0
d. Overige vorderingen	639	663
minus voorzieningen dubieuze debiteuren	*-607*	*-566*
Totaal vorderingen	**10.623**	**13.235**
3. Liquide middelen	**2**	**2.721**
4. Overlopende activa	**7.053**	**6.879**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**34.645**	**89.723**
TOTAAL ACTIVA	**214.983**	**250.531**

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

PASSIVA *(bedragen x € 1.000)*	31-12-2024	31-12-2025
A. VASTE PASSIVA		
1. Eigen vermogen		
a. Algemene reserves	21.815	27.519
b. Bestemmingsreserves	34.939	40.272
c. Rekeningsaldo	6.677	8.012
Totaal reserves	**63.430**	**75.803**
2. Voorzieningen	**38.503**	**36.592**
3. Langlopende schulden		
a. Opgenomen langlopende geldleningen:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	57.000	70.000
- openbare lichamen	35.000	35.000
b. Waarborgsommen	660	228
Totaal langlopende schulden	**92.660**	**105.228**
TOTAAL VASTE PASSIVA	**194.594**	**217.623**
B. VLOTTENDE PASSIVA		
1. Kortlopende schulden	**5.556**	**15.856**
2. Overlopende passiva		
a. Nog te betalen bedragen	**10.260**	**10.755**
b. Vooruitontvangen bedragen voor uitkeringen met specifiek doel van:		
- Het Rijk	**4.574**	**5.998**
- Overige Nederlandse overheidslichamen	**0**	**170**
c. Overige vooruitontvangen bedragen	**0**	**130**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**20.390**	**32.908**
TOTAAL PASSIVA	**214.983**	**250.531**
Gewaarborgde leningen	279.890	281.974

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit voorbereidings- en ontwikkelingskosten voor grondexploitaties.

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	Correctie boekwaarde 2025	Overboeking naar voorraad 2025	Investeringen 2025	Desinvesteringen 2025	Afschrijving 2025	Bijdragen derden 2025	Boekwaarde 31-12-2025
a. Voorbereidings- en ontwikkelingskosten	1.661	306	-1.661	1.667			-73	1.900
Totaal	**1.661**	**306**	**-1.661**	**1.667**	**0**	**0**	**-73**	**1.900**

2.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit twee onderdelen: investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Deze lichten we hieronder toe.

Investeringen met economisch nut

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	Correctie boekwaarde 2025	Overboeking naar voorraad 2025	Investeringen 2025	Desinvesteringen 2025	Afschrijving 2025	Bijdragen derden 2025	Boekwaarde 31-12-2025
a. Gronden en terreinen	39.006		-29.780	2.512				11.738
b. Woonruimten	1.331			388			-26	1.693
c. Bedrijfsgebouwen	83.883			4.470		-3.098		85.255
d. Grond/weg/waterbouwkundig werk	27.759			2.164		-788		29.135
e. Vervoermiddelen	1.979			73		-263		1.789
f. Machines, apparaten en installaties	71					-15		56
g. Overige materiele vaste activa	4.810			495		-654		4.651
Totaal	**158.839**	**0**	**-29.780**	**10.102**	**0**	**-4.818**	**-26**	**134.317**

In 2025 investeerden we vooral in de openbare ruimte, het stadskantoor en in de aankoop van gronden voor de Omgevingsvisie.
Meer informatie staat in de paragraaf investeringen.
Er zijn geen gronden uitgegeven in erfpacht.

Investeringen met maatschappelijk nut

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	Correctie boekwaarde 2025	Overboeking naar voorraad 2025	Investeringen 2025	Desinvesteringen 2025	Afschrijving 2025	Bijdragen derden 2025	Boekwaarde 31-12-2025
a. Gronden en terreinen	0							0
b. Woonruimten	0							0
c. Bedrijfsgebouwen	0							0
d. Grond/weg/waterbouwkundig werk	17.670	-306		5.891	-368	-633	-223	22.031
e. Vervoermiddelen	0							0
f. Machines, apparaten en installaties	0							0
g. Overige materiele vaste activa	0							0
Totaal	**17.670**	**-306**	**0**	**5.891**	**-368**	**-633**	**-223**	**22.031**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

We investeerden in een groot aantal projecten in het openbaar gebied. Het gaat om het gedeelte dat geen onderhoud is en niet ten laste van de voorziening Verhardingen mag worden gebracht. Dit gedeelte activeren we en daar schrijven we op af.

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	Correctie boekwaarde 1-1 2025	Overboeking naar voorraad 2025	Investering 2025	Des-investering 2025	Afschrijving 2025	Bijdragen derden 2025	Boekwaarde 31-12-2025
Totaal materiële vaste activa	**176.509**	**-306**	**-29.780**	**15.993**	**-368**	**-5.451**	**-249**	**156.348**

2.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa in 2025 ziet er als volgt uit.

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	investering 2025	desinvestering 2025	Aflossing 2025	Boekwaarde 31-12-2025
1. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	202	0	0	0	202
2. Overige langlopende leningen	1.967	646	0	254	2.359
Totaal	**2.168**	**646**	**0**	**254**	**2.560**

We lichten de onderdelen hieronder toe.

1. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

(bedrag x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
a. Deelname kapitaal NV BNG	22	22
b. Deelname kapitaal Brabant Water N.V.	170	170
c. Aandeel Rewin	9	9
Totaal	**202**	**202**

Er waren in 2025 geen mutaties bij de kapitaalverstrekkingen.

2. Overige langlopende leningen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Leningen ambtenaren voor woningbouw	329	317
Duurzaamheidsleningen	434	375
Startersleningen	753	1.275
Overige leningen	451	392
Totaal	**1.967**	**2.359**

Leningen ambtenaren voor woningbouw

In 2025 betaalden (oud)medewerkers hun jaarlijkse aflossing.

Duurzaamheidsleningen

Voor duurzaamheid verstrekten we in de afgelopen jaren leningen aan verenigingen of stichtingen. Ik 2025 verstrekten we geen nieuwe leningen. Op de leningen werd volgens schema afgelost.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Startersleningen

In april 2013 stelde de raad € 1 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van startersleningen. In 2022 is daar € 500.000 aan toegevoegd en op 10 december 2025 nog eens € 1 miljoen. In totaal is daarmee € 2,5 miljoen beschikbaar voor startersleningen. Aan het Stimuleringsfonds Svn maakten we € 2,0 miljoen over. Het bedrag dat niet is uitgeleend beheert het Stimuleringsfonds. De startersleningen zijn de eerste drie jaar rente- en aflossingsvrij en hebben in principe een looptijd van 30 jaar. Startersleningen kunnen tussentijds boetevrij worden afgelost. In 2025 is er voor € 645.000 aan nieuwe leningen verstrekt en is op de bestaande leningen € 124.000 afgelost.

Overige leningen

Dit zijn leningen aan scholen en het drukkerijmuseum.

2.4 Voorraden

De opgenomen voorraden op de balans splitsen we naar de volgende categorieën:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Grond- en hulpstoffen grondexploitatie		
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
- onderhanden werk	18.755	66.887
Totaal	**18.755**	**66.887**
Voorzieningen grondexploitatie	-1.788	0

Onderhanden werk

Hieronder staat het verloop van de exploitaties die in ontwikkeling zijn.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	Overboeking van activa	Vermeerdering 2025	Vermindering 2025	Winstneming 2025	Boekwaarde 31-12-2025
Schoenmakershoek	5.498	0	156	20	48	5.682
Nobelaer	-752	0	603	4	-88	-242
Spoorzone - Juvenaat	-44	0	184	0	-140	0
Streek	-677	0	394	0	283	0
Haansberg 2 Zuid	0	24.747	6.635	5	0	31.377
Haansberg 1 Oost	4.850	0	651	0	159	5.661
Vosdonk-Noord	9.850	0	4.013	126	42	13.779
Vosdonk-Zuid	31	0	66	845	156	-592
Haansberg 3 Zuid-West	0	1.391	-323	96	0	972
Haansberg 5 Noord	0	5.303	4.997	50	0	10.250
Totaal	**18.755**	**31.441**	**17.376**	**1.146**	**460**	**66.886**

De boekwaarde van de exploitaties steeg met name door grondaankopen, kosten voor bouw- en woonrijp maken, rentebijschrijvingen en winstnemingen (vermeerderingen). Door grondverkopen en vrijval van voorzieningen daalt de boekwaarde (verminderingen).

De gemeenteraad stemde via een raadsvoorstel op 15 december 2025 in met de exploitatieopzetten bij de grondexploitaties Haansberg 2, 3 en 5. Omdat in het raadsvoorstel Haansberg 5 als afzonderlijk besluitpunt is opgenomen en in het voorstel gesproken wordt over een indicatieve exploitatieopzet kan er mogelijk onduidelijkheid ontstaan over het wel of

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

niet geopend zijn van deze grondexploitatie. Met indicatief is in het raadsvoorstel bedoeld, zoals ook toegelicht in het voorstel, dat er nog onderzoeken uitgevoerd worden die van invloed zijn op de verdere inrichting van dit gebied. Aan de vereisten die de BBV stelt om een grondexploitatie te openen is echter volledig voldaan. Grondexploitatie Haansberg 5 is daarom, net als grondexploitaties Haansberg 2 en 3, geopend waarna de komende jaren verdere ontwikkeling gaat plaatsvinden.

In 2025 waren de uitgaven hoger dan inkomsten waardoor de boekwaarde toe nam.

Toelichting onderhanden werk

Voor het onderhanden werk zijn de nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2025	Voorziening exploitatietekort	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Geraamde eindresultaat
Totaal exploitaties onderhanden werk	66.886	0	148.287	225.000	-9.827

Een negatief geraamd eindresultaat betekent dat de exploitaties per saldo een positief resultaat hebben.
De opbrengsten zijn dan hoger dan de lasten.

De geraamde kosten en opbrengsten baseerden we op de exploitatieopzetten per bouwgrondexploitatie.
We hanteerden hierbij de volgende parameters:

- rentepercentage: 1,25%;
- kostenstijging (indexering): 4,5% in 2025, 3,83% in 2026, 3,00% in 2027 en 2028 en vanaf 2029 2,00%;
- opbrengststijging: 0,00%;
- disconteringsvoet: 2,00%.

Naast bovengenoemde parameters zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- gronduitgifte vindt gefaseerd plaats (geen concurrentie tussen projecten);
- geen overschrijding van 10-jaarstermijn;
- nominale waarde van eindresultaat;
- voorzichtigheidsprincipe bij beoordeling grondprijzen;
- tussentijdse winstneming vindt plaats op basis van de POC-methode (percentage of completion). Lasten en baten, en het resultaat dat daaruit ontstaat, rekenen we toe aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd.

Periodiek herzien we de exploitatieopzetten en bieden deze aan de raad ter vaststelling aan. Voor bouwgrondexploitaties waarvoor we een nadelig resultaat verwachten vormen we een voorziening ter grootte van dit tekort. Deze voorziening vormen we op basis van nominale waarde.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Scenario's

Om schommelingen in de markt weer te geven werkten we naast de normale berekening twee scenario's uit.

	scenario 1	scenario 2
Vertraging in de uitgifte	1 jaar	2 jaar
Extra kostenstijging per jaar	1%	2%
Opbrengstdaling	geen	0,5% vanaf 2025
Rentestijging	tot 2% in 2029	tot 2,5% in 2029

De uitkomst van deze scenario's is:

Woningbouwlocaties	Prognoseresultaat		
(bedragen x € 1.000)	exploitatie	scenario 1	scenario 2
Schoenmakershoek-Oost	16	-186	-865
Spoorzone Juvenaat	140	0	0
De Streek	283	0	0
Haansberg deelgebied 1 (Oost)	3.303	2.899	1.560
Haansberg deelgebied 2 (Zuid)	26	-8.068	-24.913
Haansberg deelgebied 3 (Zuid-West)	0	-637	-765
Haansberg deelgebied 5 (Noord)	6.655	-1.409	-17.074
Nobelaer	242	325	318
Woningbouwlocaties	**10.665**	**-7.076**	**-41.739**
Bedrijventerreinen			
Vosdonk-Zuid	6.503	6.474	6.414
Vosdonk Noord	128	-519	-1.696
Bedrijventerreinen	**6.631**	**5.955**	**4.718**
Totaal	**17.296**	**-1.121**	**-37.021**

2.5 Vorderingen

1. Vorderingen op openbare lichamen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Vorderingen op publiekrechtelijke lichamen	2.487	2.436
Vorderingen BTW	0	620
Vordering BTW compensatiefonds	7.728	9.189
Totaal	**10.215**	**12.245**
Voorziening Dubieuze debiteuren sociale zekerheid	-447	-436

Vordering op publiekrechtelijke lichamen

Dit zijn de debiteuren van het Werkplein en vorderingen op andere overheidsinstellingen.

We waarderen de debiteuren tegen nominale waarde. Het bedrag dat op 31 december 2025 openstaat betreft een groot aantal vorderingen die we in 2026 ontvangen. Voor mogelijke oninbaarheid vormden we een voorziening.

Vorderingen BTW

De BTW op ondernemersactiviteiten verrekenen we ieder kwartaal met de Belastingdienst.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

De verrekening van BTW op overheidsactiviteiten (BTW-compensatiefonds) vindt eenmaal per jaar plaats.
De compensabele BTW over 2025 ontvangen we in 2026.

2a. Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Rekening courant Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	340	829
Rekening courant Sociale Verzekeringsbank	36	64
Totaal	**375**	**894**

Rekening courant Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Svn)

In april 2013 stelde de raad € 1 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van startersleningen. In 2022 is daar € 500.000 aan toegevoegd en op 10 december 2025 nog eens € 1 miljoen. In totaal is daarmee € 2,5 beschikbaar voor startersleningen. Aan het Stimuleringsfonds Svn maakten we € 2,0 miljoen over. Het bedrag dat niet is uitgeleend beheert het Stimuleringsfonds.

Rekening courant Sociale Verzekeringsbank

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) betaalt de persoonsgebonden budgetten (PGB) uit aan de budgethouders van zowel de gemeente Etten-Leur als de gemeente Zundert. Hiervoor maken we elk kwartaal bedragen over aan de SVB waarna deze de betalingen kan doen. Het nog niet uitgekeerde bedrag is op 31 december in rekening courant aanwezig.

2b. Rekening courant verhouding met het Rijk

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Uitzetting in schatkist	0	0
Totaal	**0**	**0**

Overtollig geld, boven de drempelwaarde, moeten we onderbrengen bij de schatkist van het Rijk. Op 31 december 2025 stond er niets bij het Rijk uit.

3. Overige vorderingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Debiteuren	639	663
Totaal	**639**	**663**
Voorziening dubieuze debiteuren	-160	-130

Debiteuren

We waarderen de debiteuren tegen nominale waarde. Het bedrag dat 31 december 2025 openstaat betreft een groot aantal vorderingen die we in 2026 ontvangen. Voor mogelijke oninbaarheid vormden we een voorziening.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.6 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Kassaldi	2	2
Bank- en girosaldi	0	2.719
Totaal	**2**	**2.721**

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om geld wat over is tijdelijk te storten in de schatkist bij het Ministerie van Financiën.
Op het moment dat we het geld nodig hebben nemen we dit weer op.

Hierbij is sprake van een drempelwaarde: bedragen onder deze waarde mogen we buiten de schatkist houden.
De drempelwaarde is 2% van het begrotingstotaal: € 3.105.000.

In de tabel staan de bedragen die we buiten de schatkist hielden. Daaruit blijkt dat we de drempelwaarde in 2025 niet overschreden.

(bedragen x € 1.000)	31-12-2025
1e kwartaal	784
2e kwartaal	737
3e kwartaal	934
4e kwartaal	1.389

2.7 Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Nog te ontvangen bedragen overheidslichamen (SiSa regelingen)	1.417	2.164
Nog te ontvangen bedragen overheidslichamen	0	109
Nog te ontvangen bedragen overig	4.798	4.115
Vooruitbetaalde bedragen	838	491
Totaal	**7.053**	**6.879**

Nog te ontvangen bedragen overheidslichamen

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	ontvangst	besteding	Boekwaarde 31-12-2025
Tozo-regeling - G4	1	1	-	-
Hulp gedupeerden Toeslagenproblematiek - B2	319	324	-267	262
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - C62	8	-	-2	11
Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) - D8	-	1.165	-1.165	-
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne - M16	817	3.239	-4.067	1.645
Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 - H35B	230	718	-488	-
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 - G3	-	-	-21	21
Af te dragen debiteurenontvangsten SZW - G12	-	1	-93	91
Wet inburgering - G10	-	0	-135	135
Specifieke uitkering Sport - H4	42	42	-	-
Totaal	**1.417**	**5.490**	**-6.238**	**2.164**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Nog te ontvangen bedragen

In 2026 ontvangen we nog € 4,1 miljoen. De grootste posten hiervan zijn:

- € 1,3 miljoen voor afrekening Zundert;
- € 1,1 miljoen voor afvalinzameling (extra leegmaken van containers);
- € 0,4 miljoen opbrengst afvalstromen;
- € 0,3 miljoen resultaat jaarrekening Werkplein 2025;

Vooruitbetaalde bedragen

Eind 2025 betaalden we al facturen die betrekking hadden op 2026. Het gaat onder andere om verzekeringspremies en licenties.

bakertilly

Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.8 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
a. Algemene reserves	21.815	27.519
b. Bestemmingsreserve	34.939	40.272
	56.754	**67.790**
c. Rekeningsaldo	6.677	8.012
Totaal eigen vermogen	**63.430**	**75.803**

Het jaarrekeningresultaat 2025 is € 8.012.000 positief.

De toelichting op de reserves staat hier.

2.9 Voorzieningen

De balanspost voorzieningen ziet er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Voorzieningen	38.503	36.592

De balanspost voorzieningen is exclusief de voorziening "dubieuze debiteuren" en "exploitatietekorten grondexploitaties".
Deze brengen we aan de activazijde in mindering op de vorderingen en op de voorraden grondexploitatie.

Een toelichting op de voorzieningen staat hier.

2.10 Langlopende schulden

De specificatie van de langlopende schulden is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
a. Opgenomen langlopende geldleningen:		
1. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	57.000	70.000
2. Openbare lichamen	35.000	35.000
b. Waarborgsommen	660	228
Totaal	**92.660**	**105.228**

Opgenomen langlopende geldleningen

In 2025 losten we € 7,0 miljoen af. We sloten voor € 20 miljoen nieuwe leningen af. De rentelast was € 1.739.000.
Meer informatie over financiering nemen we op in de paragraaf Financiering.

Verplichting leningen

Op 31 december 2025 hadden we € 105 miljoen aan leningen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Over deze leningen zijn we € 2.068.000 per jaar aan rente verschuldigd.
In het overzicht staan de renteverplichtingen.

(bedragen x € 1.000)	Renteverplichting
< 1 jaar	2.068
> 1 jaar en < 5 jaar	7.256
> 5 jaar	8.342

Waarborgsommen

Als zekerheidsstelling voor de nakoming van aangegane verplichtingen brengen we aan marktpartijen in veel gevallen een bedrag als waarborgsom in rekening. Bij verwervingen houden we een bedrag in op de betaling van de koopsom. Wanneer aan de overeengekomen verplichting is voldaan maken we het ingehouden bedrag alsnog over.

2.11 Kortlopende schulden

De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Opgenomen kasgeld leningen	-	13.000
Banksaldi	2.390	-
Crediteuren	3.166	2.856
Totaal	**5.556**	**15.856**

Crediteuren

Aan het eind van het jaar ontvangen we zoals gebruikelijk een groot aantal facturen. De lasten verwerken we in de jaarrekening 2025 maar deze facturen betalen we in 2026.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

2.12 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2025
Nog te betalen bedragen	10.260	10.755
Vooruitontvangen voorschotbedragen overheidslichamen (SiSa regelingen)	4.232	5.998
Vooruitontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	342	170
Vooruitontvangen bedragen	0	130
Totaal	**14.833**	**17.052**

Nog te betalen bedragen

In 2026 betalen we nog € 10,2 miljoen voor posten uit 2025. De grootste posten hiervan zijn:
- € 4,1 miljoen kosten Wmo en jeugdzorg;
- € 1,8 miljoen loonheffing;
- € 1,0 miljoen rente van langlopende geldleningen.

Vooruitontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

De vooruitontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen zijn diverse Rijksuitkeringen en subsidies met een specifiek bestedingsdoel. Het verloopoverzicht is hieronder weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2025	Ontvangsten	Bestedingen	Boekwaarde 31-12-2025
Tozo-regeling - G4	-	7	-	7
Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen - J56	84	-	-	84
Nationaal Programma Onderwijs (NPO) - D14	1	-	-1	-
Aanpak energiearmoede - J55	371	-	-24	346
Onderwijsroute 2022 - G13A	-	38	-7	31
Capaciteit decentrale overheid voor klimaat- en energiebeleid - K28	527	1.496	-1.060	963
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - H30	245	783	-705	324
Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls - J105	288	-	-144	144
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 - E44B	372	-	-179	194
Specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken - H39	19	87	-19	87
Verkeersveiligheid - E120	-	435	-	435
Af te dragen debiteurenontvangsten SZW - G12	1	-1	-	-
Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing (ISV) - E3	101	114	-	215
Specifieke uitkering Sport - H4	-	300	-83	217
Lokale aanpak isolatie J94	2.224	971	-314	2.880
Woningversnelling Noord-Brabant J6B	-	125	-53	72
Totaal	**4.232**	**4.355**	**-2.589**	**5.998**

2.13 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

De gemeente Etten-Leur is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële rechten en verplichtingen. De belangrijkste verplichtingen en rechten lichten we hier toe.

Verplichting leningen

Op 31 december 2025 hadden we € 105 miljoen aan leningen. We zijn daarvoor € 2.068.000 per jaar aan rente verschuldigd.
Dit bedrag wordt elk jaar minder. In het overzicht staan de renteverplichtingen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

(bedragen x € 1.000)	Renteverplichting
< 1 jaar	2.068
> 1 jaar en < 5 jaar	7.256
> 5 jaar	8.342

Verplichting vakantiedagen

De waarde van de nog niet opgenomen vakantiedagen door het personeel bedraagt per 31 december 2025 € 2.010.000.

Nog te betalen leasetermijnen

(bedragen x € 1.000)	Bedrag per jaar	Totale verplichting
Groot formaat printers (plotters)	10	37
Koffieautomaten	20	43
Productieprinter repro	16	72
Decentrale repro faciliteiten	17	39
Totaal	**63**	**191**

Overige rechten

- Met de Regio West-Brabant hebben we een dienstverleningsovereenkomst tot en met 2026 voor € 274.000 per jaar.
- Met de gemeenschappelijke regeling Werkplein Hart van West-Brabant hebben we een dienstverleningsovereenkomst tot en met 2029 voor € 391.000 per jaar.

Flexwoningen

We maakten met Alwel in een samenwerkingsovereenkomst afspraken over de 100 flexwoningen die sinds 2024 aan de Veldbloemenhof staan. De flexwoningen staan daar maximaal 15 jaar. Alwel heeft zich aangemeld voor een herplaatsingsgarantie van het rijk. De gemeente en Alwel spannen zich in om de flexwoningen na 15 jaar naar een andere locatie te verplaatsen. Mocht het niet lukken om een andere locatie te vinden dan kan Alwel een beroep doen op financiële compensatie. De gemeente staat voor maximaal 25% van de boekwaarde garant.

Overig

De gemeente Etten-Leur ontving een verzoek tot het vergoeden van een schade in verband met het weigeren van een omgevingsvergunning. Op dit moment onderzoeken we of een minnelijke oplossing mogelijk is.

Verplichting jeugdzorg

De gemeente is op 31 december 2025 voor ongeveer **€ 5.574.000** (inclusief 5,13% indexatie) gebonden aan voorlopige verplichtingen uit contracten Jeugdzorg.

De regio Jeugdhulp West-Brabant West sluit met zorgaanbieders raamcontracten voor de inkoop van jeugdzorg. Met de raamcontracten zijn de algemene randvoorwaarden vastgelegd en krijgt de zorgaanbieder toegang tot de regio West-Brabant West. Met de zorgaanbieders worden door de gemeenten resultaatgerichte arrangementen gesloten, waarin - voor de intensiteiten Perspectief

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

en Intensief en met ingang van 2018 voor hoogcomplex de intensiteiten A en B - twee door de zorgaanbieder te leveren prestaties zijn opgenomen:

- het opstellen van behandelplan en arrangement bij start zorg;
- het behalen van het resultaat bij einde zorg.

Wanneer het resultaat bij einde zorg niet wordt behaald heeft de zorgaanbieder geen recht op het overeengekomen tarief. De gemeente toetst of het resultaat is behaald. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat de succesfactor gemiddeld 90% beloopt. Het arrangement is juridisch het contract. In de arrangementen zijn geen afspraken opgenomen over looptijd van het zorgtraject. Het arrangementensysteem van de regio West-Brabant West werkt met profiel intensiteit combinaties (PIC). Een PIC is een doelgroepomschrijving. Het profiel omschrijft de aard van het probleem en de intensiteit de zwaarte van het probleem. De diversiteit van zorg binnen een profiel intensiteit combinatie is groot en aan verandering onderhevig.

Het zorgtraject wordt beïnvloed door de bijdragen die de gemeente, het gezin en het netwerk kunnen leveren. Dat maakt het verloop en de doorlooptijd van ieder zorgtraject weer anders. Statistisch is aangetoond dat de doorlooptijd geen betrouwbare indicator vormt om de niet uit de balans blijkende voorlopige verplichting van de PIC's te kunnen bepalen. Dat betekent dat ten aanzien van de nog niet afgeronde zorgtrajecten de tweede 50% volledig wordt verantwoord bij einde zorg na het behalen van het resultaat.

Europeese aanbestedingen

Er vonden diverse Europese aanbestedingen plaats. De verplichtingen voor leveringen en diensten die hier uit voortkomen zijn:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

contract *(bedragen x € 1.000)*	afgesloten	eerste jaar	laatste jaar	omvang contract	Resterende verplichting	Verplichting 2026	omvang na 2026
Parkeersysteem	2014	2013	2026	*	57	57	-
Onderhoud zwembad	2016	2018	2043	3.251	2.295	127	2.167
Ophaaldienst GFT en huishoudelijk afval	2017	2017	2028	1.500	1.000	500	500
Concessie zwembad De Banakker	2018	2018	2027	6.100	1.220	610	610
Onderhoud klimaatinstallatie	2018	2019	2033	984	525	66	459
Brandbestrijdingsinstallatie parkeergarage	2018	2019	2033	426	227	28	199
Afvalstromen milieustraat	2019	2020	2026	4.004	38	38	-
Compostering	2020	2020	2026	880	37	37	-
Collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering	2021	2021	2028	180	180	60	120
Afval apparatuur	2021	2022	2026	540	42	42	-
Onderhoud veegmachines	2021	2022	2027	287	144	57	87
Onderhoud inzamelvoertuigen	2021	2022	2029	695	348	87	261
ICT Hardware End User Devices	2022	2022	2026	*	30	30	-
ICT Hardware End User Devices	2022	2022	2026	*	30	30	-
Ouderenzorg	2022	2023	2026	200	50	50	-
Leerlingenveroer	2022	2023	2028	500	250	100	150
IT applicatie	2022	2023	2029	1.233	617	154	462
Onderhoud OVL & VRI	2023	2023	2026	480	120	120	-
Onderhoud mechanische installaties	2023	2023	2026	636	212	212	-
Kolkenreiniging	2023	2023	2026	150	8	8	-
Verzamelzakken PMD huishoudelijke productie	2023	2023	2026	*	90	90	-
Ambulante zorg	2023	2023	2026	420	70	70	-
Printers	2023	2023	2027	240	96	48	48
Beheer parkeergarage	2023	2023	2027	1.500	600	300	300
Leerlingenvervoer	2023	2023	2028	3.955	2.043	791	1.252
Onkruidbestrijding	2023	2024	2026	320	80	80	-
Aansprakelijkheidsverzekering	2023	2024	2026	197	66	66	-
IT applicatie	2023	2024	2027	356	178	89	89
Brandstoffen	2024	2024	2026	*	40	40	-
Accountant	2024	2024	2027	440	220	110	110
Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2024	2024	2039	284	256	19	237
Studiefase spoorondergang	2024	2025	2026	430	80	80	-
Brandverzekering	2024	2025	2027	435	290	145	145
Ingenieursdiensten	2024	2025	2027	*	300	150	150
Ingenieursdiensten en advies	2024	2025	2027	*	340	170	170
Maaiwerkzaamheden	2025	2025	2026	240	120	120	-
Straatverlichting	2025	2025	2026	550	384	384	-
Planstudie/uitwerking oostelijke randweg	2025	2025	2029	1.100	615	175	440
Maaiwerkzaamheden Extensief	2025	2026	2026	220	220	220	-
Energie (elektriciteit en gas)	2025	2026	2028	3.900	3.900	1.300	2.600
Salarisverwerking	2025	2026	2029	120	120	30	90
Totaal					**17.537**	**6.890**	**10.647**

*Raamovereenkomst. De verplichting is gebaseerd op de kosten van 2025.

Verplichting grondaankoop

Tot en met 2025 verkreeg de gemeente gronden waarop een nabetalingsverplichting rust. In 2025 is een deel van deze nabetalingsverplichting voldaan. Er resteert nu nog € 7,7 miljoen die verspreid over de periode 2026 – 2028 aan de vorige eigenaren betaald moet worden.

Gewaarborgde geldleningen

Onder de verplichtingen vallen ook de gewaarborgde geldleningen:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

	(bedragen x € 1.000) Naam geldlener	Doel lening	Restschuld 1-1-2025	Restschuld 31-12-2025
1	Woonstichting Etten-Leur	Sociale woningbouw	279.373	281.945
2	Mooiland Vitalis	Emmaflat	463	-
3	ARV Achilles	Clubgebouw	54	29
Totaal			**279.890**	**281.974**

Voor de leningen van de woningcorporaties staat de gemeente borg in het geval van financiële problemen.

De totale lening voor ARV Achilles bedroeg € 450.000. De gemeente staat met de Stichting Waarborgfonds Sport ieder voor de helft garant voor deze lening.

2.14 Onzekerheden

Onzekerheden ontvangsten eigen bijdrage CAK

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever bepaalde dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

2.15 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening maakten we op volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten.
Tenzij anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarden.

De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar nemen we mee wanneer zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Dividendopbrengsten van deelnemingen verantwoorden we als baten op het moment dat het dividend betaalbaar is gesteld.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Het is niet toegestaan voorzieningen of schulden op te nemen voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hierdoor rekenen we sommige personele lasten (bijvoorbeeld verlofaanspraken) toe aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

De algemene uitkering nemen we in de jaarrekening op volgens de laatst gepubliceerde circulaire van het Gemeentefonds.

Grondslagen materiële vaste activa

Investeringen met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet. Dit geldt niet voor gronden en terreinen.
Die activeren we altijd.

Duurzame waardeverminderingen vinden plaats onafhankelijk van het resultaat.

Investeringen met economisch nut

Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Deze materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen (bijvoorbeeld subsidies) van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. Reserves brengen we niet in mindering.

Onder materiële vaste activa met economisch nut nemen we ook gronden op waarvoor nog geen exploitatieopzet is vastgesteld en waarvoor ook geen stellig voornemen is om dit binnen een termijn van tien jaar te doen. De gronden waarderen we tegen verkrijgingsprijs of tegen taxatiewaarde als deze lager is. Op gronden en terreinen schrijven we niet af.

Investeringen die aan slijtage onderhevig zijn, schrijven we lineair af in de verwachte gebruiksduur. We houden rekening met een eventuele restwaarde. Met afschrijven starten we in het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed komt/wordt verworven.

Compensabele BTW activeren we niet.

De afschrijvingstermijnen zijn:
- 40 jaar: riolering, nieuwbouw woonruimten, bedrijfsgebouwen, kantoren en schoolgebouwen;

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, bedrijfsgebouwen, kantoren en schoolgebouwen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, zoutstrooiers en sneeuwploegen;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, kantoor- en schoolmeubilair, vrachtwagens, tractoren en zware transportmiddelen;
- 8 jaar: werkbussen, aanhangwagens, veegwagens en lichte motorvoertuigen;
- 3-5 jaar: automatiseringsapparatuur.

Operational lease verwerken we niet als actief in de balans. We vermelden de omvang van de langjarige verplichtingen zoals leasing en huur in de toelichting onder “niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen”.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen (bijvoorbeeld subsidies) van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. Reserves brengen we niet in mindering.
De manier van afschrijven is gelijk aan investeringen met economisch nut. De afschrijvingstermijnen zijn:

- 40 jaar: wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden, rotondes, tunnels, viaducten, bruggen, waterwegen en waterbouwkundige werken, parken, bomen en plantsoenen;
- 20 jaar: openbare verlichting;
- 10 jaar: straatmeubilair en verkeersregelinstallaties.

Grondslagen overige

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, danwel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raadsbesluit.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Financiële vaste activa
Verstrekte geldleningen nemen we op tegen nominale waarde. Wanneer nodig nemen we een voorziening voor oninbaarheid op.

Deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties van naamloze- en besloten vennootschappen. We waarderen deze tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Voorraden grondexploitaties: onderhanden werk
De onderhanden werken (bouwgrondexploitaties) waarderen we tegen vervaardigingskosten, inclusief financieringskosten en kosten algemeen beheer en verminderd met opbrengsten uit gerealiseerde verkopen en andere opbrengsten en bijdragen.

Als we voor een project een positief resultaat verwachten, verantwoorden we tussentijds winst. Jaarlijks berekenen we per grondexploitatie het aandeel van de gerealiseerde kosten en opbrengsten ten opzichte van de totaal begrote bedragen. We verantwoorden dan dit aandeel van de begrote winst als gerealiseerd. Dit wordt de Percentage of Completion methode genoemd.

Als we voor een project een negatief resultaat verwachten, vormen we daarvoor een voorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen waarderen we tegen de verkrijgings-vervaardigingsprijs (nominale waarde). Voor verwachte oninbaarheid brengen we een voorziening in mindering. De voorziening bepalen we op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
De kas- en banksaldi nemen we op tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen
Onder het eigen vermogen nemen we de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (=rekeningsaldo) op.

Voorzieningen
Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De grondslag voor de voorziening dubieuze debiteuren is een dynamische bepaling met een statische toelichting.

De pensioenverplichting voor de wethouders waarderen we op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

De onderhoudsvoorzieningen baseren we op een meerjarenraming van het uit te voeren onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. We houden rekening met

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

de geformuleerde kwaliteitseisen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' lichten we het beleid toe.

Langlopende schulden

Langlopende schulden waarderen we tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Van de door de gemeente gewaarborgde leningen nemen we buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten op. In de toelichting op de balans nemen we de specificatie op.

Grondslagen rechtmatigheid

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 1 december 2025 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. In de financiële verordening is het uitgangspunt voor tijdigheid vastgelegd.
  - Ten aanzien van het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium zijn de relevante verordeningen waarin misbruik en oneigenlijk gebruik beleid is opgenomen van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

- Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde € 3.484.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 174.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

2.16 Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

3. Reserves

Overzicht reserves

(bedragen x € 1.000)	Stand 1-1-2025	Bestemming 2025	Toevoeging ten laste van exploitatie	Afname ten gunste van exploitatie	Afname ter dekking van afschrijving	Stand 31-12-2025
Algemene reserve	21.815	6.677	3.315	4.313	0	27.494
Algemene reserve	**21.815**	**6.677**	**3.315**	**4.313**	**0**	**27.494**
Dekkingsreserve						
Kapitaallasten Onderwijs	9.275	0	0	465	0	8.810
Sportvoorzieningen	4.953	0	0	0	286	4.667
Bestemmingsreserves (dekking)	**14.228**	**0**	**0**	**465**	**286**	**13.476**
Automatisering	144	0	0	144	0	0
Bomenfonds	54	0	0	0	0	54
Nog uit te voeren werkzaamheden	2.861	0	3.274	2.347	0	3.788
Infrastructurele oplossingen	4.000	0	1.500	0	0	5.500
Bestemmingsreserves (overig)	**7.059**	**0**	**4.774**	**2.491**	**0**	**9.342**
Grondexploitatierisico's	13.000	0	4.240	0	0	17.240
Realisatie Omgevingsvisie	438	0	2.251	2.664	0	25
Cultuur	213	0	0	0	0	213
Reserves Grondbedrijf	**13.652**	**0**	**6.491**	**2.664**	**0**	**17.478**
Reserves Algemene Dienst en Grondbedrijf	**56.754**	**6.677**	**14.580**	**9.933**	**286**	**67.790**

Toelichting algemene reserves

Algemene reserve

De algemene reserve rekenen we tot de middelen die we in kunnen zetten om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's (weerstandscapaciteit).

Het rekeningsaldo 2025 is € 8.012.000 **positief**. Het uitgangspunt is dat we het rekeningsaldo toevoegen aan de algemene reserve. De raad kan hier van afwijken. Bij de behandeling van de jaarstukken beslist de raad wat we met het resultaat doen: dit noemen we de resultaatbestemmingen.

In 2025 stortten we € 3.315.000 in de reserve:
- Overschot op het saldo voor de uitvoering van het college uitvoeringsprogramma € 1.527.000;
- Storting vanuit de reserve Realisatie Omgevingsvisie € 1.788.000.

In 2025 onttrokken we € 4.313.000 aan de reserve:
- Storting in de reserve Grondexploitatierisico's voor € 3.405.000;

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

- resultaatbestemmingen van de jaarrekening 2024 voor € 843.000;
- Solid collective voor jonge ondernemers € 50.000;
- Evenement TeamNL Sport € 15.000.

Toelichting bestemmingsreserve

Dekkingsreserve kapitaallasten onderwijs

In december 2012 stelde de gemeenteraad een vast kapitaallastenbudget vast voor de Brede scholen. In 2025 was dit budget € 1.500.000. Wanneer de werkelijke kapitaallasten lager zijn dan dit budget dan voegen we het verschil toe aan de reserve. Zijn de kapitaallasten hoger, dan onttrekken we het verschil. De dekkingsreserve kapitaallasten heeft daarom ook de functie van egalisatiereserve.

In 2025 onttrokken we € 465.000 aan de reserve voor de dekking van de kapitaallasten.

Dekkingsreserve sportvoorzieningen

De realisatie van diverse sportvoorzieningen (Lage Banken, De Streek en Trivium) betaalden we via de reserves van het Grondbedrijf. Omdat het niet is toegestaan om investeringen direct ten laste van een reserve te brengen vormden we deze dekkingsreserve.
Jaarlijks halen we de afschrijvingslasten (€ 286.000) uit deze reserve.

Toelichting bestemmingsreserve (overig)

Reserve Automatisering

Deze reserve vormden we voor de vervanging van hardware en software. In 2025 gebruikten we € 144.000. De reserve is opgeheven.

Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden

Bij de uitvoering van de begroting komt het voor dat activiteiten vertraging oplopen. Uitvoering vindt dan het jaar daarop plaats.
In 2025 voegden we € 3.274.000 toe:

(bedragen x € 1.000)	programma	2025
Het verhaal van Etten-Leur	1	11
Software burgerzaken	1	85
Onderwijsagenda	2	684
Solid collective	2	30
Leefbaarheidsbudget	2	42
Project Normaliseren	2	51
Centrumvisie	3	108
Opschonen waterwegen	3	60
Subsidies duurzaamheidsmaatregelen	5	2.082
Toekomstbestendig energiebeleid	5	46
Circulair ambachtscentrum	5	75
Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden		**3.274**

Voor de werkzaamheden die we vanuit 2024 overnamen onttrokken we € 2.347.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

In 2025 zijn er geen uitgaven gedaan voor herstelkosten van de opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen. Het bedrag dat in 2024 aan deze reserve is toegevoegd, blijft daarom volledig beschikbaar binnen de reserve.

Reserve infrastructurele oplossing
Deze reserve vormden we voor een infrastructurele oplossing. In 2025 voegden we € 1.500.000 aan deze reserve toe.

Toelichting reserves Grondbedrijf

Reserve Grondexploitatierisico's
Deze reserve is bedoeld als weerstandsvermogen van het Grondbedrijf. We vormden deze voor de dekking van risico's die zich kunnen voordoen bij gronden (nog niet) in exploitatie en het beheer van verspreide percelen en panden in eigendom van het Grondbedrijf. Jaarlijks passen we de reserve aan op basis van de berekende risico's van de onderhanden projecten, panden en overige gronden (€ 4.240.000).
Als de stand van de reserve onvoldoende is om het berekende reële risico te dekken, zetten we de 'beschikbare middelen' van de overige reserves van het Grondbedrijf in.

Reserve Realisatie Omgevingsvisie.
Deze reserve werd in het leven geroepen om vanuit het Grondbedrijf een bijdrage te leveren aan de projecten van de Omgevingsvisie. Toevoegingen aan deze reserve doen we nadat vast is komen te staan dat de andere reserves binnen het Grondbedrijf de minimaal gewenste of berekende omvang hebben bereikt.

In 2025 voegden we € 2.251.000 toe aan de reserve. Deze toevoeging bestond uit voornamelijk tussentijdse winstnemingen (€ 460.000) en een storting door de vrijval van de voorziening exploitatietekorten Grondbedrijf (€ 1.788.000). We onttrokken € 2.664.000 voor sanering van verspreide percelen (€ 41.000), storting in de algemene reserve (€ 1.788.000) en storting in reserve Grondexploitatierisico's (€ 835.000).

Reserve Cultuur
Voor de realisatie van kunstwerken en culturele elementen in de wijken vormden we een reserve Cultuur. In 2025 werd geen gebruik gemaakt van deze reserve.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

4. Voorzieningen

Overzicht voorzieningen

Vrijval: bedragen die niet nodig zijn voor gebruik, vallen vrij.

Aanwending: het gebruik dat van een voorziening wordt gemaakt.

(bedragen x € 1.000)	Stand 1-1-2025	Toevoeging ten laste van exploitatie	Afname door Vrijval	Afname door Aanwending	Stand 31-12-2025
Voorziening Verhardingen	21.690	1.911	0	3.699	19.902
Voorziening Onderhoud gebouwen	1.895	690	0	1.375	1.211
Voorziening Onderhoud zwembad	663	101	0	0	764
Voorziening Onderhoud Nobelaer	713	238	0	0	950
Voorziening Sportaccommodaties	1.287	930	0	117	2.100
Voorziening Inventaris gymlokalen	225	33	0	30	228
Voorziening Veiligheid elektrische installaties	162	117	0	55	224
Onderhoudsvoorzieningen	**26.636**	**4.019**	**0**	**5.276**	**25.379**
Voorziening Riolering	3.788	0	0	91	3.697
Voorziening Afval	2.960	0	0	277	2.682
Voorziening Dubieuze debiteuren	160	68	0	98	130
Voorziening Dubieuze debiteuren Werkplein	447	128	0	139	436
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.258	0	207	145	2.907
Voorziening Spaarovereenkomsten personeel	117	6	0	0	123
Voorziening Verlof Individueel Keuzebudget	1.046	219	0	71	1.193
Voorziening Personeel	25	0	0	25	0
Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding	97	48	0	84	60
Voorziening Kwaliteitsverbetering landschap	578	38	0	64	551
Overige voorzieningen	**12.474**	**507**	**207**	**994**	**11.780**
Voorziening exploitatietekorten Grondbedrijf	1.788	0	1.788	0	0
Voorzieningen Grondbedrijf	**1.788**	**0**	**1.788**	**0**	**0**
Totaal voorzieningen	**40.898**	**4.525**	**1.995**	**6.270**	**37.159**

Toelichting onderhoudsvoorzieningen

Voorziening Verhardingen

De voorziening Verhardingen stelden we in om de lasten voor groot onderhoud van verhardingen in de openbare ruimte gelijkmatig over de jaren te verdelen. Bij een groot aantal projecten combineren we het onderhoud van de verhardingen met het onderhoud van de riolering. Dit betekent dat we vanuit de voorziening Verhardingen een bijdrage leveren voor deze projecten.

In 2025 voegden we conform de begroting € 1.911.000 toe aan de voorziening.
In totaal maakten we voor € 3.699.000 kosten. Per saldo nam de voorziening Verhardingen met € 1.788.000 af.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Voorziening Onderhoud gebouwen

Deze voorziening gebruiken we voor de dekking van het groot onderhoud aan de huisvesting van de gemeentelijke organisatie, musea, monumenten, cultuurhistorische gebouwen, civiele kunstwerken, schoolgebouwen, welzijnsgebouwen, woningen en kunstobjecten.

In 2025 voegden we conform de begroting € 690.000 aan de voorziening toe.
Aan groot onderhoud (inclusief interne uren) gaven we € 1.375.000 uit.

Voorziening Onderhoud zwembad

Deze voorziening is voor de dekking van de kosten van groot onderhoud aan het zwembad.
In 2025 voegden we € 101.000 aan de voorziening toe. Uitgaven hadden we nog niet.

Voorziening Onderhoud Nobelaer

Deze voorziening is voor de dekking van de kosten van groot onderhoud aan de Nobelaer.
In 2025 voegden we € 238.000 aan de voorziening toe. Uitgaven hadden we niet.

Voorziening Sportaccommodaties

Deze voorziening gebruiken we voor het grootschalig planmatig onderhoud aan alle gemeentelijke natuurgrasvelden, kunstgrasvelden en de atletiekbaan. In 2025 voegden we € 930.000 aan de voorziening toe. Aan onderhoud (inclusief interne uren) gaven we € 117.000 uit.

Voorziening Inventaris gymlokalen

Deze voorziening gebruiken we voor het groot onderhoud aan de inventaris van gymlokalen.
In 2025 voegden we € 33.000 aan de voorziening toe. Aan onderhoud (inclusief interne uren) gaven we € 30.000 uit.

Voorziening Veiligheid elektrische installaties

Deze voorziening stelden we in voor de dekking van de regelmatig terugkerende inspecties en keuringen van elektrische installaties van gebouwen en het openbaar gebied. De lasten verdelen we daardoor gelijkmatig over de jaren.
In 2025 voegden we € 117.000 aan de voorziening toe. Aan kosten (inclusief interne uren) gaven we € 55.000 uit.

Toelichting overige voorzieningen

Voorziening Riolering

Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet het geld dat we voor de rioolheffing bij de inwoners in rekening brengen, maar nog niet is uitgegeven, storten in een voorziening. Het doel van deze voorziening riolering is het verrekenen van eventuele voor- of nadelige resultaten op riolering.
Het saldo van 'riolering' in 2025 bedroeg € 91.000. We haalden dit bedrag uit de voorziening riolering.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Voorziening Afval
Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet het geld dat we de reinigingsheffingen bij de inwoners in rekening brengen, maar nog niet is uitgegeven, storten in een voorziening.

In 2025 bedroeg het positieve resultaat op 'afval' € 282.000. We onttrokken daarom niet de begrote € 455.000, maar € 277.000 aan de voorziening.

Voorziening Dubieuze debiteuren
Net als bij het Werkplein houden we er bij de overige debiteuren rekening mee dat niet iedereen zijn openstaande rekening betaald. Voorbeelden hiervan zijn lokale heffingen en leges. Voor deze dubieuze debiteuren vormden we een voorziening. Op basis van de invorderingsmogelijkheden bepaalden we het bedrag.

In 2025 werd € 98.000 aan vorderingen op belastingdebiteuren oninbaar verklaard.
Om de voorziening op peil te houden voegden we € 68.000 toe.

Voorziening Dubieuze debiteuren Werkplein
We houden er rekening mee dat niet alle vorderingen op de debiteuren van het Werkplein kunnen worden geïncasseerd (dubieuze debiteuren). Er werd voor € 139.000 aan vorderingen op debiteuren afgeboekt. Om de voorziening op peil te houden voegden we € 128.000 toe.

Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers
Voor de (oud-)wethouders vormden we een pensioenvoorziening. Uiterlijk op 1 januari 2028 wordt het pensioen van de (oud-) wethouders ondergebracht in het nieuwe pensioenstelsel. (Oud-) wethouders ontvangen daarna pensioen via het ABP en niet meer via de gemeente.

Bureau PROambt berekende voor ons de hoogte van de voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). De Commissie BBV deed in december 2025 een uitspraak over de uitgangspunten en het Appa-fonds. PROambt verwerkte deze uitspraak in de nieuwe berekening. Hierdoor kan de voorziening worden verlaagd.

In 2025 betaalden we € 145.000 aan pensioen uit.

Voorziening Spaarovereenkomst personeel
Een aantal personeelsleden ging met de gemeente een spaarverlofovereenkomst aan. Voor de uit deze overeenkomsten voortvloeiende verplichtingen vormden we een voorziening. Aan de voorziening is € 6.000 toegevoegd om deze op peil te houden (jaarlijkse actualisatie).

Voorziening Verlof Individueel Keuze Budget
In 2018 vormden we een voorziening voor opgebouwd verlof Individueel Keuze Budget (IKB).
We voegden in 2025 € 219.000 aan de voorziening toe. Voor opnames onttrokken we € 71.000.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Voorziening Personeel

Voor de uitvoering van gemaakte afspraken met personeel vormden we een voorziening. In 2025 werd € 25.000 ingezet.

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding

In de CAO-gemeenten 2024-2025 is vastgelegd dat medewerkers gebruik kunnen maken van de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). De RVU geeft de mogelijkheid om eerder te stoppen met werken. Medewerkers ontvangen een uitkering om de periode tussen ontslag en pensioen te overbruggen. Voor de medewerkers die gebruik maken van deze regeling stortten we in 2025 € 48.000. Voor opnames onttrokken we € 84.000.

Voorziening Kwaliteitsverbetering Landschap

We voegden € 38.000 aan ontvangen bijdragen aan de voorziening toe. Onder andere voor vlonders op het Laarzenpad onttrokken we € 64.000.

Toelichting voorziening Grondbedrijf

Voorziening Exploitatietekorten Grondbedrijf

In de praktijk komt het voor dat exploitatieopbrengsten de exploitatiekosten niet of slechts gedeeltelijk dekken. Wettelijk is bepaald dat bij een verwacht verlies direct een afboeking ter grootte van het volledige verlies moet plaatsvinden, of dat er een voorziening gevormd moet worden.

De voorziening voor de exploitatie van bedrijventerrein Vosdonk-Noord valt vrij. We storten het saldo in de reserve Realisatie Omgevingsvisie.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

5. Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 1 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.484.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 5.394.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3.484.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 4.403.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen zijn:

Begrotingscriterium	***(bedragen x € 1.000)***
1a. Overschrijding lasten programma's	1.744
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	78
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	2.581
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**4.403**
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid (zie Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet Etten-Leur 2025, artikel 9 lid 5)	4.403
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	-

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Voorwaardenscriterium	
Onrechtmatige inkopen	991

Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium	
Geen bevindingen	-

Totaal van onrechtmatigheden	**5.394**

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

6. Accountantsverklaring

Hier komt de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

7. Single information, Single audit (SiSa)

Klik op deze link om de SiSa verantwoording over 2025 te lezen.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

8. Lasten en baten per taakveld

Totaal taakvelden

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk te maken is een vaste indeling voorgeschreven: de taakvelden.
We nemen per taakveld de aangepaste begrote en werkelijke baten en lasten op.

Thema 0 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 0 Bestuur en ondersteuning Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	-2.659	-2.644	14
0.2 Burgerzaken	-2.765	-2.779	-14
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-81	-81	-1
0.4 Overhead	-17.043	-18.009	-966
0.5 Treasury	623	448	-175
0.61 Onroerendezaakbelasting woningen	-628	-618	11
0.62 Onroerendezaakbelasting niet-woningen	-101	-115	-15
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0
0.64 Belastingen overig	-16	-16	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-8	-6	2
0.8 Overige baten en lasten	-443	-298	145
0.9 Vennootschapsbelasting	0	-18	-18
0.10 Mutaties reserves	-6.419	-14.580	-8.160
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0
Totaal thema 0	**-29.540**	**-38.717**	**-9.177**

Thema 0 Bestuur en ondersteuning Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
0.1 Bestuur	0	210	210
0.2 Burgerzaken	985	1.031	46
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0
0.4 Overhead	2.702	2.880	178
0.5 Treasury	55	105	49
0.61 Onroerendezaakbelasting woningen	6.450	6.431	-20
0.62 Onroerendezaakbelasting niet-woningen	4.366	4.417	51
0.63 Parkeerbelasting	1.085	1.049	-36
0.64 Belastingen overig	217	207	-10
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	104.307	105.068	761
0.8 Overige baten en lasten	192	361	170
0.9 Vennootschapsbelasting	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	5.510	10.220	4.710
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0
Totaal thema 0	**125.870**	**131.979**	**6.109**

Thema 1 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 1 Veiligheid Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3.123	-3.071	52
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.564	-1.665	-101
Totaal thema 1	**-4.687**	**-4.736**	**-48**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Thema 1 Veiligheid Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	37	44	7
Totaal thema 1	**37**	**44**	**7**

Thema 2 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	-6.773	-6.522	252
2.2 Parkeren	-2.027	-2.233	-207
2.3 Recreatieve havens	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-110	-200	-90
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0
Totaal thema 2	**-8.910**	**-8.955**	**-45**

Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	1.071	1.193	122
2.2 Parkeren	1.603	1.675	72
2.3 Recreatieve havens	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	106	106	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0
Totaal thema 2	**2.780**	**2.975**	**195**

Thema 3 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 3 Economische zaken Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	-605	-495	109
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en regelingen	-84	-77	7
3.4 Economische promotie	0	0	0
Totaal thema 3	**-689**	**-573**	**116**

Thema 3 Economische zaken Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en regelingen	171	159	-12
3.4 Economische promotie	84	81	-3
Totaal thema 3	**254**	**240**	**-14**

Thema 4 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 4 Onderwijs Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	-96	-96	1
4.2 Onderwijs huisvesting	-3.160	-3.216	-57
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-5.619	-5.726	-107
Totaal thema 4	**-8.875**	**-9.038**	**-163**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Thema 4 Onderwijs Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2 Onderwijs huisvesting	339	420	81
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.342	1.423	81
Totaal thema 4	**1.681**	**1.843**	**162**

Thema 5 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 5 Sport, cultuur en recreatie Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	-377	-352	26
5.2 Sportaccommodaties	-3.878	-4.143	-265
5.3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	-5.580	-5.515	66
5.4 Musea	-303	-293	10
5.5 Cultureel erfgoed	-95	-100	-5
5.6 Media	-34	-32	1
5.7 Openbaar groen en recreatie	-4.965	-5.254	-289
Totaal thema 5	**-15.232**	**-15.689**	**-457**

Thema 5 Sport, cultuur en recreatie Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	86	6	-80
5.2 Sportaccommodaties	1.387	1.499	112
5.3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	1.033	1.031	-3
5.4 Musea	25	25	0
5.5 Cultureel erfgoed	0	1	1
5.6 Media	0	0	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	185	281	96
Totaal thema 5	**2.716**	**2.842**	**126**

Thema 6 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Thema 6 Sociaal domein Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-11.263	-10.845	418
6.2 Wijkteams	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (nw)	-2.536	-2.559	-23
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd (nw)	-2.982	-2.995	-14
6.3 Inkomensregelingen	-20.734	-20.571	164
6.4 Begeleide participatie	-6.494	-6.485	9
6.5 Arbeidsparticipatie	-2.004	-2.018	-14
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO) (nw)	-7.296	-7.506	-210
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.712 Begeleiding WMO	-3.674	-5.823	-2.149
6.713 Dagbesteding WMO	-1.776	0	1.776
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-592	-102	490
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal (nw)	-6.675	-4.866	1.809
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal (nw)	-7.719	-8.990	-1.271
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (wmo) (nw)	-386	-388	-1
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-254	-254	0
6.821 Jeugdbescherming	-1.183	-641	542
6.791 PGB WMO (nw)	-892	-876	16
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering (nw)	-375	-732	-357
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-425	-344	81
6.82a Jeugdbescherming	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	0	0	0
Totaal thema 6	**-77.260**	**-75.995**	**1.265**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Thema 6 Sociaal domein Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.623	6.226	-398
6.2 Wijkteams	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (nw)	6	6	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd (nw)	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	15.527	15.548	21
6.4 Begeleide participatie	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	1	1	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO) (nw)	432	516	85
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0
6.712 Begeleiding WMO	0	0	0
6.713 Dagbesteding WMO	0	0	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	0	0
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0
6.73a Pleegzorg	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal (nw)	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal (nw)	0	7	7
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (wmo) (nw)	685	777	91
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	1	1	0
6.791 PGB WMO (nw)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering (nw)	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	0	0	0
Totaal thema 6	**23.275**	**23.081**	**-194**

Thema 7 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 7 Volksgezondheid en milieu Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	-2.721	-2.513	208
7.2 Riolering	-2.413	-2.485	-72
7.3 Afval	-5.901	-6.176	-275
7.4 Milieubeheer	-2.939	-3.116	-176
7.5 Begraafplaatsen	-134	-152	-17
Totaal thema 7	**-14.108**	**-14.442**	**-334**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Thema 7 Volksgezondheid en milieu Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	367	537	171
7.2 Riolering	3.022	3.112	90
7.3 Afval	7.444	7.823	378
7.4 Milieubeheer	857	1.168	311
7.5 Begraafplaatsen	97	138	41
Totaal thema 7	**11.786**	**12.778**	**992**

Thema 8 is opgebouwd uit onderstaande taakvelden. Welke activiteiten onder deze taakvelden vallen leest u hier.

Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.727	-1.672	55
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-22.121	-17.147	4.974
8.3 Wonen en bouwen	-1.741	-1.867	-125
Totaal thema 8	**-25.589**	**-20.686**	**4.903**

Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	131	193	61
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	21.715	19.417	-2.299
8.3 Wonen en bouwen	1.239	1.450	210
Totaal thema 8	**23.086**	**21.059**	**-2.027**

Totaal Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
Thema 0 Bestuur en ondersteuning	-29.540	-38.717	-9.177
Thema 1 Veiligheid	-4.687	-4.736	-48
Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-8.910	-8.955	-45
Thema 3 Economische zaken	-689	-573	116
Thema 4 Onderwijs	-8.875	-9.038	-163
Thema 5 Sport, cultuur en recreatie	-15.232	-15.689	-457
Thema 6 Sociaal domein	-77.260	-75.995	1.265
Thema 7 Volksgezondheid en milieu	-14.108	-14.442	-334
Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-25.589	-20.686	4.903
Totaal	**-184.889**	**-188.829**	**-3.940**

Totaal Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
Thema 0 Bestuur en ondersteuning	125.870	131.979	6.109
Thema 1 Veiligheid	37	44	7
Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.780	2.975	195
Thema 3 Economische zaken	254	240	-14
Thema 4 Onderwijs	1.681	1.843	162
Thema 5 Sport, cultuur en recreatie	2.716	2.842	126
Thema 6 Sociaal domein	23.275	23.081	-194
Thema 7 Volksgezondheid en milieu	11.786	12.778	992
Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	23.086	21.059	-2.027
Totaal	**191.485**	**196.841**	**5.356**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Programma 1 Eigentijds bestuur en dienstverlening

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Saldo
0.1 Bestuur	-2.659	-2.434	-225
0.2 Burgerzaken	-1.779	-1.748	-31
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0
0.4 Overhead	-14.341	-15.129	788
0.5 Treasury	678	552	126
0.61 Onroerendezaakbelasting woningen	5.822	5.813	9
0.62 Onroerendezaakbelasting niet-woningen	4.265	4.302	-37
0.64 Belastingen overig	200	190	10
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	104.299	105.062	-763
0.8 Overige baten en lasten	-251	64	-315
0.9 Vennootschapsbelasting	0	-18	18
0.10 Mutaties reserves P1	-319	1.161	-1.480
Totaal	**95.915**	**97.815**	**-1.900**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Programma 2 Sociaal

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	-96	-96	-1
4.2 Onderwijs huisvesting	-2.821	-2.797	-24
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-4.277	-4.303	26
5.1 Sportbeleid en activering	-291	-346	54
5.3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	-4.547	-4.484	-63
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.640	-4.619	-20
6.2 Wijkteams	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (nw)	-2.530	-2.554	23
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd (nw)	-2.981	-2.995	14
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO) (nw)	-6.865	-6.990	125
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	0	0	0
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0
6.712 Begeleiding WMO	-3.674	-5.823	2.149
6.713 Dagbesteding WMO	-1.776	0	-1.776
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-592	-102	-490
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal (nw)	-6.675	-4.866	-1.809
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal (nw)	-7.719	-8.983	1.264
6.791 PGB WMO (nw)	-891	-875	-16
6.811 Beschermd wonen (wmo) (nw)	299	389	-90
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-254	-254	0
6.822 Jeugdreclassering (nw)	-375	-732	357
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0
6.73A Pleegzorg	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf	0	0	0
6.74A Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	0	0	0
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	-1.183	-641	-542
6.82A Jeugdbescherming	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-425	-344	-81
7.1 Volksgezondheid	-2.354	-1.976	-378
0.10 Mutaties reserves P2	888	714	174
Totaal	**-53.779**	**-52.675**	**-1.104**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Programma 3 Ruimte voor wonen en leven

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-81	-81	1
0.63 Parkeerbelasting	1.085	1.049	36
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3.123	-3.071	-52
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.527	-1.620	93
2.1 Verkeer en vervoer	-5.702	-5.328	-374
2.2 Parkeren	-424	-558	135
2.3 Recreatieve havens	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-4	-93	90
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	-2.490	-2.644	154
5.4 Musea	-278	-268	-10
5.5 Cultureel erfgoed	-95	-100	4
5.6 Media	-34	-32	-1
5.7 Openbaar groen en recreatie P3	-617	-627	10
7.2 Riolering	609	627	-18
7.5 Begraafplaatsen	-38	-14	-24
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.596	-1.480	-116
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-405	2.270	-2.675
8.3 Wonen en bouwen	-502	-417	-85
0.10 Mutaties reserves P3	-808	-5.100	4.292
Totaal	**-16.030**	**-17.489**	**1.459**

Programma 4 Economie en werk

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	-605	-494	-110
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en regelingen	86	81	5
3.4 Economische promotie	84	81	3
6.3 Inkomensregelingen	-5.208	-5.023	-185
6.4 Begeleide participatie	-6.494	-6.485	-9
6.5 Arbeidsparticipatie	-2.003	-2.018	14
0.10 Mutaties reserves P4	0	-108	108
Totaal	**-14.139**	**-13.966**	**-174**

Programma 5 Duurzaam denken en doen

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Saldo
5.7 Openbaar groen en recreatie	-4.162	-4.346	183
7.3 Afval	1.544	1.646	-103
7.4 Milieubeheer	-2.082	-1.947	-135
0.10 Mutaties reserves P5	-669	-1.026	357
Totaal	**-5.370**	**-5.673**	**302**

(bedragen x € 1.000)	Begroting	Realisatie	Saldo
TOTAAL	**6.597**	**8.012**	**-1.416**

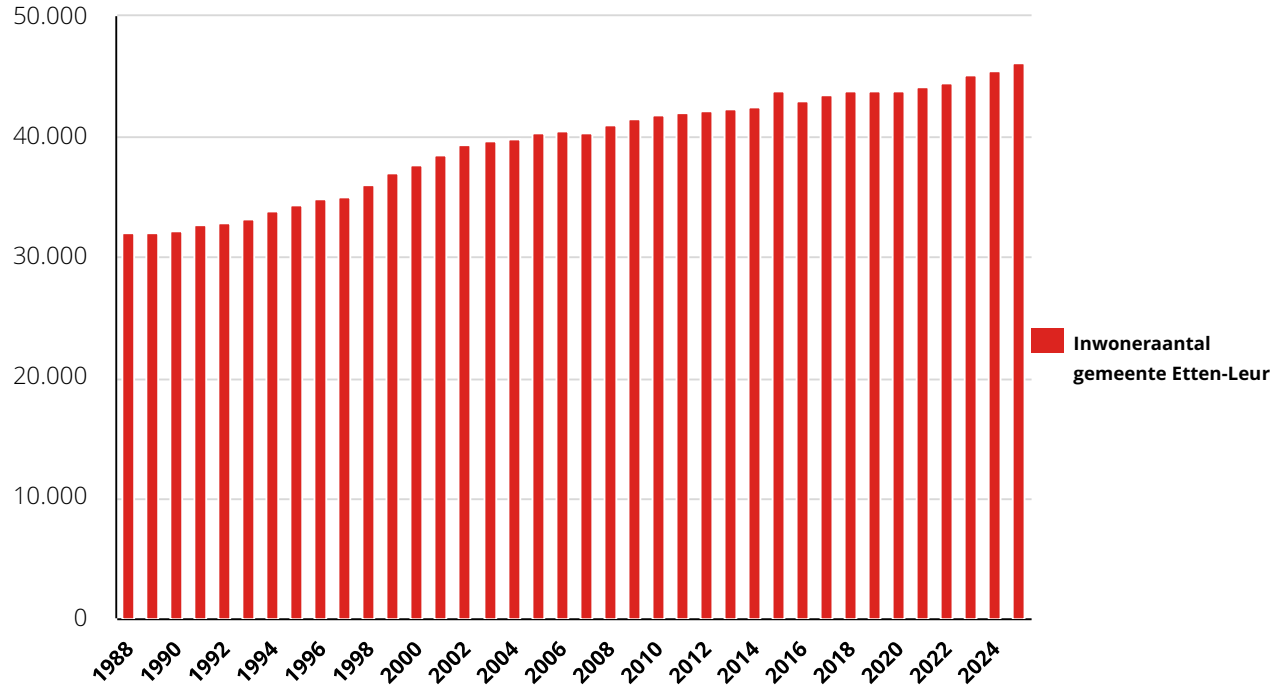
bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Overig

Kerngegevens

Inwoners	1-1-2025	31-12-2025
	CBS	
Aantal inwoners	45.457	46.117

Inwoneraantal gemeente Etten-Leur

Fysieke structuur	1-1-2025	31-12-2025
Woningvoorraad	20.354	20.476
	ha	ha
bebouwde kom	1.357	1.357
buiten de bebouwde kom	4.235	4.235
Totale oppervlakte gemeente	5.592	5.592
Bedrijventerreinen (Vosdonk, Trivium, Zwartenberg, Attelaken)	455	455
Verhardingen zoals wegen, fiets- en voetpaden	287	287
Openbaar groen (binnen en buiten de bebouwde kom)	338	338

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Inhuur externe adviseurs 2025

In de tabel geven we aan voor welke activiteiten we in 2025 derden inschakelden en wat de kosten daarvan waren.
We brengen de grootste posten in beeld.

In de kosten maakten we een splitsing in “kennis” en “capaciteit”.

Onder “kennis” verstaan we de kosten die we maken omdat de kennis hiervoor intern niet aanwezig was.
Onder “capaciteit” nemen we de kosten op door capaciteitsgebrek.

(bedragen x € 1.000)	Inhuur capaciteit	Inhuur kennis
Technisch advies		972
Projectondersteuning		423
Bestek en tekeningen diverse civiele projecten	370	395
Bouwkundig advies		222
Milieu/bodemadvies		191
Juridische advisering		178
Inkoopbureau		154
Lobby		151
Accountantskosten		137
Technische adviezen installaties stadskantoor		57
Fiscale advisering		47
Benchmarking		25
Indicatiestelling WMO		23
Parkeeronderzoeken		16
Energiescans		11
Planschade / agrarisch advies		1
Overig		768
	370	**3.771**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

De raad luistert - klachten en meldingen

De raad luistert

Aantal	2022 fysiek	2022 digitaal	2023	2024	2025
informatiebijeenkomsten (= de raad luistert)	2	5	8	8	9
onderwerpen tijdens informatiebijeenkomst	4	15	18	17	24
personen met inbreng tijdens informatiebijeenkomst	6	19	59	77	43
gemiddeld aantal onderwerpen per informatiebijeenkomst	2,0	3,0	2,3	2,1	2,7
gemiddeld aantal personen dat inbreng levert per informatiebijeenkomst	3,0	3,8	7,4	9,6	4,8
gemiddeld aantal personen dat inbreng levert per geagendeerd onderwerp	1,5	1,3	3,3	4,5	1,8

Klachten en melding openbare ruimte

klachtenregeling	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal aantal klachten	36	28	24	31	34
Klachten Algemene wet bestuursrecht	32	26	22	27	29
Gegrond	8	9	4	3	4
Ongegrond	6	5	5	7	11
Deels (on)gegrond			2	1	0
Ingetrokken	0	1	0	0	2
Niet in behandeling genomen	2	1	2	1	0
Geen oordeel	3	0	4	3	0
Niet tot oordeel gekomen, naar tevredenheid opgelost	10	8	4	10	9
Doorgezonden naar bevoegde instantie	3	2	1	2	3
Klachten Jeugdwet	4	2	2	4	5
Ingetrokken	2	1	1	4	3
Niet in behandeling genomen	0	1	1	0	2
Deels (on)gegrond	1	0	0	0	0
Ongegrond	1	0	0	0	0

Meldingen openbare ruimte	2021	2022	2023	2024	2025
Afval	5.331	5.132	4.433	5.146	5.952
Begraafplaatsen	4	8	3	4	6
Bouwen, slopen, brandveiligheid	33	26	32	44	52
Dieren	384	324	370	286	599
Gladheidsbestrijding	68	6	9	38	6
Openbaar groen	1.336	1.041	1.021	1.003	942
Openbare verlichting	135	233	235	220	162
Overig	4.327	4.501	4.942	5.785	6.042
Overlast door (agrarische) bedrijven	1	1	0	3	0
Overlast en kleine ergernissen	358	315	336	334	371
Riolering	259	323	413	368	294
Schade gemeentelijke gebouwen en sport accommodaties	23	30	10	23	28
Straatmeubilair / speeltoestellen	227	230	188	148	206
Vuurwerk	111	118	158	130	208
Wegen, parkeerplaatsen en voetpaden	1.574	1.666	1.802	2.216	2.004
Totaal	**14.171**	**13.954**	**13.952**	**15.748**	**16.872**

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Interbestuurlijk toezicht

Score interbestuurlijk toezicht 2025

De provincie maakte een verslag van de taken die de gemeente in opdracht van het Rijk of provincie uitvoert.

Op het dashboard ziet u de toezichtprestaties per toezichtgebied van alle gemeenten in Noord-Brabant.

Kies links bij het filter onder gemeente voor: Etten-Leur.
U ziet een overzicht van de toezichtsoordelen van de afgelopen vier jaar.

Toelichting score

Vier van de vijf toezichtsgebieden voldoen in 2025 aan de eisen. Bij de huisvesting voor vergunninghouders voor de peildatum 1 juli voldeden we niet. We lichten dit toe.

Toelichting score

Huisvesting vergunninghouders

In de eerste helft van 2025 waren er 2 factoren waardoor we de taakstelling in het eerste half jaar niet haalden. Er was tekort aan woningen. Hierdoor konden we niet genoeg koppelingen maken naar passende woningen. Ook stonden er veel alleenstaanden op de wachtlijst. Hiervoor zijn minder passende woningen beschikbaar dan voor gezinnen.

Huidige stand van zaken

We hebben de achterstand van de eerste helft van 2025 volledig ingelopen. We ontvingen in januari 2026 een 'groene' brief van de provincie. Hieruit blijkt dat de volledige taakstelling over 2025 is gerealiseerd.

Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt)

Het doel van de Wrgt is dat de gemeenteraad zoveel mogelijk het toezicht op de taakuitvoering door het college van burgemeester en wethouders houdt. Volgens de Wrgt heeft de gemeente per beleidsdomein met één toezichthouder te maken: de provincie of het Rijk. Uitgangspunten bij de relatie tussen de gemeente en de toezichthouder zijn: vertrouwen en terughoudendheid. Daarom is het belangrijk dat alle informatie over de prestaties van de gemeente gemakkelijk in te zien is.

De informatie gebruiken we voor de horizontale verantwoording (van het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad) en voor het verticaal interbestuurlijk toezicht (het toezicht van provincie of Rijk op de gemeente).

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Verantwoordingsjaar 2025

Tegelijk met het besluit over de jaarrekening 2025 vragen we de raad om haar oordeel over de toezichtinformatie.
We vragen de raad om uit te spreken of het college heeft voldaan aan haar wettelijke medebewindstaken.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Besluitvorming

Besluitvorming

Besluitvorming

Op XX juli 2026 stelde de gemeenteraad de jaarrekening 2025 vast.

De raad besloot:

1. De in de jaarrekening toegelichte lastenoverschrijdingen te autoriseren;

2. De jaarstukken 2025 vast te stellen;

3. Het jaarrekeningresultaat 2025 van € **X.XXX.000** positief conform voorstel te bestemmen;

4. Op basis van de toezichtinformatie vast te stellen dat het college heeft voldaan aan haar wettelijke medebewindstaken;

5. De eerste begrotingswijziging 2026 vast te stellen (bestemming van het resultaat).

Klik op de link voor het raadsvoorstel en het raadsbesluit.

Toezeggingen

Bij de behandeling van de jaarrekening 2025 noteerden we geen toezeggingen.

Vragen gemeenteraad

De antwoorden op de vragen die de gemeenteraad over de jaarrekening 2025 stelde staan HIER en HIER.

Accountantsverslag

Het accountantsverslag staat HIER.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie doeleinden d.d: 26-06-2026

Contact en privacy

Contact

Contact

Het college van burgemeester en wethouders legt ieder jaar verantwoording af aan de gemeenteraad van Etten-Leur over het gevoerde beleid. Het jaarverslag gaat in op wat de gemeente deed. De jaarrekening is de financiële vertaling hiervan.

We besteden veel aandacht aan leesbaarheid. De jaarrekening moet echter voldoen aan de eisen van de financiële wetgeving. Onze accountant toetst hierop. Om die reden bevat de jaarrekening een aantal financiële termen. Heeft u vragen over het jaarverslag of de jaarrekening, neemt u dan contact op met de medewerkers van team Financiën. Zij helpen u graag!

Team Financiën is via e-mail bereikbaar op: financien@etten-leur.nl

Privacy beleid

Hier staat meer over het privacybeleid van de gemeente Etten-Leur.

bakertilly
Gewaarmerkt voor identificatie
doeleinden d.d: 26-06-2026

Accountants

Baker Tilly (Netherlands) B.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Aan de raad van
Gemeente Etten-Leur

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Etten-Leur te Etten-Leur gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Etten-Leur op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
1 het overzicht van baten en lasten over 2025;
2 de balans per 31 december 2025;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
5 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
6 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Verordening controle financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie welke is vastgesteld door de gemeenteraad op 1 december 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Etten-Leur zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) B.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Baker Tilly (Netherlands) B.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3.484.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 174.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de gemeente en haar interne beheersingsomgeving. Wij hebben een frauderisicoanalyse uitgevoerd met als doelstelling het identificeren en inschatten van mogelijke risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben onze frauderisicoanalyse besproken met het college van burgemeester en wethouders en de auditcommissie.

Op basis van onze frauderisicoanalyse hebben wij geen frauderisico onderkend ten aanzien van de opbrengstverantwoording van de gemeente. Dit houdt verband met de aard en samenstelling van de opbrengstenstromen. Een belangrijk deel van de opbrengsten bestaat uit vooraf vastgestelde bedragen op basis van beschikkingen en wettelijke regelingen, zoals uitkeringen en bijdragen van het Rijk. De gemeente heeft geen invloed op de hoogte van deze opbrengsten en de verantwoording hiervan kent een beperkt schattings- en beoordelingskarakter. De overige opbrengstenstromen van de gemeente zijn niet complex, hebben een routinematig karakter en bevatten weinig tot geen schattingselementen. Daarnaast zijn met betrekking tot de opbrengstverantwoording geen frauderisicofactoren geïdentificeerd, zoals prikkels in beloningsstructuren, prestatie-indicatoren of andere omstandigheden die aanleiding zouden kunnen geven tot het bewust onjuist manipuleren van opbrengsten. Wij hebben derhalve geconcludeerd dat de weerlegbare veronderstelling dat opbrengstverantwoording een frauderisico vormt, voor de gemeente niet van toepassing is.

In onze frauderisicoanalyse hebben wij de volgende frauderisico’s geïdentificeerd en geëvalueerd in het kader van onze controle.

Het risico dat het management, dan wel het college maatregelen van interne beheersing doorbreekt
Het college van burgemeester en wethouders en het gemeentelijk management bevinden zich in een unieke positie om fraude te plegen, aangezien zij in staat zijn administratieve vastleggingen te beïnvloeden en financiële informatie te manipuleren door het doorbreken van maatregelen van interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken. Een mogelijke prikkel voor het college of het management hierbij kan zijn om een gunstiger financieel beeld of betere prestaties te presenteren.

In reactie op dit frauderisico hebben wij onder meer de volgende controlewerkzaamheden verricht:

- Wij hebben op basis van risicocriteria geselecteerde journaalposten geanalyseerd en beoordeeld, en daarop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van deze journaalposten vast te stellen.
- Wij hebben de aanpassingen geanalyseerd die zijn aangebracht tijdens het opstellen van de jaarrekening.
- Wij hebben belangrijke schattingen en de daaraan ten grondslag liggende schattingsprocessen van het college beoordeeld, waaronder de waardering van grondexploitaties, vaste activa en vorderingen, alsmede de toereikendheid van voorzieningen. Daarbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan het inherente risico van vooringenomenheid van het college bij deze posten. In dit kader hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden verricht:
    - Grondexploitaties: wij hebben de plausibiliteit van de gehanteerde uitgangspunten per project beoordeeld aan de hand van economische inputparameters en backtestingwerkzaamheden uitgevoerd. Daarnaast hebben wij de toereikendheid van verliesvoorzieningen en de nauwkeurigheid en volledigheid van de tussentijdse winstneming beoordeeld.
    - Vaste activa: wij hebben vastgesteld of sprake is van duurzame waardeverminderingen.
    - Vorderingen: wij hebben de inschatting van het college ten aanzien van de inbaarheid van vorderingen en de daaruit voortvloeiende hoogte van de voorziening voor dubieuze debiteuren beoordeeld.
    - Voorzieningen: wij hebben beoordeeld of de uitgangspunten voor de voorziening inzake wethouderspensioenen, voorziening onderhoud en andere voorzieningen ten aanzien van verplichtingen en verliezen plausibel zijn.
- Wij hebben significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening beoordeeld.
- Wij hebben de notulen van vergaderingen van het college en de gemeenteraad doorgenomen.

Naast bovenstaande werkzaamheden hebben wij, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd en het bestaan vastgesteld van beheersingsmaatregelen op organisatieniveau, waaronder het integriteitsbeleid en de klokkenluidersregeling. Tevens hebben wij de maatregelen van interne beheersing beoordeeld binnen processen die betrekking hebben op het vastleggen van journaalposten, het opstellen van schattingen en het bewaken van projecten. Daarbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan de toegangsbeveiliging binnen de IT-systemen en de mogelijkheid dat functiescheidingen kunnen worden doorbroken. Eventuele integriteits- en klokkenluidersmeldingen hebben wij, voor zover relevant, betrokken bij onze controlewerkzaamheden.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen aanwijzingen of vermoedens van fraude geïdentificeerd die zouden kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college of het management.

Het risico dat grondaankopen niet nauwkeurig zijn verantwoord
We hebben het frauderisico onderkend dat grondaankopen niet nauwkeurig en/of rechtmatig verantwoord zijn doordat deze niet conform de koopovereenkomst (verkrijging eigendom via notarisafrekening) en/of gemeentelijke beleid hebben plaatsgevonden. Daarbij bestaat ook het risico dat de verkregen gronden geen marktconforme prijs kennen.

In reactie op dit frauderisico hebben wij onder meer de volgende controlewerkzaamheden verricht:
- Wij hebben de opzet en het bestaan van de relevante interne beheersingsmaatregelen rondom het proces van grondaankopen beoordeeld;
- Het uitvoeren van een detailcontrole (op basis van een steekproef) waar we hebben vastgesteld dat de geselecteerde grondaankopen marktconform zijn gedaan (o.a. aan de hand van taxatierapporten van externe taxateurs) en dat de geboekte grondaankoop nauwkeurig conform akte / afrekening in de financiële administratie is verwerkt.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen aanwijzingen of vermoedens van fraude geïdentificeerd die zouden kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college of het management.

Het risico dat (handmatige) betalingen worden uitgevoerd aan niet-rechthebbenden als gevolg van onjuiste mutaties in crediteurenstamgegevens
Wij hebben het frauderisico onderkend dat (handmatige) betalingen worden verricht aan niet-rechthebbenden. Dit risico ziet enerzijds op betalingen die buiten het reguliere crediteuren- en betaalproces om plaatsvinden, waarbij handmatig bankrekeningnummers worden ingevoerd. Anderzijds heeft dit risico betrekking op betalingen via het reguliere betaalproces waarbij ten onrechte mutaties in crediteurenstamgegevens zijn doorgevoerd. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat bewust betalingen worden uitgevoerd naar onjuiste bankrekeningnummers met als doel gelden aan de gemeente te onttrekken.

In reactie op dit frauderisico hebben wij onder meer de volgende controlewerkzaamheden verricht:
- Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de relevante interne beheersingsmaatregelen rondom het betaalproces beoordeeld.
- Wij hebben een data-analyse uitgevoerd op de uitgaande betalingen, waarbij wij specifiek aandacht hebben besteed aan bijzondere en ongebruikelijke transacties, zoals betalingen aan relaties met meerdere bankrekeningnummers en betalingen waarbij één bankrekeningnummer aan meerdere crediteuren is gekoppeld.

Gedurende de gehele controle zijn wij alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij door middel van een schriftelijke bevestiging van het college laten bevestigen dat alle bekende gevallen van (mogelijke) fraude aan ons zijn gemeld.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geen specifieke aanwijzingen of vermoedens van fraude geïdentificeerd die zouden kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang als gevolg van onrechtmatige betalingen.

In algemene zin constateren wij dat fraudepreventie binnen de gemeente actieve aandacht krijgt. Het college heeft een integriteitsbeleid en een klokkenluidersregeling vastgesteld en beschikt over een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico’s worden geïdentificeerd en bijbehorende interne beheersingsmaatregelen zijn vastgelegd om deze risico’s te mitigeren.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Het college heeft in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de gemeente om de door haar geïdentificeerde risico's op te vangen en haar bedrijfsvoering voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening.
De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Als onderdeel van onze controle hebben wij deze veronderstelling met het college geëvalueerd aan de hand van de tot het moment van het verstrekken van deze controleverklaring beschikbare informatie waaronder de begroting en de financiële kengetallen. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente een sluitende meerjarenbegroting heeft voor boekjaar 2026 tot en met 2029 en dat eventuele tekorten nog binnen het aanwezige vermogen opgevangen kunnen worden.

Wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Eventuele relevante gebeurtenissen na balansdatum die haar effect kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente zijn toereikend toegelicht in de toelichting op de balans.
Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Wij hebben kennisgenomen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben. Wij hebben met het college de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten besproken.
- Wij hebben kennisgenomen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Wij hebben kennisgenomen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Wij hebben vastgesteld dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Wij hebben inlichtingen ingewonnen over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.

Op basis van onze kennis en ons begrip van de organisatie, verkregen tijdens onze jaarrekeningcontrole, en de financiële positie van de gemeente, zoals deze blijkt uit de jaarrekening, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente niet langer in staat is om de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd.
Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:
- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.
  Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Verordening controle financiële beheer en organisatie welke is vastgesteld door de gemeenteraad op 18 december 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.
  Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening.

Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 26 juni 2026
Baker Tilly (Netherlands) B.V.

drs. R. Opendorp RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: